

844/14/EN
WP 217

**Yttrande 6/2014 om begreppet den registeransvariges berättigade intressen
i artikel 7 i direktiv 95/46/EG**

Antaget den 9 april 2014

Arbetsgruppen inrättades enligt artikel 29 i direktiv 95/46/EG. Den är ett oberoende rådgivande EU-organ i frågor rörande dataskydd och integritet. Dess uppgifter beskrivs i artikel 30 i direktiv 95/46/EG och artikel 15 i direktiv 2002/58/EG.

Gruppens sekretariat finns hos direktorat C (Grundläggande rättigheter och unionsmedborgarskap) på Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för rättsliga frågor, B-1049 Bryssel, Belgien, kontor MO-59 02/013.

Webbplats: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_sv.htm

Innehållsförteckning

<u>Sammanfattning</u>	3
I. <u>Inledning</u>	4
II. <u>Allmänna iakttagelser och strategiska frågor</u>	6
II.1 Kort historik	6
II.2 Begreppets roll	9
II.3 Närliggande begrepp	11
II.4 Bakgrund och strategiska konsekvenser	13
III. <u>Analys av bestämmelserna</u>	14
III.1 Översikt över artikel 7	14
III.1.1 Samtycke eller ”nödvändig för ...”	14
III.1.2 Förhållande till artikel 8	15
III.2 Artikel 7 a–e	17
III.2.1 Samtycke	17
III.2.2 Avtal	17
III.2.3 Rättslig förpliktelse	20
III.2.4 Intressen av grundläggande betydelse	21
III.2.5 Arbetsuppgift av allmänt intresse	22
III.3 Artikel 7 f: berättigade intressen	24
III.3.1 Berättigade intressen hos den registeransvarige (eller tredje män)	25
III.3.2 Den registrerades intressen eller rättigheter	30
III.3.3 Introduktion till användningen av avvägningstestet	32
III.3.4 Viktiga faktorer som ska beaktas i samband med avvägningstestet	35
III.3.5 Ansvarsskyldighet och insyn	45
III.3.6 Rätten att göra invändningar och därefter	47
IV. <u>Slutanmärkningar</u>	51
IV.1 Slutsatser	51
IV.2 Rekommendationer	54
<u>Bilaga 1. Snabbguide om hur avvägningstestet i artikel 7 f ska utföras</u>	58
<u>Bilaga 2. Praktiska exempel för att åskådliggöra tillämpningen av avvägningstestet i artikel 7 f</u>	60

Sammanfattning

I detta yttrande analyseras kriterierna i artikel 7 i direktiv 95/46/EG för när personuppgifter får behandlas. Yttrandets fokus ligger på den registeransvariges berättigade intressen, vägledning om hur man ska tillämpa artikel 7 f inom ramen för det nuvarande regelverket och rekommendationer för framtida förbättringar.

Artikel 7 f är den sista av de sex grunderna för när behandling av personuppgifter är tillåten. I praktiken krävs en avvägning mellan de berättigade intressena hos den registeransvarige eller den tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut och den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter. Resultatet av avvägningen avgör huruvida artikel 7 f kan åberopas som rättslig grund för behandlingen.

Artikel 29-arbetsgruppen erkänner vikten och nyttan av interventionskriteriet i artikel 7 f, vilket under rätt förhållanden samt med förbehåll för tillräckliga skyddsåtgärder kan bidra till att förhindra en övertro på andra rättsliga grunder. Artikel 7 f bör inte behandlas som en sista utväg för sällsynta eller oväntade situationer där andra grunder för berättigad behandling inte anses gälla. Denna grund bör dock inte automatiskt väljas, eller användas mer än nödvändigt, bara för att den anses mindre krävande än övriga grunder.

En korrekt bedömning enligt artikel 7 f innebär inte bara att man utför ett enkelt avvägningstest, där två lätt mätbara och jämförbara värden vägs mot varandra. Testet kräver snarare fullständig hänsyn till ett antal faktorer för att säkerställa att den registrerades intressen och grundläggande rättigheter verkligen beaktas. Testet är samtidigt skalbart och kan varieras från ett enkelt till ett komplext test och behöver inte bli orimligt betungande. Följande faktorer bör övervägas vid genomförandet av avvägningstestet:

– Det berättigade intressets art och källa och huruvida den behandling av personuppgifter som är nödvändig för utövandet av en grundläggande rättighet i övrigt ligger i allmänhetens intresse, eller erkänns inom den berörda gemenskapen.

– Följderna för de registrerade och rimliga förväntningar om vad som kommer att hända med deras uppgifter, samt uppgifternas art och hur de behandlas.

– Ytterligare skyddsåtgärder som kan begränsa otillbörliga konsekvenser för de registrerade, såsom dataminimering, integritetsfrämjande tekniker, ökad insyn, allmän och ovillkorlig rätt att undantas från behandling samt uppgiftsportabilitet.

För att öka ansvarsskyldigheten rekommenderar artikel 29-arbetsgruppen att det i framtiden läggs till ett skäl som gör att den registeransvarige blir skyldig att i förekommande fall dokumentera sin bedömning. Avslutningsvis kan artikel 29-arbetsgruppen även stödja en materiell bestämmelse som gör registeransvariga skyldiga att förklara för registrerade varför de anser att den registeransvariges intressen väger tyngre än den registrerades intressen och grundläggande fri- och rättigheter.

ARBETSGRUPPEN FÖR SKYDD AV ENSKILDA MED AVSEENDE PÅ BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER HAR ANTAGIT DETTA YTTRANDE

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995,

med beaktande av artiklarna 29, 30.1a och 30.3 i det direktivet, och

med beaktande av dess arbetsordning.

I. Inledning

I detta yttrande analyseras kriterierna i artikel 7 direktiv 95/46/EG¹ (nedan kallat direktivet) för när personuppgifter får behandlas. I yttrandet betonas framför allt den registeransvariges berättigade intressen enligt artikel 7 f.

De kriterier som anges i artikel 7 är relaterade till den vidare principen om lagenlighet i artikel 6.1 a, som föreskriver att personuppgifter ska behandlas ”på ett korrekt och lagligt sätt”.

Enligt artikel 7 får personuppgifter endast behandlas om minst en av de sex rättsliga grunder som nämns i den artikeln kan tillämpas. Framför allt får personuppgifter bara behandlas om a) den registrerade otvetydigt har lämnat sitt samtycke², eller om, kort sagt,³ – behandlingen är nödvändig för att

- b) fullgöra ett avtal med den registrerade,
- c) fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den registeransvarige,
- d) skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade,
- e) utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse, eller
- f) tillgodose berättigade intressen hos den registeransvarige, efter att dessa intressen har vägts mot den registrerades rättigheter och intressen.

Det sista skälet medger behandling som är ”nödvändig för ändamål som rör berättigade intressen hos den registeransvarige eller hos den eller de tredje män till vilka uppgifterna har lämnats ut, utom när sådana intressen uppvägs av den registrerades intressen eller⁴ dennes grundläggande fri- och rättigheter som kräver skydd under artikel 1.1”. Med andra ord tillåter artikel 7 f behandling efter ett avvägningstest där de berättigade intressena hos den registeransvarige – eller hos den eller de tredje män till vilka uppgifterna har lämnats ut – vägs mot de registrerades intressen eller grundläggande rättigheter.⁵

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

² Se artikel 29-arbetsgruppens yttrande 15/2011 om definitionen av begreppet samtycke, antaget den 13 juli 2011 (WP 187).

³ Dessa bestämmelser diskuteras närmare nedan.

⁴ Som förklaras i avsnitt III.3.2 förefaller den engelska versionen av direktivet innehålla ett tryckfel. Den engelska lydelsen borde vara ”interests or fundamental rights” i stället för ”interests for fundamental rights”. (Detta påverkar dock inte den svenska lydelsen. Övers. anm.)

⁵ Hänvisningen till artikel 1.1 bör inte tolkas som en begränsning av räckvidden för den registrerades intressen och grundläggande fri- och rättigheter. Syftet med denna hänvisning är snarare att framhålla

Behovet av en mer konsekvent och enhetlig strategi i hela Europa

Av de studier som kommissionen låtit genomföra inom ramen för översynen av direktivet⁶, och av samarbetet och utbytet av synpunkter mellan nationella dataskyddsmyndigheter, framgår att det saknas en enhetlig tolkning av artikel 7 f i direktivet, vilket har lett till att direktivet tillämpas på olika sätt i olika medlemsstater. Även om ett ordentligt avvägningstest måste utföras i flera medlemsstater ses artikel 7 f ibland felaktigt som en ”öppen dörr” som kan rättfärdiga varje behandling av uppgifter som inte passar in i någon av de andra rättsliga grunderna.

Bristen på en konsekvent strategi kan leda till bristande rättssäkerhet och bristande förutsägbarhet, försvaga ställningen för de registrerade samt även medföra administrativa bördor för företag och andra organisationer som bedriver gränsöverskridande verksamhet. Sådana inkonsekvenser har redan lett till rättstvister vid Europeiska unionens domstol (*nedan kallad EU-domstolen*)⁷.

Därför är det särskilt lämpligt just nu, när arbetet med den nya allmänna uppgiftsskyddsförordningen pågår, försöka få en bättre förståelse för vad den sjätte grunden för behandling av personuppgifter (som hänvisar till ”berättigade intressen”) verkligen innebär, och hur denna grund förhåller sig till de övriga grunderna för behandling av personuppgifter. Framför allt innebär det faktum att de registrerades grundläggande rättigheter står på spel att man vid tillämpningen av samtliga sex grunder – vederbörligen och på samma sätt – bör se till att dessa rättigheter iakttas. Artikel 7 f får inte bli ett enkelt sätt att slippa följa uppgiftsskyddslagstiftningen.

Därför har artikel 29-arbetsgruppen (*nedan kallad arbetsgruppen*), som en del av sitt arbetsprogram för perioden 2012–2013, beslutat att ingående granska denna fråga och – för att verkställa arbetsprogrammet⁸ – åtagit sig att utarbeta detta yttrande.

Genomförande av gällande regelverk och förberedelser för framtiden

I själva arbetsprogrammet anges två tydliga mål: ”att garantera korrekt genomförande av gällande regelverk” och ”att förbereda sig för framtiden”.

---

uppgiftsskyddslagstiftningens och direktivets övergripande syfte. Artikel 1.1 hänvisar ju inte bara till rätten till privatliv utan även till skyddet av alla andra ”fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter”, av vilka rätten till privatliv bara är en.

⁶ Den 25 januari 2012 antog Europeiska kommissionen ett paket för att reformera EU:s uppgiftsskyddslagstiftning. Paketet omfattar i) ett ”meddelande” (COM(2012)9 final), ii) ett förslag till en allmän ”uppgiftsskyddsförordning” (*nedan kallad den föreslagna förordningen*) (COM(2012)11 final), och iii) ett förslag till ”direktiv” om uppgiftsskydd på brottsbekämpningsområdet (COM(2012)10 final). Den åtföljande ”konsekvensbedömningen”, som innehåller 10 bilagor, återfinns i kommissionens arbetsdokument (SEC(2012)72 final). Se särskilt studien ”Evaluation of the implementation of the Data Protection Directive” (utvärdering av genomförandet av uppgiftsskyddsdirektivet) i bilaga 2 till den konsekvensbedömning som åtföljer Europeiska kommissionens reformpaket om uppgiftsskydd.

⁷ Se sidan 7, under rubriken ”II.1 Kort historik”, ”Genomförande av direktivet och domen i de förenade målen ASNEF och FECEMD”.

⁸ Se artikel 29-arbetsgruppens arbetsprogram 2012–2013, antaget den 1 februari 2012 (WP 190).

Det första syftet med yttrandet är därför att säkerställa en enhetlig tolkning av det befintliga regelverket. Detta syfte bygger vidare på tidigare yttranden om andra viktiga bestämmelser i direktivet⁹. Genom att bygga vidare på analysen i yttrandet kommer vi också att utarbeta politiska rekommendationer som bör beaktas vid översynen av regelverket för uppgiftsskydd.

Hur yttrandet är uppbyggt

I kapitel II ges en kort översikt över historiken kring berättigade intressen och andra grunder för behandling av personuppgifter och den roll som dessa har spelat. I kapitel III granskas och tolkas därefter de relevanta bestämmelserna i direktivet, med hänsyn till en gemensam grund i det nationella genomförandet. Analysen illustreras med konkreta exempel som grundas på nationella erfarenheter. Analysen ligger till grund för rekommendationerna i kapitel IV, både när det gäller tillämpningen av det nuvarande regelverket och i samband med översynen av direktivet.

II. Allmänna iakttagelser och strategiska frågor

II.1 Kort historik

Denna översikt inriktas på hur begreppen lagenlighet och rättsliga grunder för behandling av personuppgifter, inklusive berättigade intressen, har utvecklats. I översikten förklaras framför allt hur behovet av en rättslig grund först användes som ett krav i samband med undantagen från rätten till privatliv och senare utvecklades till ett separat krav inom ramen för uppgiftsskydd.

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna

Artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad *Europakonventionen*), som antogs år 1950, innefattar rätten till privatliv – dvs. respekt för alla människors privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. I artikeln förbjuds varje intrång i rätten till privatliv utom om detta sker ”med stöd av lag” och är ”nödvändigt i ett demokratiskt samhälle” i syfte att uppfylla vissa typer av särskilt angivna, tvingande allmänna intressen.

Artikel 8 i Europakonventionen är inriktad på skyddet av privatlivet, och kräver att eventuella intrång i rätten till privatliv ska motiveras. Detta tillvägagångssätt är grundat på ett generellt förbud mot intrång i rätten till privatliv och tillåter endast undantag under strikt definierade villkor. Vid ”intrång i privatlivet” måste en rättslig grund och ett berättigat syfte anges för att man ska kunna bedöma om intrånget är nödvändigt. Detta förklarar varför Europakonventionen inte innehåller någon förteckning över möjliga rättsliga grunder utan inriktas på det generella behovet av en rättslig grund, och på de villkor denna rättsliga grund bör uppfylla.

---

⁹ Exempelvis yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning, antaget den 3 april 2013 (WP 203), yttrande 15/2011 om definitionen av begreppet samtycke (ovan fotnot 2), yttrande 8/2010 om tillämplig lagstiftning, antaget den 16 december 2010 (WP 179), yttrande 1/2010 om begreppen registeransvarig och registerförare, antaget den 16 februari 2010 (WP 169).

Konvention nr 108

Europarådets konvention nr 108¹⁰, som öppnades för undertecknande 1981, införde skydd av personuppgifter som ett separat begrepp. Vid den aktuella tidpunkten var den bakomliggande tanken inte att behandlingen av personuppgifter alltid bör betraktas som ”intrång i privatlivet”, utan snarare att behandlingen av personuppgifter, för att *skydda* allas grundläggande fri- och rättigheter, särskilt deras rätt till privatliv, alltid bör uppfylla vissa villkor. I artikel 5 fastställs således de grundläggande principerna i uppgiftsskyddslagstiftningen, inklusive kravet att ”personuppgifter som undergår automatisk databehandling ska: a) erhållits och behandlas på ett korrekt och lagligt sätt”. I konventionen angavs emellertid inte några detaljerade grunder för när behandling av personuppgifter är tillåten.¹¹

OECD:s riktlinjer¹²

I OECD:s riktlinjer, som utarbetades parallellt med konvention nr 108 och antogs 1980, framförs liknande tankar om begreppet ”laglighet”, även om begreppet uttrycks på ett annat sätt. Riktlinjerna uppdaterades 2013, utan några ändringar i sak av principen om lagenlighet. I artikel 7 i OECD:s riktlinjer anges framför allt att ”insamlingen av personuppgifter ska begränsas och att sådana bör erhållas på ett lagenligt och rättvist sätt och när det är lämpligt med den registrerades samtycke”. Det anges uttryckligen att den rättsliga grunden samtycke ”när det är lämpligt” kan användas som ett alternativ. För detta krävs en bedömning av de intressen och rättigheter som står på spel, samt en bedömning av hur stort intrång behandlingen gör. I den meningen uppvisar OECD-ländernas strategi vissa likheter med de – betydligt mer utvecklade – kriterier som fastställs i direktiv 95/46/EG.

Direktiv 95/46/EG

När direktivet antogs 1995 byggde det på tidiga instrument för uppgiftsskydd, däribland konvention nr 108 och OECD:s riktlinjer. Tidiga erfarenheter från uppgiftsskydd i vissa medlemsstater beaktades också.

Utöver ett mer allmänt krav i artikel 6.1 a om att personuppgifter ska behandlas ”på ett korrekt och lagligt sätt” innehåller direktivet en särskild uppsättning ytterligare krav, som fortfarande inte förekommer i vare sig konvention nr 108 eller OECD:s riktlinjer, nämligen att behandlingen av personuppgifter måste grundas på en av de sex rättsliga grunder som anges i artikel 7.

---

¹⁰ Konvention nr 108 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter.

¹¹ I förslaget till den uppdaterade konventionen, som antogs av Europarådets rådgivande kommitté för konventionen om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter (T-PD) vid dess plenarsammanträde i november 2012, anges att personuppgifter får behandlas på grundval av den registrerades samtycke eller ”någon annan legitim och lagenlig grund”, vilket påminner om de villkor i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna som anges på sidan 8 nedan.

¹² OECD:s riktlinjer för integritetsskydd och gränsöverskridande flöden av personuppgifter, antagna den 11 juli 2013.

Genomförande av direktivet och domen i de förenade målen ASNEF och FECEMD¹³

I kommissionens rapport om utvärdering av genomförandet av dataskyddsdirektivet¹⁴ framhålls att införlivandet av direktivets bestämmelser i den nationella lagstiftningen tidvis har varit otillfredsställande. I den tekniska analysen av införlivandet av direktivet i medlemsstaterna¹⁵ redogör kommissionen närmare för hur artikel 7 ska tillämpas. I analysen förklaras att även om medlemsstaterna anger de sex rättsliga grunderna på ett sätt som i relativt hög grad överensstämmer med hur grunderna anges i direktivet har dessa principers flexibilitet lett till att de tillämpas på olika sätt.

Särskilt viktigt i detta sammanhang är att domstolen i sin dom av den 24 november 2011 i de förenade målen ASNEF och FECEMD konstaterade att Spanien inte hade införlivat artikel 7 f i direktivet på ett korrekt sätt, genom att – utan den registrerades samtycke – kräva att alla relevanta uppgifter som använts bör publiceras i offentliga källor. I domen konstaterades även att artikel 7 f har direkt effekt. Domen begränsar medlemsstaternas utrymme för skönsmässig bedömning vid genomförandet av artikel 7 f. I synnerhet får de inte överskrida den fina gränsen mellan å ena sidan förtydligande och å andra sidan fastställandet av ytterligare krav, som skulle ändra tillämpningsområdet för artikel 7 f.

Domen, som klargör att medlemsstaterna inte får införa ytterligare unilaterala restriktioner och krav beträffande de rättsliga grunderna för laglig behandling av uppgifter i sina nationella lagstiftningar, har betydande konsekvenser. Nationella domstolar och andra berörda organ måste tolka nationella bestämmelser mot bakgrund av denna dom och, vid behov, åsidosätta alla motstridiga nationella bestämmelser och all motstridig nationell praxis.

Med hänsyn till domen är det ännu viktigare att det finns ett klart och tydligt samförstånd mellan nationella dataskyddsmyndigheter och/eller europeiska lagstiftare om hur artikel 7 f ska tillämpas. Detta bör ske på ett välavvägt sätt, utan att tillämpningsområdet för denna bestämmelse varken begränsas på ett otillbörligt sätt eller utvidgas orimligt mycket.

Stadgan om de grundläggande rättigheterna

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 har Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) ”samma rättsliga värde som fördragen”.¹⁶ I artikel 8 i stadgan anges skyddet av personuppgifter som en grundläggande rättighet. Denna rättighet är separat från rätten till respekt för privatlivet och familjelivet i artikel 7. I artikel 8 fastställs kravet på en legitim grund för behandlingen av personuppgifter. Framför allt föreskrivs att personuppgifterna ska behandlas ”på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund”.¹⁷ Dessa bestämmelser förstärker både betydelsen av principen om lagenlighet och behovet av en lämplig rättslig grund för behandlingen av personuppgifter.

---

¹³ EU-domstolens dom av den 24 november 2011 i de förenade målen C-468/10 och C-469/10, ASNEF och FECEMD (REU 2011, s. I-12181).

¹⁴ Se bilaga 2 till konsekvensbedömningen av kommissionens reformpaket på uppgiftsskyddsområdet (ovan fotnot 6).

¹⁵ Analys och konsekvensstudie av genomförandet av direktiv 95/46/EG i medlemsstaterna. Se http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/lawreport/consultation/technical-annex_en.pdf.

¹⁶ Se artikel 6.1 i EU-fördraget.

¹⁷ Se artikel 8.2 i stadgan.

Den föreslagna uppgiftsskyddsförordningen

Inom ramen för översynen av uppgiftsskyddslagstiftningen diskuteras för närvarande räckvidden för de grunder för laglighet som anges i artikel 7, och i synnerhet tillämpningsområdet för artikel 7 f.

I artikel 6 i förslaget till förordning anges grunderna för laglig behandling av personuppgifter. Med vissa undantag (som kommer att beskrivas närmare nedan) förblir de sex tillgängliga grunderna till stor del oförändrade jämfört med de grunder som för närvarande anges i artikel 7 i direktivet. Kommissionen har dock föreslagit ytterligare vägledning i form av delegerade akter.

Det är intressant att notera att det relevanta parlamentsutskottet¹⁸ gjorde ett försök att klargöra begreppet berättigade intressen i förslaget till förordning. Utskottet utarbetade en förteckning över de fall i vilka den registeransvariges berättigade intressen i regel skulle överskugga den registrerades berättigade intressen och grundläggande rättigheter och friheter, och en andra förteckning över fall där motsatt förhållande skulle råda. Dessa förteckningar – som anges antingen i artikeldelen eller i skälen – ger relevanta bidrag till bedömningen av avvägningen mellan den registeransvariges och den registrerades rättigheter och intressen, och beaktas i detta yttrande.¹⁹

II.2 Begreppets roll

Den registeransvariges berättigade intressen: Avvägningstest som ett sista alternativ?

Artikel 7 f anges som det sista alternativet bland de sex grunder som tillåter laglig behandling av personuppgifter. I detta led efterlyses ett avvägningstest. De berättigade intressena hos den registeransvarige (eller tredje män) måste vägas mot den registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter. Resultatet av denna avvägning avgör huruvida artikel 7 f kan åberopas som rättslig grund för behandlingen.

Denna bestämmelses generella karaktär ger upphov till många viktiga frågor om dess exakta räckvidd och exakt hur den ska tillämpas, vilka kommer att analyseras i detta yttrande. Såsom förklaras nedan innebär detta inte nödvändigtvis att detta alternativ bör ses som en ”sista utväg” som endast ska användas sparsamt för att täppa till luckor i samband med sällsynta och oförutsedda situationer eller som en sista chans om inga andra grunder kan tillämpas. Bestämmelsen bör dock inte heller ses som det prioriterade alternativet och dess tillämpning utvidgas, bara för att denna grund anses mindre krävande än de övriga grunderna.

---

¹⁸ Förslag till betänkande från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (LIBE) om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän uppgiftsskyddsförordning), (COM(2012)0011 – C7-0025/2012 – 2012/0011(COD)), av den 16 januari 2013 (nedan kallat *LIBE-utskottets förslag till betänkande*). Se särskilt ändringsförslagen 101 och 102. Se även de ändringsförslag som utskottet den 21 oktober 2013 antog i sitt slutliga betänkande (nedan kallat *LIBE-utskottets slutliga betänkande*).

¹⁹ Se avsnitt III.3.1, särskilt punktsatserna på sidorna 24–25 som innehåller en icke uttömmande förteckning över några av de vanligaste sammanhang där frågan om berättigat intresse enligt artikel 7 f kan uppstå.

Det kan mycket väl vara så att artikel 7 f har sitt eget naturliga relevansområde och att denna bestämmelse kan spela en mycket viktig roll som grund för laglig behandling av personuppgifter, under förutsättning att ett antal villkor är uppfyllda.

Lämplig användning av artikel 7 f kan också, under rätt förhållanden och om tillräckliga skyddsåtgärder vidtas, bidra till att förebygga missbruk och en övertro på andra rättsliga grunder.

De fem första grunderna i artikel 7 bygger på den registrerades samtycke, avtal, rättsliga förpliktelser eller någon annan särskilt angiven motivering som grund för att behandlingen ska tillåtas. När behandlingen grundar sig på en av dessa fem grunder anses den laglig redan från början och behöver därför endast uppfylla andra tillämpliga lagbestämmelser. Förutsatt att alla andra bestämmelser i uppgiftslagstiftningen följs antas det med andra ord råda rätt balans mellan de olika rättigheter och intressen som står på spel – däribland den registeransvarige och den registrerades rättigheter. I artikel 7 f krävs däremot ett *särskilt* test för de fall som inte passar in i de scenarier som anges i leden a–e. Testet garanterar att, utanför dessa scenarier, all behandling måste uppfylla kravet på ett avvägningstest, där vederbörlig hänsyn tas till den registrerades intressen och grundläggande rättigheter.

Testet kan resultera i att vågskålen i vissa fall väger över till förmån för den registrerades intressen och grundläggande rättigheter, och att behandlingen således inte kan genomföras. Å andra sidan kan en lämplig avvägning enligt artikel 7 f, ofta med en möjlighet att undantas från behandling, i andra fall vara ett gångbart alternativ till olämplig användning av exempelvis grunden ”samtycke” eller grunden ”nödvändig för att fullgöra ett avtal”. Sett ur det perspektivet innehåller artikel 7 f kompletterande skyddsåtgärder – som kräver att lämpliga åtgärder vidtas – jämfört med de andra på förhand fastställda grunderna. Den bör följaktligen inte betraktas som ”den svagaste länken” eller en öppen dörr som legitimerar all uppgiftsbehandling som inte omfattas av någon av de andra rättsliga grunderna.

Arbetsgruppen upprepar att man vid tolkningen av tillämpningsområdet för artikel 7 f strävar efter ett balanserat förhållningssätt som ger registeransvariga den flexibilitet de behöver i situationer där det inte föreligger några otillbörliga konsekvenser för de registrerade, samtidigt som de registrerade ges tillräcklig rättssäkerhet och tillräckliga garantier för att dessa generella bestämmelser inte kommer att missbrukas.

II.3 Närliggande begrepp

Förhållandet mellan artikel 7 f och andra grunder för laglighet

Artikel 7 inleder med samtycke och fortsätter sedan att nämna de andra grunderna för laglighet, inklusive avtal och rättsliga förpliktelser, för att gradvis närma sig berättigade intressen, som är den sista av de sex tillgängliga grunderna. Den ordning i vilken de rättsliga grunderna förtecknas i artikel 7 har ibland tolkats som en indikation på hur viktiga de olika grunderna är. Som arbetsgruppen redan framhöll i sitt yttrande om begreppet samtycke gör direktivet inte någon juridisk skillnad mellan de sex grunderna och inget tyder på att det finns en rangordning mellan dem. Det finns inte heller något som tyder på att artikel 7 f endast bör tillämpas i undantagsfall eller på att den specifika ordning i vilken de sex rättsliga grunderna förtecknas skulle ha någon rättsligt relevant verkan. Samtidigt har den exakta innebörden av artikel 7 f och dess förhållande till de andra grunderna för laglighet länge varit ganska oklar.

Mot denna bakgrund och med beaktande av historiska och kulturella skillnader och de generella formuleringarna i direktivet har olika tillvägagångssätt utvecklats. Vissa medlemsstater har sett artikel 7 f som den grund som i sista hand ska tillämpas, och som en grund som endast är tänkt att täppa till luckor i de undantagsfall där ingen av de övriga fem grunderna kan eller skulle kunna tillämpas.²¹ Andra medlemsstater ser däremot denna artikel som ett av sex alternativ. Den betraktas som varken är mer eller mindre viktigt än de övriga alternativen, utan som ett alternativ som kan tillämpas i en mängd olika situationer, under förutsättning att de nödvändiga villkoren är uppfyllda.

Med tanke på dessa skillnader, och även med beaktande av domen i de förenade målen ASNEF och FECEMD, är det viktigt att klargöra hur grunden ”berättigade intressen” förhåller sig till övriga laglighetsgrunder – t.ex. samtycke, avtal, uppgifter av allmänt intresse – och även till den registrerades rätt att göra invändningar. Detta kan bidra till en bättre definition av grunden berättigade intressen och dess roll och funktion, vilket i sin tur kan bidra till ökad rättssäkerhet.

Det bör också noteras att grunden berättigade intressen, tillsammans med de andra grunderna (med undantag av samtycke) kräver en ”nödvändighetsprövning”. Denna begränsar strikt i vilket sammanhang grunderna kan tillämpas. EU-domstolen har förklarat att ”nödvändighet” är ett självständigt begrepp i gemenskapsrätten.²² Europadomstolen har också gett värdefull vägledning på området.²³

---

²⁰ Se fotnot 2 ovan.

²¹ Det bör också noteras att LIBE-utskottet i ändringsförslag 100 i sitt förslag till betänkande föreslog att artikel 7 f skulle avskiljas från resten av grunderna och även föreslog att ytterligare krav måste vara uppfyllda för att kunna åberopa denna grund, däribland mer insyn och skärpt ansvarsskyldighet, vilket kommer att diskuteras närmare nedan.

²² EU-domstolens dom av den 16 december 2008 i mål C-524/06, Heinz Huber mot Tyskland (REG 2008, s. I-9705), punkt 52: ”Med beaktande av målet att göra skyddsnivån likvärdig i alla medlemsstater kan begreppet nödvändighet, såsom det följer av artikel 7 e i direktiv 95/46, vars syfte just är att begränsa ett av de fall i vilket behandling av personuppgifter tillåts, således inte förstås olika från medlemsstat till medlemsstat. Det rör sig därmed om ett självständigt gemenskapsrättsligt begrepp som ska tolkas så, att det till fullo uppfyller syftet med detta direktiv, såsom det definieras i artikel 1.1.”

²³ Europadomstolens dom av den 25 mars 1983 i målet Silver m.fl. mot Förenade kungariket, § 97, där termen ”nödvändig i ett demokratiskt samhälle” diskuterades och det konstaterades att ”adjektivet ’nödvändig’ varken är

Att det finns en lämplig rättslig grund befriar dessutom inte den registeransvarige från dennes skyldigheter enligt artikel 6 i fråga om rättvisa, laglighet, nödvändighet och proportionalitet samt uppgifternas kvalitet. Även om behandlingen av personuppgifter grundas på berättigade intressen, eller på fullgörandet av ett avtal, innebär detta t.ex. inte att det är tillåtet att samla in uppgifter som är orimliga i förhållande till de ändamål som anges.

Berättigade intressen och de övriga grunderna i artikel 7 är alternativa grunder och det räcker därför att en av dem kan tillämpas. Men grunderna ska inte bara tillämpas tillsammans med kraven i artikel 6, utan också tillsammans med alla andra eventuellt tillämpliga principer och krav.

Andra avvägningstest

Artikel 7 f är inte det enda avvägningstest som anges i direktivet. I artikel 9 anges det exempelvis att det måste göras en avvägning mellan rätten till skydd av personuppgifter och yttrandefriheten. Denna artikel gör det möjligt för medlemsstaterna att tillhandahålla nödvändiga undantag och avvikelser för behandling av personuppgifter som ”sker uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande” om dessa är ”nödvändiga för att förena rätten till privatlivet med reglerna om yttrandefriheten”.

Dessutom kräver många andra bestämmelser i direktivet också att det görs en individuell bedömning från fall till fall, där det görs en avvägning mellan de olika intressen och rättigheter som står på spel, och en flexibel bedömning av många olika faktorer. Bland dessa bestämmelser kan t.ex. nämnas bestämmelserna om nödvändighet, proportionalitet, ändamålsbegränsning, undantag enligt artikel 13 och vetenskaplig forskning.

Det verkar som om direktivet medvetet utformades för att lämna ett visst utrymme för tolkning och avvägning mellan olika intressen. Detta var naturligtvis åtminstone delvis tänkt som ett sätt att ge medlemsstaterna ytterligare utrymme för skönsässig bedömning vid införlivandet av direktivet i sin nationella lagstiftning. Utöver detta beror behovet av en viss flexibilitet i mångt och mycket även på rätten till skydd av personuppgifter och rätten till privatliv. Dessa två rättigheter, tillsammans med de flesta (men inte alla) andra grundläggande rättigheter, anses nämligen vara relativa, eller kvalificerade, mänskliga rättigheter.²⁴ Sådana rättigheter måste alltid tolkas i sitt sammanhang. Förutsatt att det finns lämpliga skyddsmekanismer kan de vägas mot andras rättigheter. I vissa situationer – med förbehåll för att lämpliga skyddsåtgärder har vidtagits – kan dessa rättigheter också begränsas av skäl av allmänintresse.

---

synonymt med ’oumbärlig’ eller lika flexibelt som uttrycken ’tillåtlig’, ’ordinär’, ’användbar’, ’rimlig’ eller ’önskvärd ...’.

²⁴ Det finns endast ett fåtal mänskliga rättigheter som inte kan vägas mot andras rättigheter eller intressen i samhället i stort. Dessa är kända som absoluta rättigheter. Dessa rättigheter kan aldrig vara begränsade, oavsett omständigheter – inte heller i ett krigstillstånd eller i en nödsituation. Ett exempel är rätten att inte utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling. Det är aldrig tillåtet att utsätta någon för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling. Exempel på icke-absoluta mänskliga rättigheter inbegriper rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, rätten till yttrandefrihet och rätten till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.

II.4 Bakgrund och strategiska konsekvenser

Att garantera laglighet men också större flexibilitet: medel för att specificera vad som avses i artikel 7 f

Den nuvarande lydelsen av artikel 7 f i direktivet innehåller inga begränsningar. Det innebär att denna bestämmelse kan åberopas i ett stort antal situationer, så länge kraven i den, inklusive avvägningstestet, är uppfyllda. En sådan flexibilitet kan emellertid även få negativa konsekvenser. För att förhindra att detta resulterar i inkonsekvent nationell tillämpning eller bristande rättssäkerhet kan ytterligare vägledning spela en viktig roll.

I den föreslagna förordningen planerar kommissionen sådan vägledning i form av delegerade akter. Andra alternativ är att i själva den föreslagna förordningen tillhandahålla förtydliganden och detaljerade bestämmelser²⁵, och/eller att ge Europeiska dataskyddsstyrelsen i uppgift att ge ytterligare vägledning på området.

Vart och ett av dessa alternativ har i sin tur fördelar och nackdelar. Om bedömningen skulle göras från fall till fall utan ytterligare vägledning riskerar man att precis som tidigare inkonsekvent tillämpning och bristande förutsägbarhet.

Att i själva den föreslagna förordningen ange detaljerade och uttömmande förteckningar över i vilka situationer den registeransvariges berättigade intressen i regel ska ges företräde framför den registrerades grundläggande rättigheter, eller vice versa, kan å andra sidan bli missvisande, onödigt restriktivt, eller både och.

Dessa metoder skulle dock kunna inspirera till en balanserad lösning där mer detaljerade upplysningar ges i den föreslagna förordningen och ytterligare vägledning i delegerade akter eller i dataskyddsstyrelsens vägledning.²⁶

Syftet med analysen i kapitel III är att lägga grunden till en sådan strategi, som varken är alltför allmän för att vara meningslös eller alltför specifik för att vara för stelbent.

---

²⁵ Se avsnitt II.1, "Kort historik", under rubriken *Den föreslagna uppgiftsskyddsförordningen* på sidorna 8–9.

²⁶ När det gäller delegerade akter och dataskyddsstyrelsens vägledning uttrycktes starka önskemål om sådan vägledning i arbetsgruppens yttrande 8/2012 med ytterligare bidrag till diskussionerna kring uppgiftsskyddsreformen, antaget den 5 oktober 2012 (WP 199) (se s. 13–14).

III. Analys av bestämmelserna

III.1 Översikt över artikel 7

I artikel 7 föreskrivs att personuppgifter endast får behandlas om åtminstone en av de sex rättsliga grunder som nämns i den artikeln kan tillämpas. Innan analysen av var och en av dessa grunder ges i detta avsnitt (III.1) en översikt över artikel 7 och hur denna förhåller sig till artikel 8 om särskilda kategorier av uppgifter.

III.1.1 Samtycke eller ”nödvändig för ...”

Det går att göra en åtskillnad mellan det fall när personuppgifter behandlas grundat på den registrerades otvetydiga samtycke (artikel 7 a) och de resterande fem fallen (artikel 7 b–f). I korthet beskriver dessa fem fall olika scenarier där behandlingen av personuppgifter kan vara nödvändig i ett specifikt sammanhang, t.ex. för att fullgöra ett avtal med den registrerade, för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den registeransvarige, osv.

I det första fallet, i artikel 7 a, är det de registrerade själva som ska godkänna att deras personuppgifter behandlas. Det är upp till dem att besluta huruvida behandlingen av uppgifterna ska tillåtas. Ett samtycke till behandling innebär samtidigt inte att de principer som anges i artikel 6²⁷ inte behöver iaktas. Samtycket måste dessutom fortfarande uppfylla vissa nödvändiga villkor för att vara berättigat (se arbetsgruppens yttrande 15/2011)²⁸. Eftersom behandlingen ytterst sker utifrån den registrerades egna önskemål ligger tonvikten på vilken giltighet och räckvidd den registrerades samtycke har.

Med andra ord inriktas den första grunden, artikel 7 a, på den registrerades självbestämmanderätt som grund för legitimitet. Alla andra grunder tillåter däremot behandling – med förbehåll för skyddsåtgärder och andra åtgärder – i situationer där det oberoende av samtycket är lämpligt och nödvändigt att behandla uppgifterna i ett visst sammanhang för att uppnå ett specifikt berättigat intresse.

Leden b, c, d och e anger varsitt kriterium för när personuppgifter får behandlas:

- b) För att fullgöra ett avtal med den registrerade.
- c) För att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den registeransvarige.
- d) För att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade.
- e) För att utföra en arbetsuppgift som är av allmänt intresse.

Led f är mindre specifikt och hänvisar mer generellt till (alla typer av) berättigade intressen hos den registeransvarige (oavsett sammanhang). Denna generella bestämmelse omfattas dock

---

²⁷ Dom av den nederländska högsta domstolen av den 9 september 2011 i mål ECLI:NL:HR:2011:BQ8097, § 3.3 e, angående proportionalitetsprincipen. Se även sidan 7 i arbetsgruppens yttrande 15/2011 (ovan fotnot 2): ”... Att erhålla samtycke innebär dessutom inte ett upphävande av den registeransvariges skyldigheter enligt artikel 6 avseende korrekthet, nödvändighet och proportionalitet samt uppgifternas kvalitet. Även om behandlingen av personuppgifter bygger på den registrerades samtycke, så skulle det inte motivera att man samlar in uppgifter som inte är nödvändiga för det angivna syftet.”

²⁸ Se sidorna 11–25 i yttrande 15/2011 (ovan fotnot 2).

uttryckligen av ett kompletterande avvägningstest, som syftar till att skydda de registrerades intressen och rättigheter. Vi kommer att redogöra närmare för detta test i avsnitt III.2 nedan.

Om inte annat följer av tillämplig lagstiftning och vägledning om hur lagstiftningen ska tillämpas, är det i samtliga fall den registeransvarige som gör den inledande bedömningen av huruvida kriterierna i artikel 7 a–f har uppfyllts. Uppgiftsbehandlingsens berättigande kan därefter bli föremål för ytterligare utvärdering och kan eventuellt ifrågasättas av registrerade, andra intressenter och dataskyddsmyndigheterna, för att slutligen avgöras av domstol.

Avslutningsvis bör det i denna kortfattade översikt nämnas att den registrerade, åtminstone i de fall som avses i leden e och f, kan utöva sin rätt att göra invändningar enligt artikel 14²⁹, vilket kommer att diskuteras närmare i avsnitt III.3.6. Detta leder till en ny utvärdering av de intressen som står på spel, eller innebär, i samband med direkt marknadsföring (artikel 14 b), att den registeransvarige måste stoppa behandlingen av personuppgifter utan att någon ytterligare utvärdering görs.

III.1.2 Förhållande till artikel 8

I artikel 8 i direktivet regleras behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter i mer detalj. Det rör sig särskilt om uppgifter som ”avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, medlemskap i fackförening samt uppgifter som rör hälsa eller sexualliv (artikel 8.1) samt om uppgifter ”som rör lagöverträdelse eller brottmålsdomar” (artikel 8.5).

Med vissa undantag är behandling av sådana uppgifter i princip förbjuden. I artikel 8.2 a–e anges flera undantag från detta förbud. I artikel 8.3 och 8.4 anges ytterligare undantag. Vissa av dessa bestämmelser liknar, men är inte identiska med – bestämmelserna i artikel 7 a–f.

De särskilda villkor som anges i artikel 8, samt det faktum att vissa av de grunder som anges i artikel 7 liknar villkoren i artikel 8, ger upphov till frågan om hur bestämmelserna i dessa båda artiklar förhåller sig till varandra.

Om artikel 8 är utformad som en *lex specialis* bör det undersökas om detta helt utesluter möjligheten att tillämpa artikel 7. Om så är fallet innebär detta att särskilda kategorier av personuppgifter kan behandlas utan att villkoren i artikel 7 är uppfyllda, förutsatt att ett av undantagen i artikel 8 kan tillämpas. Det är emellertid också möjligt att förhållandet är mer komplext och att artiklarna 7 och 8 bör tillämpas tillsammans.³⁰

Oavsett vilket är det uppenbart att det politiska målet är att ytterligare skydda särskilda kategorier av uppgifter. Analysens slutresultat bör vara lika tydligt. Tillämpningen av artikel 8, i sig eller tillsammans med artikel 7, syftar till att ge ett mer omfattande skydd för särskilda kategorier av uppgifter.

---

²⁹ Med hänvisning till artikel 14 a ska denna rättighet tillämpas ”om inte annat föreskrivs i den nationella lagstiftningen”. I exempelvis Sverige innehåller den nationella lagstiftningen inte någon möjlighet att motsätta sig en behandling som grundas på artikel 7 e.

³⁰ Eftersom artikel 8 har formen av ett *förbud med undantag* kan dessa undantag betraktas som krav, som endast begränsar tillämpningsområdet för förbudet men inte i sig utgör en tillräcklig rättslig grund för behandlingen. Tolkad på detta sätt innebär den omständigheten att undantagen i artikel 8 kan tillämpas inte att kraven i artikel 7 inte kan tillämpas, utan att båda artiklarna i förekommande fall ska tillämpas kumulativt.

I praktiken innebär artikel 8 i vissa fall hårdare krav, såsom ”uttryckligt” samtycke i artikel 8.2 a jämfört med ”otvetydigt samtycke” i artikel 7. Detta gäller inte alla bestämmelser. En del av de undantag som anges i artikel 8 förefaller inte lika strikta eller striktare än de grunder som anges i artikel 7. Det vore t.ex. fel att dra slutsatsen att den omständigheten att någon tydligt har offentliggjort särskilda kategorier av uppgifter enligt artikel 8.2 e – alltid och i sig – är ett tillräckligt villkor för att varje form av uppgiftsbehandling ska tillåtas, utan att det är nödvändigt att göra den avvägning mellan de intressen som står på spel som krävs enligt artikel 7³¹.

I vissa situationer kan den omständigheten att den registeransvarige är ett politiskt parti också göra att förbudet mot att behandla särskilda kategorier av uppgifter enligt artikel 8.2 d upphävs. Detta innebär dock inte nödvändigtvis att all behandling inom ramen för denna bestämmelse är tillåten. Huruvida en behandling kan tillåtas måste bedömas separat och den registeransvarige kan bli tvungen att visa att behandlingen exempelvis är nödvändig för att fullgöra ett avtal (artikel 7 b), eller att det finns ett berättigat intresse enligt artikel 7 f som ska ges företräde. I det sistnämnda fallet är det nödvändigt att först bedöma om den registeransvarige uppfyller kraven i artikel 8, och i så fall göra den avvägningstest som föreskrivs i artikel 7 f.

Enligt artikel 8.3 kan på samma sätt den omständigheten att ”behandlingen av uppgifterna är nödvändig med hänsyn till förebyggande hälso- och sjukvård, medicinska diagnoser, vård eller behandling eller administration av hälso- eller sjukvård”, och dessa uppgifter behandlas med tystnadsplikt, innebära att en sådan behandling av känsliga uppgifter är *undantagen från förbudet* i artikel 8.1. Detta är emellertid inte nödvändigtvis tillräckligt för att behandlingen även ska tillåtas enligt artikel 7, utan för detta krävs en rättslig grund såsom ett avtal med patienten enligt artikel 7 b, en rättslig förpliktelse enligt artikel 7 c, utförandet av en arbetsuppgift av allmänt intresse enligt artikel 7 e eller en bedömning enligt artikel 7 f.

Sammanfattningsvis anser arbetsgruppen att man från fall till fall måste bedöma huruvida artikel 8 i sig innehåller strängare och tillräckliga villkor, eller om en kumulativ tillämpning av både artikel 8 och artikel 7 krävs för att de registrerade ska garanteras ett fullständigt skydd. Resultatet av denna undersökning får inte i något fall leda till ett sämre skydd för särskilda kategorier av uppgifter³³.

Detta innebär också att en registeransvarig som behandlar särskilda kategorier av uppgifter aldrig får åberopa endast en rättslig grund enligt artikel 7 för att berättiga behandling av personuppgifter. I tillämpliga fall ska artikel 7 inte tillämpas separat, utan alltid tillsammans med artikel 8, för att garantera att alla relevanta skyddsåtgärder och andra åtgärder har

---

³¹ Dessutom bör artikel 8.2 e inte *e contrario* tolkas så, att när de uppgifter som offentliggörs av den registrerade inte är känsliga kan uppgifterna behandlas utan ytterligare villkor. Offentligt tillgängliga uppgifter är fortfarande personuppgifter som omfattas av kraven på uppgiftsskydd, inklusive efterlevnad av artikel 7, oavsett om de är känsliga uppgifter eller inte.

³² Se analysen i punkt 3.3 i arbetsgruppens yttrande om Wada, där hänsyn tas till både artikel 7 och artikel 8 i direktivet: Arbetsgruppens andra yttrande 4/2009 om Internationella antidopningsbyråns (Wada) internationella standard för skydd av privatlivet och personuppgifter, om bestämmelser på området i Wadas internationella antidopningsregler och om andra frågor som gäller privatlivet i samband med Wadas och (nationella) antidopningsorganisationers bekämpning av dopning inom idrotten, antaget den 6 april 2009 (WP 162)

³³ Det säger sig självt att man även vid tillämpningen av artikel 8 måste se till att de andra bestämmelserna i direktivet iaktas, däribland artikel 6.

vidtagits. Detta är ännu viktigare om medlemsstaterna, med stöd av artikel 8.4, bestämmer sig för att tillföra ytterligare undantag från bestämmelserna i artikel 8.

III.2 Artikel 7 a–e

Avsnitt III.2 innehåller en översikt över var och en av de rättsliga grunderna i artikel 7 a–e i direktivet. I avsnitt III.3 analyseras därefter artikel 7 f. Beroende på sammanhanget och de specifika omständigheterna i det aktuella ärendet kommer denna analys också att lyfta fram vissa av de vanligaste beröringspunkterna mellan dessa rättsliga grunder, exempelvis sådana som rör ”avtal”, ”rättslig förpliktelse” och ”berättigat intresse”.

III.2.1 Samtycke

Samtycke som rättslig grund analyserades i arbetsgruppens yttrande 15/2011 om definitionen av begreppet samtycke. De viktigaste slutsatserna i det yttrandet var att samtycke är en av flera rättsliga grunder för att behandla personuppgifter, snarare än den huvudsakliga grunden. Begreppet spelar en viktig roll, men det utesluter inte möjligheten att andra rättsliga grunder i vissa sammanhang kan vara lämpligare, såväl ur den registeransvariges som ur den registrerades synvinkel. Om det används korrekt är samtycke ett verktyg som ger den registrerade kontroll över behandlingen av de egna personuppgifterna. Om det används felaktigt blir den registrerades kontroll en illusion och samtycket en olämplig grund för uppgiftsbehandlingen.

Bland sina rekommendationer framhöll arbetsgruppen behovet av att klargöra vad ”otvetydigt samtycke” innebär: ”Förtydligandet bör syfta till att understryka att ett otvetydigt samtycke kräver att man använder mekanismer som inte lämnar något tvivel om den registrerades avsikt att samtycka. Samtidigt bör man klargöra att användningen av standardalternativ som den registrerade måste ändra för att avvisa behandlingen (samtycke som bygger på tystnad) inte i sig utgör ett otvetydigt samtycke. Detta gäller framför allt i onlinemiljö.”³⁴ Rekommendationerna innehöll även ett krav på att de registeransvariga skulle införa mekanismer för att styrka samtycke (inom ramen för en allmän ansvarighet) och en uppmaning till lagstiftaren att tillfoga ett uttryckligt krav på kvalitet och tillgänglighet för den information som utgör grund för samtycke.

III.2.2 Avtal

Artikel 7 b tillhandahåller en rättslig grund i situationer där ”behandlingen är nödvändig för att fullgöra ett avtal i vilket den registrerade är part eller för att vidta åtgärder på begäran av den registrerade innan ett sådant avtal ingås”. Detta omfattar två olika scenarier.

- i) För det första omfattar denna bestämmelse situationer där behandlingen är nödvändig för att fullgöra ett avtal i vilket den registrerade är part. Detta kan exempelvis innefatta behandling av adressen till den registrerade så att varor som köpts på nätet kan levereras, eller behandling av kreditkortsuppgifter för att genomföra en betalning. I ett anställningsförhållande kan denna grund exempelvis göra det tillåtet att behandla löneuppgifter och bankkontouppgifter så att löner kan utbetalas.

---

³⁴ Se sidan 36 i arbetsgruppens yttrande 15/2011 om definitionen av begreppet samtycke.

Bestämmelsen ska tolkas restriktivt och inte omfatta situationer där behandling inte är absolut *nödvändig* för att fullgöra ett avtal, utan där behandlingen av den registrerades personuppgifter snarare sker genom ett ensidigt beslut av den registeransvarige. Det faktum att viss databehandling omfattas av ett avtal innebär dock inte automatiskt att behandlingen är *nödvändig* för att fullgöra avtalet. Artikel 7 b är t.ex. inte en lämplig rättslig grund för att skapa en profil över användarens preferenser och livsstil som grundas på deras klickhistorik på en webbplats och de varor som de har köpt. Detta beror på att den registeransvarige inte har anlåtats för att utföra profilering, utan snarare för att t.ex. leverera vissa varor och tjänster. Även om denna typ av behandling uttryckligen nämns i det finstilta i avtalet utgör denna omständighet inte i sig att behandlingen är ”*nödvändig*” för att fullgöra avtalet.

Det finns ett tydligt samband mellan bedömningen av *nödvändighet* och överensstämmelsen med principen om begränsning av ändamålen. Det är viktigt att fastställa det exakta syftet med avtalet, dvs. föremålet för avtalet och dess grundläggande syfte, eftersom det är detta som ska ligga till grund för prövningen av huruvida behandlingen av personuppgifterna krävs för att fullgöra avtalet.

I vissa gränsfall kan det vara tveksamt huruvida behandlingen är *nödvändig* för att fullgöra avtalet, eller kan det krävas mer specifika undersökningar för att fastställa att så är fallet. Exempelvis kan upprättandet av en företagsomfattande intern databas över de anställdas kontaktuppgifter med namn, affärsadress, telefonnummer och e-postadress för alla anställda, så att de kan nå sina kolleger, i vissa situationer anses *nödvändig* för att fullgöra ett avtal enligt artikel 7 b, men databasen kan även vara tillåten enligt artikel 7 f om väsentliga intressen för den registeransvarige kan styrkas och alla lämpliga åtgärder vidtas, t.ex. lämpligt samråd med företrädare för de anställda.

Andra fall, t.ex. elektronisk övervakning av de anställdas användning av internet, e-post eller telefon, eller videoövervakning av anställda, utgör mer tydligt en form av behandling som sannolikt går utöver vad som är *nödvändigt* för att fullgöra ett anställningsavtal, även om också detta kan bero på typ av anställning. Förebyggande av bedrägerier – som bland annat kan innefatta övervakning och profilering av kunder – är en annan form av aktivitet som förmodligen anses gå utöver vad som är *nödvändigt* för att fullgöra ett avtal. En sådan behandling kan fortfarande vara tillåten enligt en annan grund i artikel 7, t.ex. samtycke när så är lämpligt, en rättslig förpliktelse eller den registeransvariges berättigade intresse (artikel 7 a, 7 c eller 7 f).³⁵ I det sistnämnda fallet får behandlingen bara genomföras om ytterligare skyddsåtgärder och andra åtgärder har vidtagits för att skydda den registrerades intressen eller fri- och rättigheter.

---

³⁵ Ett annat exempel på flera olika rättsliga grunder finns i arbetsgruppens yttrande 15/2011 om definitionen av begreppet samtycke (ovan fotnot 2). För att kunna köpa en bil kan den registeransvarige ha rätt att behandla personuppgifter för olika syften och på olika grunder:

- Uppgifter som krävs för att köpa bilen: artikel 7 b.
- För att iordningställa bilens dokumentation: artikel 7 c.
- För kundtjänständeren (t.ex. för att bilen ska få service i olika närstående företag i EU): artikel 7 f.
- För att överföra uppgifterna till tredje part för deras egen marknadsföring: artikel 7 a.

Artikel 7 b gäller endast i situationer där behandlingen är *nödvändig* för att fullgöra ett avtal. Denna bestämmelse omfattar inte alla ytterligare åtgärder som utlöses av bristande efterlevnad eller alla andra händelser i samband med fullgörandet av ett avtal. Så länge som behandlingen omfattar det normala fullgörandet av ett avtal kan behandlingen omfattas av artikel 7 b. Om det händer något i samband med fullgörandet av avtalet som ger upphov till en konflikt, kan behandlingen av uppgifterna ta en annan riktning. Behandling av grundläggande information om den registrerade, såsom namn, adress och hänvisning till utestående avtalsenliga skyldigheter för att kunna skicka formella påminnelser, bör fortfarande betraktas som sådan behandling av uppgifter som är nödvändig för att fullgöra ett avtal. När det gäller mer omfattande behandling av uppgifter, som eventuellt inbegriper tredje man, t.ex. indrivning av en skuld i utlandet, eller att väcka talan mot en kund som har underlåtit att betala för en tjänst, skulle det kunna hävdas att en sådan behandling inte sker inom ramen för det "normala" fullgörandet av avtalet och därför inte omfattas av artikel 7 b. Detta innebär dock inte att behandlingen i sig är otillåten. Den registeransvarige har ett berättigat intresse av att försöka se till att dess avtalsenliga rättigheter respekteras. Andra rättsliga grunder, såsom artikel 7 f, kan åberopas om tillräckliga skyddsåtgärder och andra åtgärder har vidtagits och avvägningstestet utfaller till den registeransvariges fördel.³⁶

- ii) För det andra omfattar artikel 7 b även behandling som äger rum *innan* ett sådant avtal ingås. En sådan behandling omfattar förpliktelser som är hänförliga till tiden före ingåendet av avtalet, under förutsättning att åtgärderna vidtas på begäran av den registrerade, snarare än på initiativ av den registeransvarige eller tredje man. Om en person t.ex. begär att en återförsäljare ska sända honom eller henne ett erbjudande om en produkt är det enligt denna rättsliga grund tillåtet att under en begränsad tid behandla uppgifter för detta ändamål, t.ex. att spara adressuppgifter och information om vad som har begärts. Om en person begär en offert från en försäkringsgivare beträffande sin bil får försäkringsgivaren på samma sätt behandla de uppgifter som behövs för att utarbeta offerten, t.ex. fabrikat och bilens ålder, och andra relevanta och proportionerliga uppgifter.

Om ett försäkringsbolag gör detaljerade bakgrundskontroller, t.ex. behandlar uppgifter om läkarundersökningar, innan det tillhandahåller sjukförsäkring eller livförsäkring till en sökande ska detta emellertid inte betraktas som nödvändiga åtgärder på begäran av den registrerade. En kreditupplysning innan ett lån beviljas är inte heller gjort på *begäran* av den registrerade enligt artikel 7 b, utan görs snarare för att i enlighet med artikel 7 f, eller artikel 7 c, fullgöra bankens rättsliga förpliktelse att konsultera en officiell förteckning över registrerade gäldenärer.

Direkt marknadsföring på initiativ av näringsidkaren/den registeransvarige är inte heller möjlig med stöd av denna grund. I vissa fall skulle artikel 7 f kunna utgöra en lämplig rättslig grund i stället för artikel 7 b, förutsatt att tillräckliga skyddsåtgärder och andra åtgärder har vidtagits och avvägningstestet utfaller till den registeransvariges fördel. I andra fall, däribland fall som gäller omfattande profilering,

---

³⁶ Vad gäller särskilda kategorier av uppgifter kan det även bli nödvändigt att beakta artikel 8.1 e – "nödvändig för att kunna fastslå, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk".

informationsutbyte, direkt marknadsföring eller beteendestyrd annonsering, bör samtycke i enlighet med artikel 7 a övervägas, vilket framgår av analysen nedan.³⁷

III.2.3 Rättslig förpliktelse

Artikel 7 c tillhandahåller en rättslig grund i situationer där ”behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den registeransvarige”. Detta kan exempelvis vara fallet när en arbetsgivare måste rapportera löneuppgifter om sina anställda till socialförsäkrings- eller skattemyndigheter eller när finansinstitut är skyldiga att anmäla vissa misstänkta transaktioner till de behöriga myndigheterna enligt reglerna om bekämpning av penningtvätt. Det kan också röra sig om en förpliktelse som åvilar en offentlig myndighet, eftersom det inte finns något i artikel 7 c som begränsar tillämpningen till den privata eller offentliga sektorn. Det skulle exempelvis kunna röra sig om en lokal myndighets insamling av uppgifter för att bötfälla personer som parkerat på otillåtna platser.

Artikel 7 c har flera likheter med artikel 7 e, eftersom en uppgift av allmänt intresse ofta baseras på eller härrör från en lagbestämmelse. Tillämpningsområdet för artikel 7 c är emellertid strikt begränsat.

För att artikel 7 c ska gälla måste kravet införas med stöd i lag (och inte till exempel genom ett samarbetsavtal). Lagen måste uppfylla alla relevanta villkor för att förpliktelsen ska vara giltig och bindande, och måste även vara förenlig med uppgiftsskyddslagstiftningen, inklusive kravet på nödvändighet, proportionalitetsprincipen³⁸ och principen om ändamålsbegränsning.

Det är också viktigt att framhålla att artikel 7 c hänvisar till lagstiftningen i Europeiska unionen eller i en medlemsstat. Förpliktelser enligt lagstiftningen i tredjeland (t.ex. skyldigheten att inrätta system med uppgiftslämnare enligt den amerikanska Sarbanes-Oxley-lagen från 2002) omfattas inte av denna grund. För att vara giltig måste en rättslig förpliktelse i ett tredjeland vara officiellt erkänd och integrerad i rättsordningen i den berörda medlemsstaten, till exempel i form av ett internationellt avtal.³⁹ Å andra sidan kan behovet av att följa en utländsk förpliktelse utgöra ett berättigat intresse för den registeransvarige, men endast om förpliktelsen omfattas av det avvägningstest som anges i artikel 7 f, och under förutsättning att tillräckliga skyddsåtgärder införs såsom de metoder som godkänts av den behöriga dataskyddsmyndigheten.

Den registeransvarige får inte ha något annat val än att fullgöra förpliktelsen. Frivilliga ensidiga åtaganden och offentlig-privata partnerskap som behandlar uppgifter utöver vad som krävs i lag omfattas således inte av artikel 7 c. Om exempelvis en internetleverantör beslutar sig för att övervaka användarna för att bekämpa olaglig nedladdning – utan att leverantören

---

³⁷ Se avsnitt III.3.6 b under rubriken ”Exempel: utvecklingen av synen på direkt marknadsföring” på sidorna 45–46.

³⁸ Se även arbetsgruppens yttrande 1/2014 om tillämpningen av principerna om nödvändighet och proportionalitet samt dataskydd inom brottsbekämpningssektorn, antaget den 27 februari 2014 (WP 211).

³⁹ Se i detta avseende avsnitt 4.2.2 i arbetsgruppens yttrande 10/2006 om behandling av personuppgifter hos Swift (*Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*), antaget den 20 november 2006 (WP 128) och arbetsgruppens yttrande 1/2006 om tillämpningen av EU:s regler om uppgiftsskydd på interna system för uppgiftslämnande inom bokföring, intern bokföringskontroll, revision, bekämpande av mutor samt brottslighet inom bank- och finansväsen, antaget den 1 februari 2006 (WP 117).

har en tydlig och specifik rättslig skyldighet att göra detta – utgör artikel 7 c inte en lämplig rättslig grund för det syftet.

Dessutom måste den rättsliga förpliktelsen i sig vara tillräckligt tydlig när det gäller den behandling av personuppgifter som krävs. Artikel 7 c kan således tillämpas på grundval av rättsliga bestämmelser som innehåller en uttrycklig hänvisning till arten av och syftet med behandlingen. De registeransvariga bör inte ges en alltför stor handlingsfrihet i fråga om hur de ska uppfylla den rättsliga förpliktelsen.

I vissa fall anger lagstiftningen kanske bara ett allmänt mål, medan mer specifika förpliktelser införs på en annan nivå, till exempel antingen genom sekundärlagstiftning eller genom ett bindande beslut av en offentlig myndighet i ett konkret fall. Detta kan också leda till rättsliga förpliktelser enligt artikel 7 c, förutsatt att arten och syftet med behandlingen är väl definierade och omfattas av en lämplig rättslig grund.

Ovanstående gäller emellertid inte om en tillsynsmyndighet endast tillhandahåller allmänna politiska riktlinjer och villkor under vilka den kan tänka sig att använda sina verkställighetsbefogenheter (t.ex. riktlinjer för finansinstitut om vissa normer för tillbörlig aktsamhet). I sådana fall bör behandlingen bedömas enligt artikel 7 f och endast anses berättigad efter det att det kompletterande avvägningstestet har genomförts.⁴⁰

Rent allmänt konstaterar arbetsgruppen att vissa former av behandling kan tyckas ligga nära att omfattas av artikel 7 c eller artikel 7 b, utan att helt motsvara kriterierna för att tillämpa dessa grunder. Detta innebär inte att sådan behandling nödvändigtvis alltid är olaglig. Den kan ibland vara berättigad, men då snarare enligt artikel 7 f och efter att det kompletterande avvägningstestet har genomförts.

III.2.4 Intressen av grundläggande betydelse

Artikel 7 d tillhandahåller en rättslig grund i situationer där ”behandlingen är nödvändig för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade”. Denna formulering skiljer sig från formuleringen i artikel 8.2 c som är mer specifik och avser situationer där ”behandlingen är nödvändig för att skydda den registrerades eller någon annan persons grundläggande intressen när den registrerade är fysiskt eller rättsligt förhindrad att ge sitt samtycke”.

Båda bestämmelserna förefaller ändå tyda på att denna rättsliga grund bör tillämpas restriktivt. För det första förefaller uttrycket ”intressen av grundläggande betydelse” begränsa tillämpningen av denna bestämmelse till frågor om liv och död, eller åtminstone hot som innebär att den registrerade (eller i artikel 8.2 c även en annan person) riskerar att skada sig eller försämra sin hälsa.

I skäl 31 bekräftas att syftet med denna rättsliga grund är att ”skydda ett intresse som är av avgörande betydelse för den registrerades liv”. I direktivet anges dock inte i detalj huruvida hotet måste vara omedelbart. Detta väcker frågor om omfattningen av insamlingen av

---

⁴⁰ Tillsynsmyndighetens vägledning kan ha betydelse vid bedömningen av den registeransvariges berättigade intresse (se avsnitt III.3.4 a, i synnerhet på sidan 36).

uppgifter, till exempel som en förebyggande åtgärd eller i stor skala, såsom insamling av flygbolagens passageraruppgifter när en risk för epidemiologiska sjukdomar eller ett säkerhetstillbud har identifierats.

Arbetsgruppen anser att denna bestämmelse måste ges en strikt tolkning som är förenlig med andan i artikel 8. Även om artikel 7 d inte specifikt begränsar användningen av denna grund till situationer där samtycke inte kan användas som rättslig grund, av de skäl som anges i artikel 8.2c, är det rimligt att anta att samtycke i den mån det är praktiskt genomförbart söks i situationer där det är möjligt och finns ett behov av att begära ett giltigt samtycke. Detta skulle även begränsa tillämpningen av denna bestämmelse till en analys från fall till fall och den skulle i regel inte användas för att berättiga en omfattande insamling eller behandling av personuppgifter. Vid behov skulle artikel 7 c eller 7 e vara mer lämpliga grunder för behandlingen.

III.2.5 Arbetsuppgift av allmänt intresse

Artikel 7 e tillhandahåller en rättslig grund i situationer där ”behandlingen är nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som är ett led i myndighetsutövning som utförs av den registeransvarige eller tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut”.

Det är viktigt att uppmärksamma att artikel 7 e, precis som artikel 7 c, avser ett allmänt intresse i Europeiska unionen eller i en medlemsstat. Med ”offentlig myndighet” avses dessutom en myndighet som inrättats av Europeiska unionen eller av en medlemsstat. Med andra ord omfattas uppgifter som utförs i det allmännas intresse i ett tredjeland eller myndighetsutövande som utförs med stöd av utländsk lagstiftning inte av tillämpningsområdet för denna bestämmelse.⁴¹

Artikel 7 e omfattar två situationer och är relevant både för den offentliga och för den privata sektorn. För det första omfattar denna grund situationer där den registeransvarige själv är en offentlig myndighet eller utför en uppgift av allmänt intresse (men inte nödvändigtvis också har en rättslig skyldighet att behandla uppgifter), och behandlingen är nödvändig för att utöva denna myndighet eller för att utföra denna uppgift. En skattemyndighet kan exempelvis samla in och behandla en persons självdeklaration i syfte att fastställa och kontrollera den skatt som ska betalas. En yrkesorganisation som ett advokatsamfund eller ett sjukvårdspersonalsförbund kan å sin sida vidta disciplinära åtgärder mot några av sina medlemmar om de getts rätt att via myndighetsutövning göra detta. Ett annat exempel skulle kunna vara en lokal myndighet, t.ex. en kommun, som anförtrotts uppgiften att driva ett bibliotek, en skola eller en lokal simhall.

För det andra omfattar artikel 7 e även situationer där den registeransvarige inte utövar myndighet, men från en tredje part som utövar sådan myndighet får en begäran om att lämna ut uppgifter. En tjänsteman vid ett offentligt organ som är behörigt att utreda brott kan exempelvis begära att den registeransvarige ska samarbeta i en pågående utredning snarare än att beordra den registeransvarige att tillmötesgå en specifik begäran att samarbeta. Artikel 7 e kan dessutom omfatta situationer där den registeransvarige proaktivt lämnar ut uppgifter till en tredje man som utövar sådan myndighet. Så kan exempelvis vara fallet när en

---

⁴¹ Se avsnitt 2.4 i arbetsgruppens arbetsdokument om en gemensam tolkning av artikel 26.1 i direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995, antaget den 25 november 2005 (WP 114) för en liknande tolkning av begreppet ”viktiga allmänna intressen” i artikel 26.1 d.

registeransvarig upptäcker att ett brott har begåtts, och på eget initiativ överlämnar dessa uppgifter till behöriga brottsbekämpande myndigheter.

Till skillnad från artikel 7 c är den registeransvarige inte skyldig att uppfylla en rättslig förpliktelse. Även om en registeransvarig som oavsiktligt noterar att en stöld eller ett bedrägeri har begåtts kanske inte en rättslig skyldighet att rapportera detta till polisen, får han eller hon i enlighet med ovanstående exempel, när så är lämpligt, ändå göra detta frivilligt med stöd av artikel 7 e.

Behandlingen av personuppgifterna måste dock vara ”nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse”. Alternativt måste antingen den registeransvarige eller den tredje man som den registeransvarige lämnar ut uppgifter till utöva myndighet och behandlingen av uppgifterna vara nödvändig för denna myndighetsutövning.⁴² Dessutom är det viktigt att betona att denna myndighetsutövning eller utförandet av en arbetsuppgift av allmänt intresse vanligtvis har tilldelats i lag eller andra författningar. Om behandlingen innebär ett intrång i den personliga integriteten eller enligt den nationella lagstiftningen krävs för att skydda de berörda personerna, bör den rättsliga grunden vara tillräckligt specifik och precis för att avgränsa den behandling av uppgifter som kan tillåtas.

Dessa situationer blir allt vanligare, även utanför gränserna för den offentliga sektorn, med tanke på tendensen att lägga ut offentliga uppgifter till enheter inom den privata sektorn. Så kan exempelvis vara fallet i samband med behandling av uppgifter inom transport- eller hälso- och sjukvårdssektorn (t.ex. epidemiologiska studier, forskning). Denna grund kan även åberopas i de rättsliga sammanhang som beskrevs i exemplen ovan. Den mån i vilken ett privat företag får lov att samarbeta med brottsbekämpande myndigheter, t.ex. i kampen mot bedrägerier och olagligt innehåll på internet, kräver emellertid inte bara en analys enligt artikel 7, utan även enligt artikel 6, med hänsyn till kraven på ändamålsbegränsning, lagenlighet och rättvis behandling⁴³.

Artikel 7 e har potentiellt ett mycket brett tillämpningsområde, vilket talar för en strikt tolkning och en klar identifiering i varje enskilt fall av det allmänintresse som står på spel och den myndighetsutövning som motiverar behandlingen. Det breda tillämpningsområdet förklarar också varför det, precis som i artikel 7 f, föreskrivs en rätt att göra invändningar enligt artikel 14 när behandlingen grundar sig på artikel 7 e⁴⁴. Liknande kompletterande skyddsåtgärder och andra åtgärder kan därför tillämpas i båda fallen⁴⁵.

I det avseendet har artikel 7 e likheter med artikel 7 f och i vissa sammanhang, särskilt när det gäller offentliga myndigheter, kan artikel 7 e ersätta artikel 7 f.

---

⁴² Med andra ord kommer arbetsuppgifternas allmänna karaktär, och motsvarande ansvar, i dessa fall att finnas kvar även om utövandet av uppdraget har lagts ut på andra aktörer, inklusive privata företag.

⁴³ Se i detta avseende arbetsgruppens yttrande om Swift (ovan fotnot 39), arbetsgruppens yttrande 4/2003 om skyddsnivån i USA för överföring av passageraruppgifter, antaget den 13 juni 2003 (WP 78) och arbetsgruppens arbetsdokument om frågor avseende dataskydd i samband med materiella rättigheter, antaget den 18 januari 2005 (WP 104).

⁴⁴ Som nämndes ovan finns denna möjlighet att göra invändningar för behandling av uppgifter som grundas på artikel 7 e inte i vissa medlemsstater (t.ex. i Sverige).

⁴⁵ Såsom kommer att visas nedan föreslår LIBE-utskottet ytterligare skyddsåtgärder i sitt förslag till betänkande – i synnerhet ökad insyn – i det fall artikel 7 f kan tillämpas.

Vid bedömningen av i vilken utsträckning dessa bestämmelser omfattar offentliga myndigheter, särskilt mot bakgrund av de föreslagna ändringarna i den rättsliga ramen för uppgiftsskydd, kan det noteras att förordning (EG) nr 45/2001,⁴⁶ som innehåller de bestämmelser om skydd av uppgifter som gäller för Europeiska unionens institutioner och organ, i sin nuvarande lydelse inte innehåller någon bestämmelse som är jämförbar med artikel 7 f.

I skäl 27 i den förordningen anges emellertid att ”behandling av personuppgifter för utförandet av de arbetsuppgifter ’av allmänt intresse’ som gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen utför inbegriper sådan behandling av personuppgifter som är nödvändig för förvaltningen av dessa institutioner och organ för att de skall fungera”. Denna bestämmelse tillåter följaktligen uppgiftsbehandling med stöd av en vid tolkning av begreppet ”allmänt intresse” i en mängd fall vilka annars skulle ha omfattats av en bestämmelse liknande artikel 7 f. Videoövervakning av lokaler för säkerhetsändamål, elektronisk övervakning av e-post eller av personalen är bara några exempel på vad som kan omfattas av denna breda tolkning av ”arbetsuppgifter av allmänt intresse”.

Om vi blickar framåt är det också viktigt att beakta att det i artikel 6.1 f i den föreslagna förordningen specifikt föreskrivs att det legitima allmänintresset inte ”ska ... gälla för behandling som utförs av myndigheter i deras myndighetsutövning”. Om denna bestämmelse antas och tolkas på ett sätt som innebär att offentliga myndigheter helt utesluts från att använda berättigat intresse som rättslig grund måste grunderna ”allmänt intresse” och ”myndighetsutövning” i artikel 7 e tolkas på samma sätt som förordning (EG) nr 45/2001 för närvarande tolkas, nämligen på ett sådant sätt att de offentliga myndigheterna ges en viss grad av flexibilitet, åtminstone så att myndigheternas förvaltning och funktion säkerställs.

Alternativt kan sista meningen i artikel 6.1 f i förslaget till förordning tolkas så, att den inte helt och hållet utesluter offentliga myndigheter från att använda berättigat intresse som rättslig grund. I så fall bör ”behandling som utförs av myndigheter i deras myndighetsutövning” i den föreslagna artikel 6.1 f tolkas restriktivt. En sådan strikt tolkning skulle innebära att sådan behandling som behövs för dessa offentliga myndigheters förvaltning och funktion inte omfattas av ”behandling som utförs av myndigheter i deras myndighetsutövning”. Behandling som krävs för dessa offentliga myndigheters förvaltning och funktion skulle dock fortfarande vara möjlig inom ramen för grunden berättigat intresse.

III.3 Artikel 7 f: berättigade intressen

Artikel 7 f⁴⁷ kräver ett avvägningstest. De berättigade intressena hos den registeransvarige (eller tredje män) måste vägas mot den registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter. Resultatet av denna avvägning är i stort sett avgörande för huruvida artikel 7 f kan åberopas som rättslig grund för behandlingen.

---

⁴⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

⁴⁷ För en fullständig version av artikel 7 f, se sidan 4 ovan.

Det är dock värt att redan i detta skede notera att det inte rör sig om något enkelt avvägningstest som bara består av att väga två lätt mätbara och lätt jämförbara ”värden” mot varandra. Som beskrivs närmare nedan kan genomförandet av avvägningstestet snarare kräva en komplex bedömning där hänsyn tas till en mängd faktorer. För att strukturera och förenkla bedömningen har vi delat upp processen i flera steg för att avvägningstestet ska kunna utföras på ett effektivt sätt.

I avsnitt III.3.1 undersöker vi först den ena sidan av vågskålen, nämligen vad som utgör ”berättigade intressen hos den registeransvarige eller hos den tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut”. I avsnitt III.3.2 granskar vi sedan vad som utgör ”intressen eller ... grundläggande fri- och rättigheter som kräver skydd under artikel 1.1”.

I avsnitten III.3.3 och III.3.4 ges vägledning om hur man utför avvägningstestet. Avsnitt III.3.3 innehåller en allmän introduktion med hjälp av tre olika scenarier. Efter denna inledning anges i avsnitt III.3.4 sedan de viktigaste faktorer som ska beaktas när avvägningstestet ska utföras, inklusive de skyddsåtgärder och andra åtgärder som den registeransvarige har vidtagit.

I avsnitten III.3.5 och III.3.6 undersöks vissa specifika mekanismer, såsom ansvarsskyldighet, insyn och rätten att göra invändningar, som kan bidra till – och ytterligare förstärka – en lämplig avvägning mellan de olika intressen som står på spel.

III.3.1 Berättigade intressen hos den registeransvarige (eller tredje män)

Begreppet ”intresse”

Begreppet ”intresse” är nära förbundet med, men ändå åtskilt från begreppet ”ändamål” i artikel 6 i direktivet. På uppgiftsskyddsområdet är ”ändamålet” den särskilda anledningen till att uppgifterna behandlas, dvs. målet eller avsikten med behandlingen av uppgifterna. Ett intresse är å andra sidan det bredare intresse som en registeransvarig kan ha av behandlingen, eller den fördel som behandlingen kan ge den registeransvarige – eller det samhället.

Ett företag kan exempelvis ha ett *intresse* av att trygga hälsan och säkerheten hos den personal som arbetar i företagets gamla kraftverk. I samband med detta kan företaget ha som *ändamål* att genomföra särskilda tillträdeskontroller, vilket motiverar behandling av vissa personuppgifter för att säkerställa personalens hälsa och säkerhet.

Ett sådant intresse måste vara tillräckligt tydligt angett för att kunna vägas mot den registrerades intressen och grundläggande rättigheter. Det intresse som står på spel måste också vara ett intresse ”som den registeransvarige vill uppnå”. Detta innebär ett krav på ett verkligt och faktiskt intresse, något som motsvarar den nuvarande verksamheten eller de fördelar som väntas inom kort. Med andra ord är intressen som är alltför vaga eller spekulativa inte tillräckliga för att åberopa denna grund.

Intressets art kan variera. Vissa intressen kan vara tvingande och gynna samhället i stort, t.ex. pressens intresse av att offentliggöra uppgifter om den statliga korruptionen eller intresset av att genomföra vetenskaplig forskning (förutsatt att det finns lämpliga skyddsmekanismer). Andra intressen kan vara mindre akuta för samhället som helhet, eller åtminstone kan samhällseffekterna av dessa vara mer blandade eller kontroversiella. Detta kan exempelvis

gälla för ett företags ekonomiska intresse av att veta så mycket som möjligt om sina potentiella kunder, så att det kan göra mer riktade annonser om sina produkter eller tjänster.

Vad gör ett intresse "berättigat" respektive "oberättigat"?

Syftet med denna fråga är att fastställa tröskeln för när ett intresse blir ett berättigat intresse. Om den registeransvariges intresse är oberättigat ska avvägningstestet inte utföras eftersom den ursprungliga tröskeln för användning av artikel 7 f inte kommer att ha uppnåtts.

Enligt arbetsgruppen kan begreppet berättigat intresse omfatta ett brett spektrum av intressen, allt från obetydliga till mycket övertygande respektive från enkla till mer kontroversiella. Det är sedan i samband med avvägningen av dessa intressen mot den registrerades intressen och grundläggande rättigheter som en snävare definition och mer ingående analys bör äga rum.

Nedan följer en icke uttömmande förteckning över några av de vanligaste sammanhang i vilka frågan om berättigat intresse i den mening som avses i artikel 7 f kan uppstå. Förteckningen säger inget om huruvida den registeransvariges intressen vid själva avvägningen kommer att överskugga den registrerades intressen och rättigheter.

- utövandet av rätten till yttrandefrihet eller information, inklusive medier och kultur
- konventionell direkt marknadsföring och andra former av marknadsföring eller reklam
- icke begärda kommersiella meddelanden, inklusive för politiska kampanjer eller insamling till förmån för välgörenhetsändamål
- verkställande av rättsliga krav inklusive indrivning genom förfaranden utanför domstol
- förhindrande av bedrägeri, missbruk eller penningtvätt
- övervakning av anställda i säkerhets- och riskhanteringssyfte
- system för att slå larm om missförhållanden (whistleblowing)
- fysisk säkerhet, it-säkerhet och nätverkssäkerhet
- behandling för historiska, vetenskapliga eller statistiska ändamål
- behandling för forskningsändamål (inklusive marknadsundersökningar)

Detta innebär att ett intresse kan betraktas som berättigat så länge den registeransvarige kan fullfölja detta på ett sätt som är förenligt med uppgiftsskyddslagstiftningen och annan lagstiftning. Med andra ord måste ett berättigat intresse vara "godtagbart enligt lagstiftningen"⁴⁸.

---

⁴⁸ Det som konstaterades i fråga om begreppet "berättigande" i avsnitt III.1.3 i arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9) gäller i tillämpliga delar även här. Precis som på sidorna 19–20 i det yttrandet används begreppet "lagstiftning" här i sin vidaste bemärkelse. Detta inbegriper andra tillämpliga lagar, såsom sysselsättning, ett avtal, eller konsumentskyddslagstiftningen. Vidare omfattar begreppet "lagstiftning" alla typer av skriftlig rätt och sedvanerätt, primär- och sekundärlagstiftningen, kommunala förordningar, juridik, konstitutionella principer, grundläggande rättigheter, andra rättsliga principer, liksom rättspraxis, eftersom sådan "lagstiftning" skulle tolkas och beaktas av behöriga domstolar. Inom ramen för lagstiftningen kan andra aspekter som t.ex. sedvänjor, uppförandekoder, god revisorssed, avtalsvillkor, och den allmänna bakgrunden och de faktiska omständigheterna i målet också beaktas när man avgör huruvida ett visst syfte är berättigat. Detta innefattar det underliggande förhållandet mellan den registeransvarige och de registrerade, oavsett om detta är affärsmässigt eller inte. Vad som betraktas som ett berättigat intresse kan även ändras över tid, beroende på den vetenskapliga och tekniska utvecklingen, förändringar i samhället och förändrade kulturella inställningar.

För att vara relevant enligt artikel 7 f måste ett ”berättigat intresse” därför

- vara lagenligt (dvs. i enlighet med gällande EU-lagstiftning och nationell lagstiftning),
- vara tillräckligt tydligt uttryckt för att en avvägning ska kunna göras mot den registrerades intressena och grundläggande rättigheter (dvs. tillräckligt specifikt),
- utgöra ett verkligt och faktiskt intresse (dvs. inte vara spekulativt).

Det faktum att den registeransvarige har ett sådant berättigat intresse av att behandla vissa uppgifter innebär inte nödvändigtvis att han kan åberopa artikel 7 f som rättslig grund för behandlingen. Den registeransvariges berättigade intresse är bara en utgångspunkt, och bara en av de faktorer som måste analyseras enligt artikel 7 f. Huruvida artikel 7 f kan göras gällande beror på resultatet av det efterföljande avvägningstestet.

Exempel: Registeransvariga kan ha ett berättigat intresse av att veta mer om sina kunders önskemål för att bättre kunna utforma sina erbjudanden, och i slutändan erbjuda produkter och tjänster som bättre uppfyller kundernas behov och önskemål. Mot bakgrund av detta kan artikel 7 f vara en lämplig rättslig grund för vissa typer av marknadsföring, både online och offline, under förutsättning att lämpliga skyddsåtgärder har vidtagits (bland annat en fungerande mekanism som gör det möjligt att i enlighet med artikel 14 b motsätta sig en sådan behandling, vilket kommer att diskuteras närmare i avsnitt III.3.6 *Rätt att göra invändningar och därefter*).

Detta innebär emellertid inte att de registeransvariga kan åberopa artikel 7 f för att övervaka sina kunder online eller offline, kombinera stora mängder uppgifter om dem från olika källor som ursprungligen samlats in i andra sammanhang och för olika ändamål, och skapa – och t.ex. med hjälp av datamäklare även handla med – komplexa tolkningar av kundernas personligheter och preferenser utan deras vetskap, en fungerande mekanism för att göra invändningar, och än mindre informerat samtycke. En sådan profilering skulle sannolikt innebära ett betydande intrång i kundens privatliv, och i så fall skulle den registeransvariges intresse överskuggas av den registrerades intressen och rättigheter.⁴⁹

Arbetsgruppen gav ytterligare ett exempel i sitt yttrande om Swift⁵⁰. Även om arbetsgruppen medgav att ett företag har ett berättigat intresse av att rätta sig efter föreläggandena enligt den amerikanska lagstiftningen, för att undvika risken att drabbas av påföljder från de amerikanska myndigheterna, drog arbetsgruppen slutsatsen att artikel 7 f inte kunde göras gällande. På grund av uppgiftsbehandlings långtgående konsekvenser för de enskilda personerna, och på grund av att behandlingen sker på ett ”dolt, systematiskt, omfattande och långsiktigt sätt”, ansåg arbetsgruppen att ”de många registrerades intressen i fråga om grundläggande rättigheter och friheter har företräde framför Swifts intresse av att inte straffas av USA för att den eventuellt inte uppfyller föreläggandena”.

Om den registeransvariges intressen inte är tvingande är det mer sannolikt, vilket vi kommer att visa nedan, att den registrerades rättigheter väger tyngre än den registeransvariges berättigade – men mindre betydande – intressen. Samtidigt innebär detta inte att den

⁴⁹ Frågan om tekniska lösningar för spårning och den roll som samtycke spelar enligt artikel 5.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation kommer att behandlas separat. Se avsnitt III.3.6 b under rubriken ”Exempel: Utvecklingen av synen på direkt marknadsföring”.

⁵⁰ Se punkt 4.2.3 i det yttrande som det hänvisas till i fotnot 39 ovan. Den registeransvariges berättigade intresse var i detta fall också kopplat till ett tredjelands allmänna intresse, som inte omfattas av direktiv 95/46/EG.

registeransvariges mindre tvingande intressen inte ibland väger tyngre än de registrerades intressen och rättigheter. Detta sker vanligtvis när konsekvenserna för de registrerade inte heller är så stora.

Berättigat intresse inom den offentliga sektorn

Den nuvarande lydelsen av direktivet utesluter inte uttryckligen registeransvariga som är offentliga myndigheter från att behandla uppgifter med stöd av artikel 7 f som rättslig grund för behandlingen⁵¹.

I förslaget till förordning⁵² utesluts emellertid denna risk för ”behandling som utförs av myndigheter i deras myndighetsutövning”.

Förslaget till ändrad lagstiftning belyser vikten av den allmänna principen om att offentliga myndigheter i regel endast bör behandla uppgifter i deras myndighetsutövning om de har tillstånd att göra detta. Att denna princip iakttas är särskilt viktigt – och ett uttryckligt krav enligt Europadomstolens rättspraxis – i de fall där de registrerades personliga integritet står på spel och den offentliga myndigheten skulle göra intrång i denna.

Därför krävs tillräckligt utförliga och specifika lagfästa tillstånd – också i det nuvarande direktivet – om offentliga myndigheters behandling kan göra intrång i de registrerades personliga integritet. Detta kan antingen ske i form av en särskild rättslig förpliktelse att behandla uppgifter, som kan uppfylla kravet i artikel 7 c, eller ett särskilt tillstånd (men inte nödvändigtvis en skyldighet) att behandla uppgifter, som kan uppfylla kraven i artikel 7 e eller 7 f.⁵³

Tredje mäns berättigade intressen

Den nuvarande lydelsen av direktivet avser inte enbart den ”registeransvariges berättigade intressen”, utan tillåter också att artikel 7 f används när det berättigade intresset åberopas av ”den eller de tredje män till vilka uppgifterna har lämnats ut”⁵⁴. Följande är exempel på sammanhang där denna bestämmelse kan tillämpas:

---

⁵¹ Ursprungligen omfattade kommissionens första förslag till direktiv separat behandling av personuppgifter inom den privata sektorn och den offentliga sektorn. Denna formella skillnad mellan den offentliga sektorn och den privata sektorn har tagits bort i det ändrade förslaget. Detta kan ha lett till att medlemsstaterna har tolkat och genomfört direktivet på olika sätt.

⁵² Se artikel 6.1 f i förslaget till förordning.

⁵³ Se i detta avseende även avsnitt III.2.5 ovan om arbetsuppgifter av allmänt intresse (sidorna 21–23) liksom diskussionerna under rubriken ”Tredje mäns berättigade intressen” (på sidorna 27–28). Se även synpunkterna på gränserna för ”privat tillämpning” av lagstiftningen på sidan 35 under rubriken ”Allmänna intressen/intressen för samhället i stort”. I alla dessa situationer är det extra viktigt att se till att de begränsningar som anges i artikel 7 f och 7 e iakttas fullt ut.

⁵⁴ Den föreslagna förordningen syftar till att begränsa tillämpningen av denna bestämmelse till den ”registeransvariges berättigade intressen”. Det framgår inte av själva texten om den föreslagna formuleringen är en ren förenkling av texten eller om dess avsikt är att utesluta situationer där en registeransvarig skulle kunna röja uppgifter som ligger i andras berättigade intresse. Denna text är emellertid inte definitiv. Tredje mäns berättigade intresse återinfördes exempelvis i LIBE-utskottets slutliga betänkande vid Europaparlamentets omröstning om LIBE-utskottets kompromissändringsförslag den 21 oktober 2013. Se ändringsförslag 100 om artikel 6. Arbetsgruppen ställer sig bakom återinförandet av tredje män i förslaget eftersom detta fortfarande kan vara lämpligt i vissa situationer, däribland de situationer som beskrivs nedan.

Offentliggörande av uppgifter med hänsyn till kraven på insyn och ansvarsskyldighet. En viktig fråga där artikel 7 f kan vara relevant är när uppgifter offentliggörs med hänsyn till kraven på insyn och ansvarsskyldighet (t.ex. löner till högsta ledningen i ett företag). I ett sådant fall kan man tänka sig att offentliggörandet inte i första hand görs till förmån för den registeransvarige som offentliggör uppgifterna utan i övriga berörda parter intresse, såsom anställda eller journalister, eller allmänheten, till vilken uppgifterna har lämnats ut.

Sett till skyddet av personuppgifter och den personliga integriteten, och för att garantera den allmänna rättssäkerheten, bör uppgifter lämnas ut till allmänheten med stöd av en lag som tillåter och, i förekommande fall, tydligt specificerar vilka uppgifter som ska offentliggöras, syftet med offentliggörandet och eventuella skyddsåtgärder.⁵⁵ Därför kan det vara bättre att använda artikel 7 c som rättslig grund, i stället för artikel 7 f, när personuppgifter lämnas ut med hänsyn till kraven på insyn och ansvarsskyldighet⁵⁶.

Även i avsaknad av en särskild rättslig förpliktelse eller tillåtelse att offentliggöra uppgifter skulle det emellertid vara möjligt att lämna ut personuppgifter till berörda parter. I lämpliga fall skulle det också vara möjligt att offentliggöra personuppgifter med hänsyn till kraven på insyn och ansvarsskyldighet.

I båda fallen – dvs. oavsett om personuppgifterna lämnas ut med stöd av en lag som tillåter detta eller inte – är offentliggörandet direkt beroende av resultatet av avvägningstestet enligt artikel 7 f, och av att lämpliga skyddsåtgärder och andra åtgärder vidtas.⁵⁷

Dessutom kan det även vara önskvärt med ytterligare användning för att öka insynen i redan släppta personuppgifter (t.ex. förnyad publicering av uppgifter i pressen, eller en frivilligorganisations ytterligare spridning av de ursprungligen publicerade uppgifterna på ett mer innovativt eller användarvänligt sätt). Huruvida en sådana förnyad publicering och återanvändning är möjlig beror även det på resultatet av avvägningstestet, som bland annat bör ta hänsyn till typen av information och den förnyade publiceringens eller återanvändningens konsekvenser för de berörda individerna.⁵⁸

---

⁵⁵ Denna rekommendation om bästa praxis bör inte påverka nationell lagstiftning om öppenhet och allmänhetens tillgång till handlingar.

⁵⁶ I några medlemsstater måste i själva verket olika regler uppfyllas beroende på om det rör sig om behandling som utförs av offentliga eller privata aktörer. Enligt den italienska lagen om uppgiftsskydd får exempelvis ett offentligt organ endast sprida personuppgifter om detta föreskrivs i lag eller förordning (avsnitt 19.3).

⁵⁷ Som förklarades i arbetsgruppens yttrande 6/2013 om öppna data (se sidan 9 i det yttrandet, nedan fotnot 88) måste ”[d]en nationella lagstiftningen ... överensstämja med artikel 8 i [Europakonventionen] och artiklarna 7 och 8 i [EU-stadgan]. Detta innebär, som EU-domstolen påpekat i sina domar i målen Österreichischer Rundfunk och Schecke att det bör säkerställas att utlämnande av uppgifterna är nödvändigt för och står i proportion till det ändamål som åsyftas med lagen.” Se EU-domstolens dom av den 20 maj 2003 i de förenade målen C-465/00, C-138/01 och C-139/01, Österreichischer Rundfunk m.fl. (REG 2003, s. I-4989), och EU-domstolens dom av den 9 november 2010 i de förenade målen C-92/09 och C-93/09, Volker und Markus Schecke (REG 2010, s. I-11063).

⁵⁸ Även här är det viktigt att fundera över om syftet med behandlingen kan begränsas. På sidan 19 i arbetsgruppens yttrande 6/2013 om öppna data (nedan fotnot 88) rekommenderar arbetsgruppen ”att all lagstiftning som kräver allmän tillgång till uppgifter tydligt specificerar syftet med att lämna ut personuppgifter. Om detta inte görs, eller om det görs i vaga eller breda termer, kan rättssäkerheten och förutsebarheten äventyras. Vid ansökan om vidareutnyttjande blir det i synnerhet mycket svårt för den offentliga myndigheten och de som vill vidareutnyttja uppgifterna att avgöra vad som var det ursprungliga syftet med offentliggörandet och därefter vilka ytterligare syften som kan vara förenliga med dessa ursprungliga syften. Som redan påpekats kan man inte enbart av den anledningen att personuppgifter offentliggörs på internet anta att de får vidarebehandlas för vilka syften som helst.”

Historiska eller andra typer av vetenskaplig forskning. En annan viktig fråga där det kan vara relevant att lämna ut uppgifter för att uppfylla tredje mäns berättigade intressen är historisk forskning eller andra typer av vetenskaplig forskning, särskilt när tillgång till vissa databaser krävs. Direktivet innehåller ett särskilt erkännande av sådan verksamhet, under förutsättning att lämpliga skyddsåtgärder och andra åtgärder vidtas⁵⁹, men man bör inte glömma att den legitima grunden för dessa åtgärder i flera fall kommer att utgöras av en välavvägd användning av artikel 7 f.⁶⁰

Allmänhetens intresse eller tredje mans intresse. Slutligen kan även tredje mäns berättigade intresse vara relevant på olika sätt. Så är fallet när en registeransvarig – ibland uppmuntrad av offentliga myndigheter – har ett intresse som motsvarar allmänhetens intresse eller en tredje mans intresse. Det kan röra sig om situationer där en registeransvarig går utöver sina särskilda rättsliga förpliktelser i lagar och andra författningar för att bistå brottsbekämpande myndigheter eller privata aktörer i deras insatser att bekämpa olaglig verksamhet såsom penningtvätt, s.k. nätgromning eller olaglig fildelning på nätet. I dessa situationer är det emellertid särskilt viktigt att se till att de begränsningar som anges i artikel 7 f iakttas fullt ut.⁶¹

Behandlingen måste vara nödvändig för de(t) ändamål som åsyftas

Slutligen måste behandlingen av personuppgifter dessutom vara ”nödvändig för att de berättigade intressena” ska tillgodoses, antingen den registeransvariges intressen eller – om det rör sig om offentliggörande – tredje mans intressen. Detta krav kompletterar kravet på nödvändighet i artikel 6, och innehåller ett krav på att det ska finnas en koppling mellan behandling och intressen. Detta krav på ”nödvändighet” gäller i alla situationer som nämns i artikel 7 b–f, men är särskilt relevant när det gäller led f, för att säkerställa att behandlingen av uppgifter grundade på berättigade intressen inte leder till en alltför vid tolkning av nödvändigheten av att behandla uppgifter. Precis som i andra fall innebär detta att man bör undersöka om andra mindre påträngande metoder kan tjäna samma syfte.

III.3.2 Den registrerades intressen eller rättigheter

Intressen eller rättigheter (inte intressen för rättigheter)

I den engelska språkversionen av artikel 7 f hänvisas till ”interests for fundamental rights and freedoms of the data subject which require protection under Article 1 (1)” (som på svenska motsvaras av ”den registrerades intressen eller dennes grundläggande fri- och rättigheter som kräver skydd under artikel 1.1”. Övers. anm.).

---

⁵⁹ Se t.ex. artikel 6.1 b och 6.1 e.

⁶⁰ Som förklarades i arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9) bör ytterligare användning av uppgifter för sekundära ändamål omfattas av ett dubbelt test. Först ska man säkerställa att uppgifterna kommer att användas för förenliga ändamål, sedan att själva behandlingen omfattas av en lämplig rättslig grund enligt artikel 7.

⁶¹ Se i detta avseende exempelvis det arbetsdokument om frågor rörande skydd av personuppgifter och immateriella rättigheter som antogs den 18 januari 2005 (WP 104).

Arbetsgruppen noterade dock vid en jämförelse mellan de olika språkversionerna av direktivet att uttrycket ”interests for” översatts med ”intressen eller”, eller motsvarande uttryck, på andra språk som användes vid den tidpunkt då texten förhandlades fram.⁶²

Ytterligare analys visar att den engelska versionen av direktivet helt enkelt innehåller ett tryckfel: i stället för ”or” har man felaktigt skrivit ”for”.⁶³ Den korrekta engelska lydelsen är således ”interests or fundamental rights and freedoms”.

”Intressen” och rättigheter bör ges en vid tolkning

Hänvisningen till ”intressen eller grundläggande fri- och rättigheter” har en direkt inverkan på bestämmelsens tillämpningsområde. Den ger ett ökat skydd åt den registrerade, dvs. även den registrerades ”intressen” måste beaktas, inte bara hans eller hennes grundläggande fri- och rättigheter. Det finns dock ingen anledning att anta att begränsningen i artikel 7 f om de grundläggande fri- och rättigheter ”som kräver skydd under artikel 1.1” – och därmed den uttryckliga hänvisningen till syftet med direktivet⁶⁴ – inte även skulle gälla begreppet ”intressen”. Det tydliga budskapet är dock att samtliga relevanta intressen bör beaktas.

Denna tolkning är inte enbart grammatisk, utan blir även meningsfull om man ger begreppet den registeransvariges ”berättigade intressen” en vid tolkning. Om den registeransvarige – eller tredje man om det rör sig om att lämna ut uppgifter – kan ha alla typer av eget intresse, såvida de inte är olagliga, då bör den registrerade också ha rätt att få alla kategorier av intressen beaktade och vägda mot den registeransvariges intressen, så länge de är relevanta inom tillämpningsområdet för direktivet.

I en tid av ökad obalans i fråga om vem som har ”makten över informationen”, och när både myndigheter och företagsorganisationer samlar in aldrig tidigare skådade mängder uppgifter om enskilda personer, och i allt högre grad har möjlighet att sammanställa detaljerade profiler som kan förutsäga deras beteende (som förstärker obalansen i fråga om vem som har makten över informationen och begränsar deras självständighet), är det ännu viktigare att se till att de enskilda personernas intresse av att bevara sitt privatliv och sin integritet skyddas.

Slutligen är det viktigt att notera att adjektivet ”berättigade”, till skillnad från vad som är fallet i samband med den registeransvariges intressen, här inte används före de registrerades ”intressen”. Detta innebär ett bredare skydd för enskilda personers intressen och rättigheter.

---

⁶² Till exempel ”l'intérêt ou les droits et libertés fondamentaux de la personne concernée” på franska, ”l'interesse o i diritti e le libertà fondamentali della persona interessata” på italienska och ”das Interesse oder die Grundrechte und Grundfreiheiten der betroffenen Person” på tyska.

⁶³ Arbetsgruppen konstaterar att den grammatiskt korrekta engelska språkversionen borde ha haft följande lydelse: ”interests in” snarare än ”interests for”, om detta var vad som åsyftades. Frasen ”interests for” eller ”interests in” förefaller dessutom överflödiga. För det första eftersom hänvisningen till ”grundläggande rättigheter och friheter” normalt hade räckt, om detta var vad som åsyftades. Tolkningen att det rör sig om ett tryckfel bekräftas även av att det i (den engelska versionen av) rådets gemensamma ståndpunkt (EG) nr 1/95, som antogs av rådet den 20 februari 1995, också hänvisas till ”interests or fundamental rights and freedoms”. Arbetsgruppen noterar avslutningsvis även att kommissionen har för avsikt att korrigera detta tryckfel i den föreslagna förordningen. I artikel 6.1 f hänvisas det (även på engelska) till ”den registrerades intressen eller dennes grundläggande fri- och rättigheter som kräver skydd av personuppgifter” och inte till ”intressen för” sådana rättigheter.

⁶⁴ Se artikel 1.1: ”Medlemsstaterna skall i enlighet med detta direktiv skydda fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, särskilt rätten till privatliv, i samband med behandling av personuppgifter.”

Inte ens personer som bedriver olaglig verksamhet bör utsättas för oproportionerliga kränkningar av deras rättigheter och intressen⁶⁵. En person som kanske har begått en stöld på en stormarknad kan fortfarande göra sina intressen gällande mot ägaren till butiken när denne vill offentliggöra gärningsmannens bild och hemadress på stormarknadens väggar och/eller på internet.

III.3.3 Introduktion till användningen av avvägningstestet

Både den registeransvariges berättigade intressen och den registrerades intressen och rättigheter bör betraktas som att de befinner sig på ett spektrum. Berättigade intressen kan variera från obetydliga, via ganska viktiga, till tvingande. Konsekvenserna för den registrerades intressen och rättigheter kan också vara mer eller mindre betydande och kan variera mellan betydelselösa till mycket allvarliga.

Den registeransvariges berättigade intressen, när dessa är mindre viktiga och inte särskilt tvingande, kan i allmänhet uppväga den registrerades intressen och rättigheter i de fall där konsekvenserna för dessa rättigheter och intressen är av ännu mindre betydelse. Å andra sidan kan viktiga och tvingande intressen i vissa fall, om de omfattades av skyddsåtgärder och andra åtgärder, även motivera betydande intrång i integriteten eller andra stora konsekvenser för de registrerades intressen eller rättigheter⁶⁶.

Här är det viktigt att framhålla den särskilda roll som skyddsåtgärder⁶⁷ kan spela när det gäller att minska otillbörliga konsekvenser för de registrerade, och på så sätt ändra balansen mellan rättigheter och intressen till den grad att den registeransvariges berättigade intressen inte kommer att överskuggas. Användningen av skyddsåtgärder är naturligtvis inte tillräckligt för att motivera alla former av behandling i alla sammanhang. Dessutom måste skyddsåtgärderna i fråga vara lämpliga och tillräckliga och måste obestriddligen och på ett betydande sätt minska konsekvenserna för de registrerade.

---

⁶⁵ Naturligtvis kan en av konsekvenserna av brottslighet vara insamling och eventuellt offentliggörande av personliga uppgifter om brottslingar och misstänkta. Detta måste dock omfattas av stränga villkor och skyddsåtgärder.

⁶⁶ Se exempelvis arbetsgruppens motiveringar i flera olika yttranden och arbetsdokument:

– Yttrande 4/2006 om tillkännagivandet från US Department of Health and Human Services om förslag till lagstiftning om kontroll av smittsamma sjukdomar och insamling av passageraruppgifter av den 20 november 2005 (Control of Communicable Disease Proposed 42 CFR Parts 70 and 71), antaget den 14 juni 2006 (WP 121), när allvarliga specifika hot mot folkhälsan står på spel.

– Yttrande 1/2006 om system för uppgiftslämning (ovan fotnot 39), där ett av inslagen i avvägningstestet är hur allvarligt ett påstått brott är.

– Arbetsdokument om övervakningen av elektroniska kommunikationer på arbetsplatsen, antaget den 29 maj 2002 (WP 55), som väger arbetsgivarens rätt att driva sitt företag effektivt mot arbetstagarens rätt till mänsklig värdighet och korrespondenshemlighet.

⁶⁷ Skyddsåtgärder kan bland annat innebära strikta begränsningar av hur mycket uppgifter som får samlas in, omedelbar radering av uppgifter efter användning, tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkra funktionsreparering, lämplig användning av avidentifieringsmetoder, aggregering av uppgifter och teknik för förbättrat privatlivsskydd men också ökad insyn, ansvarsskyldighet och möjligheten att undantas från behandling. Se vidare avsnitt III.3.4 d och följande avsnitt.

Inledande scenarier

Innan vi fortsätter med en vägledning om hur avvägningstestet ska utföras kan följande tre inledande scenarier ge ett första exempel på hur avvägningen mellan olika intressen och rättigheter kan se ut i praktiken. Alla tre exemplen bygger på ett enkelt och oskyldigt scenario som inleds med ett specifikt erbjudande som rör italiensk hämtmat. Gradvis införs nya inslag i exemplen för att visa hur balansen förändras i takt med att konsekvenserna för de registrerade ökar.

Scenario 1: Ett specialerbjudande från en pizzakedja

Claudia beställer en pizza via en mobilapp på sin smarttelefon, men väljer att inte utnyttja den möjlighet att avstå från reklam som finns på webbplatsen. Hennes adress och kreditkortsuppgifter lagras för att kunna genomföra leveransen. Några dagar senare får Claudia rabattkuponger för liknande produkter från pizzakedjan i sin brevlåda.

Kortfattad analys: Pizzakedjan har ett berättigat, men inte särskilt tvingande, intresse av att öka försäljningen av sina produkter till sina kunder. Å andra sidan förefaller det inte röra sig om något stort intrång i Claudias personliga integritet, och hennes intressen och rättigheter förefaller inte heller på något annat sätt vara utsatta för otillbörlig påverkan. Uppgifterna och sammanhanget är av relativt oskyldig art (konsumtion av pizza). Pizzakedjan vidtog vissa skyddsåtgärder: endast en relativt begränsad information användes (kontaktuppgifter) och kupongerna skickades per post. Dessutom gavs en användarvänlig möjlighet att avstå från marknadsföring på webbplatsen.

På det hela taget, och även med beaktande av de skyddsåtgärder och andra åtgärder som vidtagits (inklusive en lättanvänd mekanism för att avstå från reklam) förefaller den registrerades intressen och rättigheter inte väga tyngre än pizzakedjans berättigade intresse av att behandla denna minimala mängd uppgifter.

Scenario 2: Riktade annonser som avser samma specialerbjudande

Sammanhanget är detsamma, men denna gång lagrar pizzakedjan inte bara Claudias adress och kreditkortsuppgifter utan även hennes senaste beställningshistorik (de tre senaste årens beställningar). Dessutom samkör man hennes inköphistorik med uppgifter från den stormarknad där Claudia gör sina nätinköp, som ägs av samma företag som driver pizzakedjan. Pizzakedjan ger Claudia specialerbjudanden och riktad reklam baserat på hennes beställningshistorik för de två olika tjänsterna. Hon får reklam och specialerbjudanden både online och offline, via post, e-post, och på företagets webbplats samt på ett antal utvalda partners webbplatser (när hon går in på dessa webbplatser på sin dator eller via sin mobiltelefon). Hennes webbhistorik (klickhistorik) övervakas också. Dessutom följs hennes lokaliseringssuppgifter via hennes mobiltelefon. Ett analysprogram kör igenom uppgifterna och förutsäger hennes preferenser och på vilka platser och vid vilka tidpunkter det är mest sannolikt att hon kommer att göra ett större inköp, är villig att betala ett högre pris, kan förväntas vara mottaglig för en särskild rabatt, eller när hon är som mest sugen på sin favoritdessert eller färdiglagade måltid.⁶⁸ Claudia är mycket irriterad på den reklam som hela tiden dyker upp på hennes mobiltelefon när hon kollar busstidtabellen på väg hem, och som gör reklam för de senaste hämtmatserbjudanden som hon försöker motstå. Hon kunde inte hitta någon användarvänlig information eller ett enkelt sätt att stänga av denna reklam, även om företaget hävdar att branschen har ett gemensamt system för att begära att få slippa denna typ av marknadsföring. Hon blev även förvånad över att hon slutade att få sina specialerbjudanden när hon flyttade till ett mer välbärgat område. Detta medförde att hennes månatliga matkostnader steg med ungefär 10 procent. En mer teknikkunnig vän visade henne en blogg på nätet där man spekulerade i att stormarknaden tog mer betalt för beställningar från ”dåliga bostadskvarter”, på grund av den statistiskt högre risken för kreditkortsbedrägerier i sådana fall. Företaget kommenterade inte detta och hävdade att deras rabattpolicy och den algoritm som de använder för att fastställa priserna tillhör företaget och inte kan lämnas ut.

Kortfattad analys: Uppgifterna och sammanhanget är fortfarande av ganska oskyldig art. Men omfattningen av insamlingen av uppgifter och de metoder som används för att påverka Claudia (inklusive olika spårningstekniker, prognoser beträffande när och var hon kan tänkas bli sugen på mat och det faktum att Claudia vid dessa tidpunkter är som mest sårbar och benägen att falla för frestelser) är faktorer som man måste ta hänsyn till vid bedömningen av vilka konsekvenser behandlingen får. Bristande insyn i logiken bakom företagets uppgiftsbehandling, som *i praktiken* kan ha lett till prisdiskriminering på grund av den plats där en beställning gjordes, och de potentiellt stora konsekvenserna för kunderna får i slutändan vågskålen att väga över även i detta relativt oskyldiga sammanhang som rör hämtmat och inköp av livsmedel. I stället för att bara erbjuda en möjlighet att välja att avstå från denna typ av profilering och riktad reklam är det enligt artikel 7 a, men även enligt artikel 5.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, nödvändigt att inhämta ett informerat samtycke. Följaktligen bör artikel 7 f inte kunna åberopas som rättslig grund för behandlingen.

⁶⁸ Se, exempelvis, <http://www.stanfordlawreview.org/online/privacy-and-big-data/consumer-subject-review-boards>: "Recent research suggests that willpower is a finite resource that can be depleted or replenished over time.[10] Imagine that concerns about obesity lead a consumer to try to hold out against her favourite junk food. It turns out there are times and places when she cannot. Big data can help marketers understand exactly how

Scenario 3: Användning av matbeställningar för att justera sjukförsäkringspremierna

Claudias pizzakonsumtionsvanor, inklusive när och hur beställningarna sker, säljs av pizzakedjan till ett försäkringsbolag som sedan använder uppgifterna för att justera sina sjukförsäkringspremier.

Kortfattad analys: Sjukförsäkringsbolaget kan ha ett berättigat intresse – i den utsträckning som gällande lagstiftning tillåter detta – av att bedöma sina kunders hälsorisker och ta ut olika avgifter beroende på de olika riskerna. Det sätt på vilket uppgifterna samlas in är emellertid oproportionerligt och insamlingen av uppgifter är dessutom i sig alltför omfattande. En person i Claudias situation kan rimligen inte ha förväntat sig att information om hennes pizzakonsumtion skulle användas för att beräkna hennes sjukförsäkringspremier.

Utöver att profileringen är alltför omfattande och att felaktiga slutsatser eventuellt kan ha dragits (pizzorna kan ha beställts åt någon annan) kan känsliga uppgifter (hälsouppgifter) som härleds från till synes oskyldiga uppgifter (hämtmatsbeställningar) bidra till att vågskålen väger över till förmån för den registrerades intressen och rättigheter. Dessutom får behandlingen även stora ekonomiska konsekvenser för henne.

I detta specifika fall väger den registrerades intressen och rättigheter på det stora hela tyngre än sjukförsäkringsbolagets berättigade intresse. Följaktligen bör artikel 7 f inte kunna åberopas som rättslig grund för behandlingen. Det är också tveksamt om artikel 7 a kan användas som rättslig grund, dels på grund av den omfattande uppgiftsinsamlingen, dels eventuellt även på grund av andra specifika begränsningar enligt nationell lagstiftning.

Ovanstående scenarier och eventuella varianter med andra faktorer belyser behovet av ett begränsat antal viktiga faktorer som kan bidra till att fokusera bedömningen, liksom behovet av en pragmatisk hållning som gör det möjligt att använda praktiska antaganden ("tumregler") som i första hand baseras på vad en förnuftig person skulle godta under dessa omständigheter ("rimliga förväntningar") och på uppgiftsbehandlings konsekvenser för de registrerade ("inverkan").

III.3.4 Viktiga faktorer som ska beaktas i samband med avvägningstestet

Medlemsstaterna har tagit fram flera användbara faktorer som ska beaktas vid avvägningstestet. Dessa faktorer behandlas i detta avsnitt under följande huvudrubriker. a) Bedömning av den registeransvariges berättigade intresse, b) Konsekvenser för de registrerade, c) Preliminär avvägning och d) Ytterligare skyddsåtgärder som vidtagits av den registeransvarige för att förhindra otillbörliga konsekvenser för de registrerade.⁶⁹

För att utföra avvägningstestet måste man för det första fastställa de berättigade intressenas art och källa respektive följderna för de registrerade. Bedömningen bör redan från början ta hänsyn till de åtgärder som den registeransvarige avser att anta för att följa direktivet (till

---

and when to approach this consumer at her most vulnerable – especially in a world of constant screen time in which even our appliances are capable of a sales pitch.”

⁶⁹ På grund av sin betydelse kommer vissa specifika frågor som rör skyddsåtgärder att diskuteras närmare under separata rubriker i avsnitten III.3.5 och III.3.6.

exempel att säkerställa ändamålsbegränsning och iakttagande av proportionalitetsprincipen enligt artikel 6, eller att tillhandahålla information till de registrerade enligt artiklarna 10 och 11).

Efter att ha gjort en analys och vägt de båda sidorna mot varandra kan man fastställa en preliminär ”balans”. Om det kvarstår några tvivel efter den inledande bedömningen blir nästa steg att bedöma huruvida ytterligare skyddsåtgärder, som ger den registrerade mer skydd, kan få vågskålen att väga över på ett sätt som kan berättiga behandlingen.

(a) Bedömning av den registeransvariges berättigade intresse

Även om begreppet berättigade intressen, såsom förklarades i avsnitt III.3.1 ovan, är allmänt hållet spelar vilken typ av intresse det är frågan om en avgörande roll när det gäller att väga olika intressen mot de registrerades rättigheter och intressen. Även om det är omöjligt att bedöma värdet av alla berättigade intressen är det möjligt att ge viss vägledning. Som nämnts ovan kan ett berättigat intresse variera från att vara trivialt till tvingande, och från uppenbart till mer kontroversiellt.

i) Utövande av en grundläggande rättighet

Flera av de grundläggande rättigheter och friheter som anges i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*)⁷⁰ och Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad *Europakonventionen*) kan komma i konflikt med rätten till privatlivet och rätten till skydd av personuppgifter, t.ex. yttrandefrihet och informationsfrihet⁷¹, frihet för konsten och vetenskapen⁷², rätt till tillgång till handlingar⁷³, rätten till frihet och säkerhet⁷⁴, tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet⁷⁵, näringsfrihet⁷⁶, rätt till egendom⁷⁷, rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol⁷⁸, eller presumtion om oskuld och rätten till försvar⁷⁹.

För att den registeransvariges berättigade intresse ska fortsätta gälla måste behandlingen av personuppgifterna vara ”nödvändig” och ”proportionell” för att utöva den grundläggande rättigheten i fråga.

Beroende på omständigheterna i det aktuella fallet kan det exempelvis mycket väl vara nödvändigt och proportionellt för en tidning att publicera vissa komprometterande uppgifter om hur en hög regeringstjänsteman som deltagit i en påstådd korruptionsskandal har spenderat sina pengar. Å andra sidan bör medierna inte ges något allmänt tillstånd att

---

⁷⁰ Bestämmelserna i denna stadga riktar sig, med beaktande av subsidiaritetsprincipen, till unionens institutioner och organ samt till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten.

⁷¹ Artikel 11 i stadgan och artikel 10 i Europakonventionen.

⁷² Artikel 13 i stadgan och artiklarna 9 och 10 i Europakonventionen.

⁷³ Artikel 42 i stadgan: ”Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt till tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar.” I flera medlemsstater finns en liknande rätt till tillgång till offentliga myndigheters handlingar i de medlemsstaterna.

⁷⁴ Artikel 6 i stadgan och artikel 5 i Europakonventionen.

⁷⁵ Artikel 10 i stadgan och artikel 9 i Europakonventionen.

⁷⁶ Artikel 16 i stadgan.

⁷⁷ Artikel 17 i stadgan och artikel 1 i protokoll nr 1 till Europakonventionen.

⁷⁸ Artikel 47 i stadgan och artikel 6 i Europakonventionen.

⁷⁹ Artikel 48 i stadgan och artiklarna 6 och 13 i Europakonventionen.

offentliggöra alla irrelevanta uppgifter om offentliga personers privatliv. Dessa och liknande fall ger vanligtvis upphov till en rad komplicerade frågor beträffande bedömningen, och som vägledning för bedömningen kan särskild lagstiftning, rättspraxis, riktlinjer samt uppförandekoder och andra formella eller mindre formella standarder spela en viktig roll.⁸⁰

I detta sammanhang kan i förekommande fall även ytterligare skydd spela en viktig roll och hjälpa till att avgöra åt vilket håll vågskålen ska tippa över för att den – ibland ömtåliga – balansen ska uppnås.

ii) Allmänna intressen/intressen för samhället i stort

I vissa fall kan den registeransvarige vilja åberopa allmänintresset eller intresset för samhället i stort (om detta är tillåtet enligt nationell lagstiftning). En välgörenhetsorganisation får exempelvis behandla personuppgifter för medicinsk forskning, eller en ideell organisation för att öka medvetenheten om statlig korruption.

Det kan också hända att ett privat företags intresse i viss mån sammanfaller med ett allmänintresse. Så är t.ex. fallet vid bekämpningen av ekonomiska bedrägerier eller annan bedräglig användning av olika tjänster.⁸¹ En tjänsteleverantör kan ha ett berättigat affärsintresse av att se till att dennes kunder inte missbrukar tjänsten (eller inte kan erhålla tjänster utan betalning), samtidigt som företagets kunder, skattebetalarna och den breda allmänheten också har ett berättigat intresse av att se till att bedrägligt beteende försvåras och upptäcks om det förekommer.

Om en registeransvarig inte bara agerar i sitt eget berättigade intresse (t.ex. sitt affärsintresse), utan också i hela samhällets intressen, väger detta intresse i regel tyngre än annars. Ju mer tvingande allmänintresset eller samhällsintresset är, och ju tydligare det erkänns och förväntas i samhället och av de registrerade att den registeransvarige kan vidta åtgärder och behandla uppgifter för att uppfylla dessa intressen, desto tyngre väger detta berättigade intresse.

Å andra sidan bör ”privat tillämpning” av lagstiftningen inte användas för att legitimera inkräktande metoder som enligt Europadomstolens rättspraxis skulle vara förbjudna om de utfördes av ett offentligt organ, på grund av att den offentliga myndighetens verksamhet skulle göra intrång i de registrerades integritet utan att uppfylla kraven i det stränga test som anges i artikel 8.2 i Europakonventionen.

iii) Andra berättigade intressen

Som påpekades i avsnitt III.2 kan det sammanhang i vilket ett berättigat intresse uppstår i vissa fall likna en av de situationer där det går att tillämpa vissa av de andra rättsliga grunderna, i synnerhet den rättsliga grunden i artikel 7 b (avtal), 7 c (rättslig förpliktelse) eller

---

⁸⁰ När det gäller vilka kriterier som ska tillämpas i yttrandefrihetsärenden kan Europadomstolens rättspraxis ge viss vägledning. Se exempelvis Europadomstolens dom av den 7 februari 2012 i målet von Hannover mot Tyskland (ansökan nr 2), särskilt §§ 95–126. Dessutom ska det påpekas att artikel 9 i direktivet (under rubriken *Behandling av personuppgifter och yttrandefriheten*) tillåter medlemsstaterna att ”med avseende på behandling av personuppgifter som sker uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande besluta om undantag och avvikelser från [vissa bestämmelser i direktivet]”, förutsatt att dessa är ”nödvändiga för att förena rätten till privatlivet med reglerna om yttrandefriheten”.

⁸¹ Se till exempel ”Exempel 21: Smarta mätare med uppgift att spåra bedräglig energianvändning” på sidan 67 i arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9).

7 e (offentliga arbetsuppgifter). Exempelvis kanske en verksamhet inte är absolut nödvändig, men den kan fortfarande vara relevant för fullgörandet av avtalet – eller så tillåter bara, men kräver inte, en lag att vissa uppgifter ska behandlas. Som vi har sett är det inte alltid lätt att dra en klar skiljelinje mellan de olika grunderna, men detta gör det bara ännu viktigare att låta avvägningstestet i artikel 7 f ingå i analysen.

Precis som för alla andra tänkbara fall som hittills inte nämnts gäller även här att ju mer tvingande den registeransvariges intresse är, och ju tydligare samhället i stort och de registrerade erkänner och förväntar sig att den registeransvarige kan vidta åtgärder och behandla uppgifter för att uppfylla ett sådant intresse, desto tyngre väger detta berättigade intresse⁸². Det för oss till följande mer allmänna aspekt.

iv) Rättsligt och kulturellt/samhälleligt erkännande av berättigade intressen

I alla de sammanhang som anges ovan är det förvisso också relevant huruvida EU-lagstiftningen eller en medlemsstats lagstiftning uttryckligen tillåter (om än inte kräver) att registeransvariga ska vidta åtgärder för att uppfylla de offentliga och privata intressena i fråga. Förekomsten av eventuella vederbörligen antagna, icke-bindande riktlinjer som utfärdats av behöriga organ, t.ex. myndigheter, som uppmuntrar registeransvariga att behandla uppgifter för att tillgodose intresset i fråga är också relevant.

Överensstämmelse med de icke-bindande riktlinjer som dataskyddsmyndigheter eller andra relevanta organ har utfärdat beträffande hur uppgiftsskyddsbehandlingen ska gå till kommer också sannolikt att bidra till en gynnsam bedömning av balansen. Kulturella och samhälleliga förväntningar kan också, även om de inte avspeglas direkt i lagar eller andra författningar, spela en roll och bidra till att vågskålen väger över åt endera hållet.

Ju mer det i lagar eller andra författningar, oavsett om dessa är bindande eller inte för den registeransvarige (eller t.o.m. generellt i en viss samhällsgemenskaps kultur utan att någon specifik rättslig grund anförs), uttryckligen erkänns att de registeransvariga får vidta åtgärder och behandla personuppgifter för att tillgodose ett särskilt intresse, desto tyngre väger detta berättigade intresse⁸³.

---

⁸² Naturligtvis ska bedömningen också innehålla överväganden om den möjliga skada som den registeransvarige, tredje män eller samhället i stort hade lidit om behandlingen inte hade ägt rum.

⁸³ Detta intresse kan emellertid inte användas för att legitimera inkräktande metoder som annars inte skulle uppfylla kravet i artikel 8.2 i Europakonventionen.

(b) Konsekvenser för de registrerade

Om man ser till den andra sidan av balansen är behandlingens konsekvenser för den registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter ett avgörande kriterium. I det första underavsnittet nedan följer en allmän diskussion om hur konsekvenserna för den registrerade bör bedömas.

Flera faktorer kan vara värdefulla i detta sammanhang och de analyseras ytterligare i följande underavsnitt, inklusive personuppgifternas art, hur uppgifterna behandlas, de registrerades rimliga förväntningar och de registeransvarigas och registrerades ställning. Vi kommer också att kortfattat diskutera frågor som rör potentiella riskkällor som kan få konsekvenser för de berörda individerna, hur allvarliga konsekvenser det kan röra sig om och sannolikheten för att dessa blir verklighet.

i) Konsekvensbedömning

När man bedömer konsekvenserna⁸⁴ av behandlingen bör både positiva och negativa konsekvenser beaktas. Dessa kan omfatta potentiella framtida beslut eller åtgärder av tredje man, och situationer där behandling kan leda till att personer utesluts eller diskrimineras, förtal, eller rent allmänt situationer där det finns risk för att den registrerades anseende, förhandlingsposition eller oberoende skadas.

Utöver de negativa resultat som kan förutses måste mer omfattande känslomässiga konsekvenser också beaktas, t.ex. irritation, rädsla och stress som kan bli följden av att en registrerad förlorar kontrollen över sina personuppgifter, eller inser att uppgifterna har missbrukats eller kan missbrukas eller äventyras – t.ex. genom exponering på internet. Den dämpande inverkan på skyddade beteenden, t.ex. forskningens frihet eller yttrandefrihet, som kan bli en följd av fortlöpande övervakning/spårning måste också beaktas.

Arbetsgruppen understryker att det är viktigt att förstå att de relevanta ”konsekvenserna” är ett mycket mer omfattande begrepp än den skada som en eller flera registrerade lider. Med ”konsekvens” avses i detta yttrande alla möjliga (potentiella eller faktiska) konsekvenser som uppgiftsbehandlingen kan resultera i. För tydlighetens skull framhåller vi också att detta begrepp inte har något samband med begreppet personuppgiftsbrott och är mycket bredare än de konsekvenser som ett personuppgiftsbrott kan leda till. Begreppet konsekvens, såsom det används här, omfattar de olika sätt på vilka en person kan påverkas – positivt eller negativt – av behandlingen av hans eller hennes personuppgifter.⁸⁵

---

⁸⁴ Denna konsekvensbedömning måste förstås mot bakgrund av artikel 7 f. Med andra ord hänvisar vi inte till en ”riskanalys” eller en ”konsekvensbedömning avseende uppgiftsskydd” i den mening som avses i förslaget till förordning (artiklarna 33 och 34) och i LIBE-utskottets olika ändringsförslag till detta. Frågan om vilken metod som bör tillämpas i en ”riskanalys” eller en ”konsekvensbedömning avseende uppgiftsskydd” går utöver ramarna för detta yttrande. Å andra sidan bör man komma ihåg att konsekvensbedömningen i artikel 7 f – på ett eller annat sätt – kan vara en viktig del av en ”riskbedömning” eller ”konsekvensbedömning avseende uppgiftsskydd” och även kan bidra till att identifiera situationer där dataskyddsmyndigheten bör rådfrågas.

⁸⁵ Risken för ekonomisk skada, t.ex. om ett uppgiftsbrott leder till utlämnandet av finansiell information som förväntades befinna sig i en säker miljö, vilket i sin tur leder till identitetsstöld och andra bedrägerier, eller den risk för personskada, smärta, lidande och olägenhet som kan bli följden av t.ex. en otillåten ändring av patientjournaler och en efterföljande misshandel av en patient, måste alltid vederbörligen beaktas, även om sådana risker inte alls är begränsade till de situationer som omfattas av artikel 7 f. Samtidigt är dessa risker inte de enda som ska beaktas vid en konsekvensbedömning enligt artikel 7 f.

Det är också viktigt att förstå att en rad relaterade och orelaterade händelser tillsammans kan leda till negativa konsekvenser för den registrerade, och att det kan vara svårt att fastställa vilken behandling av vilken registeransvarig som har varit avgörande för de negativa konsekvenserna.

Med tanke på att det ofta är svårt för de registrerade att i ett sådant sammanhang kräva kompensation för den skada de lidit, även om skadan i sig är mycket påtaglig, är det extra viktigt att inrikta sig på förebyggande åtgärder och att se till att behandling av personuppgifter endast får ske om de inte medför någon risk, eller endast medför mycket låg risk, för otillbörliga negativa konsekvenser för den registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter.

I samband med konsekvensbedömningen kan den terminologi och de metoder som används för traditionell riskbedömning i viss utsträckning vara till hjälp och därför kommer vissa delar av dessa metoder i korthet att tas upp nedan. En heltäckande metod för konsekvensbedömning – inom ramen för artikel 7 f eller mer allmänt – skulle emellertid gå utöver ramarna för detta yttrande.

I detta sammanhang är det precis som i andra fall viktigt att identifiera källorna till de potentiella konsekvenserna för de registrerade.

Sannolikheten för att en risk blir verklighet är en av de faktorer som måste beaktas. Till exempel tillgång till internet, utbyte av uppgifter med områden utanför EU, sammanlänkning med andra system och en hög grad av heterogenitet eller variabilitet kan utgöra sårbarheter som hackare skulle kunna utnyttja. Denna riskkälla har en relativt hög sannolikhet i fråga om risken för att uppgifter ska äventyras. Omvänt gäller att ett homogent och stabilt system som inte är sammanlänkat och som är frikopplat från internet innebär en betydligt lägre risk för att uppgifterna ska äventyras.

Ett annat inslag i riskbedömningen är hur svåra konsekvenserna blir om en risk blir verklighet. Svårighetsgraden kan variera från låga nivåer (såsom det irriterande behovet av att på nytt skriva in sina personliga kontaktuppgifter eftersom den registeransvarige har förlorat dem) till mycket höga nivåer (t.ex. förlust av människoliv när uppgifter om personer med skyddad identitet röjs och kommer i händerna på brottslingar eller när strömförsörjningen bryts på avstånd via smarta mätare i kritiska väderförhållanden eller vid kritiska hälsotillstånd).

Var och en av dessa två huvudfaktorer – å ena sidan sannolikheten för att risken blir verklighet och å andra sidan de svåra konsekvenserna – bidrar till den övergripande bedömningen av de möjliga effekterna.

Vid tillämpning av denna metod påminner vi slutligen om att konsekvensbedömningen enligt artikel 7 f inte får leda till en mekanisk och rent kvantitativ bedömning. I traditionella riskbedömningsscenarier kan man i samband med ”svårighetsgrad” ta hänsyn till antalet personer som potentiellt kan komma att påverkas. Man bör dock komma ihåg att den behandling av personuppgifter som påverkar en minoritet av de registrerade – eller till och med bara en enda person – fortfarande kräver en noggrann analys, särskilt om det rör sig om potentiellt stora konsekvenser för varje enskild person.

ii) Uppgifternas art

Först och främst är det viktigt att göra en bedömning av om behandlingen innefattar känsliga uppgifter, antingen eftersom uppgifterna tillhör de särskilda uppgiftskategorier som anges i artikel 8 i direktivet eller av andra skäl, såsom i fallet med biometriska uppgifter, genetiska uppgifter, uppgifter om kommunikation, lokaliseringssuppgifter och andra personliga uppgifter som kräver särskilt skydd.⁸⁶

Enligt arbetsgruppen ska exempelvis användningen av biometriska uppgifter för allmänna säkerhetskrav i fråga om egendom eller personer betraktas som ett berättigat intresse som skulle överskuggas av den registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter. Å andra sidan kan biometriska uppgifter såsom fingeravtryck och/eller skanning av iris användas för att trygga ett högriskområde som ett laboratorium som forskar om farliga virus, förutsatt att den registeransvarige har lagt fram konkreta bevis för att det föreligger en betydande risk⁸⁷.

Ju känsligare de relevanta uppgifterna är desto större blir i allmänhet konsekvenserna för den registrerade. Detta innebär dock inte att uppgifter som i sig verkar oskadliga, fritt kan behandlas med stöd av artikel 7 f. Även sådana uppgifter kan, beroende på hur de behandlas, få stora konsekvenser för enskilda individer, vilket vi kommer att visa i underavsnitt iii) nedan.

I detta avseende kan det även vara relevant huruvida uppgifterna redan har offentliggjorts av den registrerade eller av tredje man. I detta avseende bör det först och främst framhållas att personuppgifter, även om de har offentliggjorts, fortfarande betraktas som personuppgifter och att behandlingen av dessa fortfarande kräver lämpliga skyddsåtgärder.⁸⁸ Artikel 7 f ger inget generellt tillstånd att vidareutnyttja och senare behandla allmänt tillgängliga personuppgifter enligt artikel 7 f.

Det faktum att personuppgifter är allmänt tillgängliga kan betraktas som en faktor vid bedömningen, särskilt om offentliggörandet gjordes med rimliga förväntningar om senare användning av uppgifterna för vissa ändamål (t.ex. för forskning eller för ändamål som rör insyn och ansvarsskyldighet).

iii) Hur uppgifterna behandlas

Bedömning av effekterna i vidare bemärkelse kan inbegripa en bedömning av huruvida uppgifterna är offentliga eller på annat sätt gjorts tillgängliga för ett stort antal personer eller

---

⁸⁶ Biometriska uppgifter och genetisk information betraktas som särskilda kategorier av uppgifter i kommissionens förslag till förordning om uppgiftsskydd, jämfört med de ändringsförslag som lagts fram av LIBE-utskottet. Se ändringsförslag 103 (till artikel 9 i direktivet) i LIBE-utskottets slutliga betänkande. Beträffande förhållandet mellan artiklarna 7 och 8 i direktiv 95/46/EG, se avsnitt II.1.2 ovan på sidorna 14–15.

⁸⁷ Se arbetsgruppens yttrande 3/2012 om utvecklingen i biometrisk teknik (WP 193). I sitt yttrande 4/2009 om Internationella antidopningsbyrån (se fotnot 32) har arbetsgruppen dessutom betonat att artikel 7 f utgör en giltig grund för att behandla medicinska uppgifter och uppgifter om brott mot dopning i samband med utredningar, med tanke på det ”allvarliga intrånget” i den personliga integriteten. Uppgiftsbehandlingen bör ske i enlighet med lagen och uppfylla kraven i artikel 8.4 eller 8.5 i direktivet.

⁸⁸ Se arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9) och arbetsgruppens yttrande 6/2013 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn, antaget den 5 juni 2013 (WP 207).

huruvida stora mängder personuppgifter behandlas eller kombineras med andra uppgifter (t.ex. i form av profilering eller för kommersiella, brottsbekämpande eller andra ändamål). Till synes oskyldiga uppgifter kan när de behandlas i stor skala och kombineras med andra uppgifter leda till slutsatser i fråga om mer känsliga uppgifter, vilket visades i scenario 3 ovan där vi gav ett exempel på förhållandet mellan pizzakonsumtionsmönster och försäkringspremier.

Utöver att en sådan analys kan leda till att mer känsliga uppgifter behandlas, kan den också leda till konstiga och ibland även felaktiga prognoser, t.ex. i fråga om den berörda personens beteende eller personlighet. Beroende på dessa prognosers art och konsekvenser kan behandlingen utgöra ett stort intrång i den enskildes personliga integritet.⁸⁹

I ett tidigare yttrande framhöll arbetsgruppen också de inneboende riskerna i vissa säkerhetslösningar (däribland brandväggar och lösningar för att förhindra virus eller skräppost), eftersom dessa kan leda till storskalig användning av s.k. *deep packet inspection* för att i detalj studera innehållet i datapaket, vilket kan få betydande inverkan på bedömningen av balansen mellan olika rättigheter⁹⁰.

Ju mer negativa eller osäkra behandlingens konsekvenser är, desto mindre sannolikt är det i regel att behandlingen kommer att anses berättigad. Tillgången till alternativa metoder för att uppnå de mål som eftersträvas av den registeransvarige, och som ger mindre negativa konsekvenser för den registrerade, bör utan tvekan övervägas i detta sammanhang. I förekommande fall kan konsekvensbedömningar avseende integritets- och uppgiftsskydd användas för att avgöra huruvida detta är möjligt.

iv) Den registrerades rimliga förväntningar

Den registrerades rimliga förväntningar i fråga om användning och utlämning av uppgifter är också mycket viktigt i detta sammanhang. Som framhölls i samband med analysen av principen om ändamålsbegränsning⁹¹ är det viktigt att bedöma huruvida den registeransvariges ställning⁹², förhållandets eller den tillhandahållna tjänstens art⁹³ eller avtalsrättsliga skyldigheter (eller andra åtaganden som gjordes vid denna tidpunkt) skulle kunna ge upphov till rimliga förväntningar om strängare sekretess och striktare begränsningar av senare användning. Ju mer specifik och restriktiv ramen för insamling är, desto fler användningsbegränsningar finns det sannolikt. Även här är det nödvändigt att ta hänsyn till de faktiska förhållandena i stället för att bara förlita sig till det finstilla.

v) Den registeransvariges och den registrerades ställning

Den registrerades och den registeransvariges ställning är också relevant när man bedömer behandlingens konsekvenser. Beroende på om den registeransvarige är en person eller en liten

---

⁸⁹ Se avsnitt III.2.5 i bilaga 2 (stora datamängder och öppna data) i yttrandet om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9).

⁹⁰ Se avsnitt 3.1 i arbetsgruppens yttrande 1/2009 om förslagen till ändring av direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (WP 159).

⁹¹ Se sidorna 24–25 i arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9).

⁹² Såsom t.ex. en advokat eller en läkare.

⁹³ Såsom t.ex. molndatatjänster för personlig dokumenthantering, e-posttjänster, dagböcker, läsplattor utrustade med anteckningsfunktion, och olika livsloggningsapplikationer som kan innehålla mycket personuppgifter.

organisation, ett stort multinationellt företag eller en offentlig myndighet, och beroende på de särskilda omständigheterna i det aktuella fallet, kan den registeransvariges ställning vara mer eller mindre dominant i förhållande till den registrerades ställning. Ett stort multinationellt företag kan exempelvis ha mer resurser och starkare förhandlingsposition än enskilda registrerade, och därför vara bättre skickade att ålägga den registrerade vad företaget anser ligga i dess ”berättigade intressen”. Detta gäller eventuellt i ännu högre grad om företaget har en dominerande ställning på marknaden. Om inga kontroller görs kan detta få negativa konsekvenser för de enskilda registrerade. Precis som konsumentskydd och konkurrenslagstiftning bidrar till att se till att denna befogenhet inte missbrukas, skulle även dataskyddslagstiftningen kunna spela en viktig roll för att se till att den registrerades intressen och rättigheter inte påverkas negativt.

Å andra sidan är den registrerades ställning också relevant. Medan avvägningstestet i princip bör göras mot en genomsnittlig enskild, bör specifika situationer leda till en strategi som i stor utsträckning innefattar en bedömning från fall till fall. Det kan exempelvis vara relevant att bedöma huruvida den registrerade är ett barn⁹⁴ eller på annat sätt tillhör en mer utsatt del av befolkningen som kräver särskilt skydd, som till exempel psykiskt sjuka, asylsökande, eller äldre. Frågan huruvida den berörda personen är arbetstagare, studerande, patient, eller om det på något annat sätt råder obalans i förhållandet mellan den registrerade och den registeransvarige är utan tvekan också relevant. Det är viktigt att bedöma vilka konsekvenser den faktiska behandlingen får för enskilda personer.

Slutligen är det viktigt att framhålla att inte all negativ inverkan på de berörda personerna ”väger” lika på vågen. Syftet med avvägningstestet enligt artikel 7 f är inte att förhindra alla negativa konsekvenser för den registrerade, utan snarare att förhindra oproportionella konsekvenser. Detta är en avgörande skillnad. Publiceringen av en väl underbyggd och korrekt tidningsartikel om påstådd statlig korruption kan t.ex. skada anseendet för de offentliga tjänstemän som är inblandade och kan leda till betydande konsekvenser för dessa, däribland förlust av anseende, valförlust eller fängelsestraff. En sådan behandling skulle dock ändå vara tillåten enligt artikel 7 f.⁹⁵

c) Preliminär balans

Vid en avvägning mellan de intressen och rättigheter som beskrevs ovan kommer de åtgärder som vidtagits av den registeransvarige för att uppfylla dennes allmänna skyldigheter enligt direktivet, däribland i fråga om proportionalitet och öppenhet, i hög grad att bidra till att säkerställa att den registeransvarige uppfyller kraven i artikel 7 f. Full efterlevnad bör innebära mindre konsekvenser för enskilda individer, att de registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter är *mindre benägna* att störas och att det därför är *mer troligt* att den registeransvarige kan åberopa artikel 7 f. Detta bör uppmuntra registeransvariga att i högre grad följa alla övergripande bestämmelser i direktivet⁹⁶.

---

⁹⁴ Se arbetsgruppens yttrande 2/2009 om skydd för uppgifter om barn (allmänna riktlinjer och specialfallet skolor), antaget den 11 februari 2009 (WP 160). I detta yttrande framhålls barns särskilda utsatthet, och om barn företräds av någon annan, behovet av att ta hänsyn till barnets bästa och inte dess företrädares bästa.

⁹⁵ Som förklarades ovan måste man även ta hänsyn till eventuella relevanta undantag för behandling för journalistiska ändamål enligt artikel 9 direktivet.

⁹⁶ För den viktiga roll som ”övergripande efterlevnad” spelar, se även sidan 54 i arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9).

Detta betyder dock inte att efterlevnad av dessa övergripande krav i sig alltid är tillräckligt för att kunna åberopa en rättslig grund med stöd av artikel 7 f. Om så vore fallet skulle artikel 7 f vara överflödigt eller bli ett kryphål som skulle göra hela artikel 7 meningslös, vilken kräver en specifik och lämplig rättslig grund för behandlingen.

Därför är det viktigt att göra en kompletterande bedömning i form av avvägningstestet i de fall där det – på grundval av den preliminära analysen – är oklart åt vilket håll vågskålen bör väga över. Den registeransvarige kan överväga om det är möjligt att införa ytterligare åtgärder, utöver efterlevnad av övergripande bestämmelser i direktivet, för att behandlingen ska leda till mindre oönskade konsekvenser för den registrerade.

Sådana ytterligare åtgärder kan t.ex. vara att tillhandahålla en väl fungerande och lättillgänglig mekanism för att se till att de registrerade ges en villkorlös möjlighet att välja att undantas från behandlingen. De kompletterande åtgärderna kan i vissa (men inte alla) fall bidra till att vågskålen väger över åt endera hållet och bidra till att säkerställa att behandlingen kan grundas på artikel 7 f, samtidigt som också den registrerades rättigheter och intressen skyddas.

(d) Ytterligare skyddsåtgärder som tillämpas av den registeransvarige

Såsom förklarats ovan kan det sätt på vilket den registeransvarige tillämpar lämpliga åtgärder i vissa fall bidra till att vågskålen väger över. Huruvida resultatet är godtagbart beror på helhetsbedömningen. Ju mer betydande konsekvenserna är för den registrerade, desto större uppmärksamhet bör fästas vid relevanta skyddsåtgärder.

Exempel på relevanta åtgärder är bland annat en strikt begränsning av hur mycket uppgifter som får samlas in, eller att uppgifterna omedelbart ska raderas efter att ha använts. Även om vissa av dessa åtgärder redan är obligatoriska enligt direktivet är de ofta skalbara och ger de registeransvariga en möjlighet att garantera de registrerade bättre skydd. Den registeransvarige samlar kanske in färre uppgifter, eller lämnar ytterligare information jämfört med vad som uttryckligen anges i artiklarna 10 och 11 i direktivet.

I vissa andra fall krävs skyddsåtgärder inte *uttryckligen* enligt direktivet, även om så mycket väl kan bli fallet i framtiden enligt den föreslagna förordningen, eller så krävs de endast i särskilda situationer, t.ex. i samband med

- tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att data inte kan användas för att fatta beslut eller andra åtgärder som avser enskilda ("funktionsseparering", vilket ofta är fallet inom forskning),
- omfattande användning av avidentifieringsmetoder,
- aggregering av uppgifter,
- teknik för förbättrat integritetsskydd, inbyggt integritetsskydd, konsekvensbedömningar avseende integritets- och uppgiftsskydd,
- ökad öppenhet och insyn,
- allmän och ovillkorlig rätt att undantas behandling,
- uppgiftsportabilitet och relaterade åtgärder för att stärka de registrerades ställning.

Arbetsgruppen påpekar att den när det gäller vissa centrala frågor – däribland funktionsseparering och avidentifieringsmetoder – redan har gett viss vägledning i de

relevanta delarna av sina yttranden om ändamålsbegränsning, öppna uppgifter och avidentifieringsmetoder.⁹⁷

Vad beträffar pseudonymisering och kryptering framhåller arbetsgruppen att det faktum att uppgifterna inte är direkt identifierbara inte i sig påverkar bedömningen av huruvida behandlingen av uppgifterna ska anses berättigad. Pseudonymisering får inte ses som ett sätt att förvandla en oberättigad behandling till en berättigad behandling⁹⁸.

Samtidigt har pseudonymisering och kryptering, precis som alla andra tekniska och organisatoriska åtgärder som vidtas för att skydda personuppgifter, betydelse för bedömningen av behandlingens potentiella konsekvenser för den registrerade, och därför kan dessa åtgärder i vissa fall få vågskålen att väga över till förmån för den registeransvarige. Användning av mindre riskfyllda former av behandling av personuppgifter (t.ex. personuppgifter som är krypterade när de lagras eller befinner sig i transit, eller personuppgifter som är mindre direkt och inte så lätt identifierbara) bör i allmänhet medföra lägre sannolikhet för att behandlingen ska anses göra intrång i de registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter.

I samband med dessa skyddsåtgärder – och den övergripande avvägningen mellan olika intressen – vill arbetsgruppen särskilt belysa följande tre frågor som ofta spelar en avgörande roll inom ramen för artikel 7 f:

- Förhållandet mellan avvägningstestet, insyn och principen om ansvarsskyldighet.
- Den registrerades rätt att motsätta sig behandlingen, och möjlighet att därefter begära att undantas från behandlingen utan att behöva ange någon motivering.
- Stärkandet av de registrerades ställning i form av uppgiftsportabilitet och tillgång till fungerande mekanismer för att få tillgång till, ändra, radera, överföra eller på annat sätt behandla (eller låta tredje man senare behandla) sina egna uppgifter.

På grund av sin betydelse kommer dessa frågor att behandlas under separata rubriker.

III.3.5 Ansvarsskyldighet och insyn

Innan en behandling av uppgifter med stöd av artikel 7 f äger rum måste den registeransvarige för det första göra en bedömning av huruvida det föreligger ett berättigat intresse, huruvida behandlingen är nödvändig för det berättigade intresset och huruvida det intresset i det enskilda fallet överskuggas av den registrerades rättigheter och intressen.

I det avseendet grundas artikel 7 f på principen om ansvarsskyldighet. Den registeransvarige ska utföra en noggrann och effektiv förhandsgranskning på grundval av de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet snarare än att göra en abstrakt bedömning, samt även beakta de rimliga förväntningar som de registrerade kan tänkas ha. Som god praxis bör detta

---

⁹⁷ Se avsnitten III.2.3, III.2.5 och bilaga 2 f i arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9), om senare behandling för historiska, statistiska och vetenskapliga ändamål, och om stora datamängder och öppna data. Se även relevanta delar av arbetsgruppens yttrande 6/2013 om öppna data (ovan fotnot 88) och yttrande 5/2014 om avidentifieringsmetoder.

⁹⁸ Se i detta avseende de ändringsförslag som antogs av LIBE-utskottet i dess slutliga betänkande, särskilt ändringsförslag 15 om skäl 38 som kopplar ihop pseudonymisering och den registrerades berättigade förväntningar.

test, när så är lämpligt, dokumenteras på ett tillräckligt detaljerat och insynsvänligt sätt så att en fullständig och korrekt tillämpning av testet – vid behov – kan kontrolleras av berörda intressenter, däribland de registrerade och dataskyddsmyndigheterna, och i sista hand av domstolarna.

Den registeransvarige ska först definiera det berättigade intresset och utföra avvägningstestet, men detta behöver inte nödvändigtvis utgöra den sista och slutgiltiga bedömningen. Om det faktiska intresse som eftersträvas inte är det intresse som den registeransvarige uppgav eller om den registeransvarige inte definierade intresset tillräckligt detaljerat, måste en ny avvägning göras, grundat på det faktiska intresset, och resultatet av avvägningen fastställas av antingen en dataskyddsmyndighet eller en domstol.⁹⁹ Precis som när det gäller andra viktiga aspekter i samband med uppgiftsskydd, såsom identifieringen av den registeransvarige eller specificeringen av ändamål¹⁰⁰, är det den faktiska situation som den registeransvariges bedömning grundas på som räknas.

Begreppet ansvarsskyldighet är nära kopplat till begreppet insyn. För att de registrerade ska kunna utöva sina rättigheter och för att rent generellt möjliggöra offentlig granskning av berörda parter rekommenderar arbetsgruppen att de registeransvariga på ett tydligt och användarvänligt sätt förklarar för de registrerade varför de registeransvarigas intressen inte överskuggas av de registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter, och dessutom förklarar för dem vilka skyddsåtgärder de har vidtagit för att skydda personuppgifterna, inklusive, i förekommande fall, rätten att undantas från behandling.¹⁰¹

I detta avseende betonar arbetsgruppen att konsumentskyddslagstiftningen också i högsta grad är relevant, särskilt de lagar som skyddar konsumenterna mot otillbörliga affärsmetoder.

Om en registeransvarig döljer viktig information om oväntad senare användning av uppgifterna i krångliga juridiska formuleringar i den finstilta delen av ett avtal kan detta strida mot konsumentskyddsbestämmelserna om oskäliga avtalsvillkor (inklusive förbudet mot ”överraskande avtalsvillkor”), och det uppfyller inte heller kraven i artikel 7 a om ett giltigt och informerat samtycke, eller kraven i artikel 7 f om den registrerades rimliga förväntningar och en överlag godtagbar avvägning mellan olika intressen. Ett sådant beteende skulle naturligtvis också väcka frågor om huruvida det är förenligt med behovet av en rättvis och laglig behandling av personuppgifter i artikel 6.

I många fall är t.ex. användare av ”gratis” nättjänster, såsom söktjänster, e-post, sociala medier, fillagring eller andra internet- eller mobilapplikationer, inte helt medvetna om i vilken utsträckning deras verksamhet registreras och analyseras för att generera värde för tjänsteleverantören och därför bryr de sig inte om de risker som är förenat med detta.

---

⁹⁹ Exempelvis efter ett klagomål eller en invändning enligt artikel 14.

¹⁰⁰ Se de yttranden som det hänvisas till i fotnot 9.

¹⁰¹ Som anges på sidan 46 i arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9) bör de registrerade/konsumenterna, för att säkerställa insyn i behandlingen, i samband med profilering och automatiskt beslutsfattande få tillgång till sina ”profiler”, samt till logiken bakom den beslutsprocess (algoritmen) som ledde fram till utvecklingen av profilen. Med andra ord bör organisationer ange sina beslutskriterier. Detta är en avgörande skyddsåtgärd och en åtgärd som är ännu viktigare i samband med stora datamängder. Huruvida en organisation erbjuder sådan insyn är en mycket relevant faktor som man bör ta hänsyn till när de olika intressena vägs mot varandra.

För att stärka de registrerades ställning i dessa situationer är ett första nödvändigt – men inte i sig tillräckligt – villkor¹⁰² att det klargörs att tjänsterna inte är gratis, utan att konsumenterna i stället betalar genom att använda sina personuppgifter. De villkor och skyddsåtgärder med förbehåll för vilka uppgifterna får användas måste också tydligt framgå i varje enskilt fall för att samtycke enligt artikel 7 a, eller en positiv balans enligt artikel 7 f, ska kunna åberopas.

III.3.6 Rätten att göra invändningar och därefter

a) Rätten att göra invändningar enligt artikel 14 i direktivet

Artikel 7 e och 7 f är speciella såtillvida, att även om dessa bestämmelser i huvudsak är beroende av en objektiv bedömning av de intressen och rättigheter som berörs, ger de även den registrerade ett visst självbestämmande i form av rätten att göra invändningar¹⁰³. Åtminstone när det gäller dessa två grunder anges det i artikel 14 a i direktivet att ("om inte annat föreskrivs i den nationella lagstiftningen"), kan den registrerade "när som helst av avgörande och berättigade skäl som rör hans personliga situation motsätta sig behandling av uppgifter som rör honom". I artikeln tilläggs att om invändningen är berättigad, måste behandlingen av personuppgifterna upphöra.

Enligt gällande lagstiftning måste den registrerade därför i princip kunna styrka "tvingande berättigade intressen" för att stoppa behandlingen av hans eller hennes personuppgifter (artikel 14 a), förutom i händelse av direkt marknadsföring då invändningen inte behöver motiveras (artikel 14 b).

Detta bör inte anses stå i konflikt med det avvägningstest som anges i artikel 7 f, som sker "vid första anblicken". Rätten att göra invändningar kompletterar snarare detta test, i den meningen att när en behandling är tillåten enligt en skäligen och objektiv bedömning av de olika rättigheter och intressen som står på spel, har den registrerade fortfarande *ytterligare* en möjlighet att motsätta sig behandlingen av skäl som rör hans eller hennes personliga situation. Denna nya bedömning ska i princip också bekräftas av en dataskyddsmyndighet eller domstol.

b) Efter en invändning: möjlighet att välja att undantas från behandling som ytterligare en skyddsåtgärd

Arbetsgruppen framhåller att även om rätten att göra invändningar i artikel 14 a är kopplad till en motiveringsskyldighet för den registrerade finns det inget som hindrar den registeransvarige från att erbjuda ett mer omfattande undantag, som inte kräver ytterligare bevis på den registrerades berättigade intresse (tvingande eller annat). En sådan ovillkorlig rätt behöver inte grundas på de registrerades särskilda situation.

---

¹⁰² För ytterligare tänkbara skyddsåtgärder i fråga om de allt vanligare situationer där konsumenterna betalar genom att lämna ut sina personuppgifter, se avsnitt III.3.6, i synnerhet sidorna 47–48, om uppgiftsskyddsvänliga alternativ till gratis nättjänster och om uppgiftsportabilitet, "midata" och relaterade frågor.

¹⁰³ Denna rätt att göra invändningar bör inte förväxlas med samtycke enligt artikel 7 a, där den registeransvarige inte kan behandla uppgifter innan ett sådant samtycke har inhämtats. Inom ramen för artikel 7 f kan den registeransvarige behandla uppgifterna, med förbehåll för vissa villkor och skyddsåtgärder, så länge som den registrerade inte har gjort några invändningar. I så mening kan rätten att göra invändningar snarare betraktas som en särskild form av undantag. För en närmare redogörelse, se arbetsgruppens yttrande 15/2011 om definitionen av begreppet samtycke (ovan fotnot 2).

Särskilt i gränsfall, där det är svårt att uppnå en balans mellan olika intressen, skulle en väl utformad och fungerande mekanism för undantag kunna spela en viktig roll när det gäller att skydda den registrerades rättigheter och intressen, även om en sådan mekanism inte nödvändigtvis skulle uppfylla alla krav på registrerades samtycke enligt artikel 7 a.

För detta krävs ett nyanserat synsätt, där man skiljer mellan de fall där ett aktivt samtycke enligt artikel 7 a är obligatoriskt, och de fall där en fungerande möjlighet att undantas behandling (eventuellt kombinerad med andra ytterligare åtgärder) kan bidra till att skydda de registrerades rättigheter enligt artikel 7 f.

Ju mer allmänt tillämplig undantagsmekanismen är, och ju lättare det är att tillämpa den, desto mer kommer den att bidra till att vågskålen väger över till förmån för en behandling som grundas på artikel 7 f.

Exempel: Utvecklingen av synen på direkt marknadsföring

För att illustrera skillnaden mellan de fall där samtycke enligt artikel 7 a krävs och de fall där ett undantag kan användas som en skyddsåtgärd enligt artikel 7 f, kan det vara till hjälp att använda exemplet med direkt marknadsföring, som traditionellt sett har omfattats av en särskild undantagsbestämmelse i artikel 14 b i direktivet. För att hantera ny teknisk utveckling har denna bestämmelse senare kompletterats med särskilda bestämmelser i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.¹⁰⁴

Enligt artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation är samtycke regel för vissa former av – mer inkräktande – direkt marknadsföring (t.ex. e-postmarknadsföring och marknadsföring med hjälp av automatisk uppringningsutrustning). I befintliga kundrelationer, om en registeransvarig marknadsför sina egna ”liknande” varor eller tjänster, är det i undantagsfall tillräckligt om befintliga kunder ges en (ovillkorlig) möjlighet att utan motivering begära att undantas från behandling.

Tekniken har utvecklats, vilket har gett upphov till ett behov av liknande, relativt enkla lösningar för nya marknadsföringsmetoder som bygger på liknande logik.

För det första har det sätt som marknadsföringsmaterial tillhandahålls på förändrats. I stället för vanliga e-brev som anländer i inkorgen, dyker nu riktad beteendestyrd reklam också upp på smarta telefoner och datorskärmar. Snart kommer reklam även att vara inbyggd i smarta objekt som är sammanlänkade inom sakernas internet.

För det andra blir annonserna alltmer målinriktade. I stället för att baseras på enkla kundprofiler följs konsumenternas beteende i allt högre grad, och uppgifterna lagras i allt större utsträckning både online och offline, och analyseras med alltmer avancerade automatiserade metoder.¹⁰⁵

---

¹⁰⁴ När det gäller artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, se även avsnitt III.2.4 i arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9).

¹⁰⁵ Se avsnitt III.2.5 och bilaga 2 (stora datamängder och öppna data) i arbetsgruppens yttrande 3/2013 om ändamålsbegränsning (ovan fotnot 9).

Till följd av denna utveckling har föremålet för avvägningen förändrats. Frågan handlar inte längre om rätten till kommersiell yttrandefrihet, utan främst om företagens ekonomiska intresse av att lära känna sina kunder genom att följa och övervaka deras verksamhet både online och offline. Detta ska vägas mot dessa personers (grundläggande) rätt till privatliv och skydd av personuppgifter och deras intresse av att inte bli orimligt övervakade.

Denna ändring av de rådande affärsmodellerna och personuppgifternas ökade värde som en tillgång för företagen förklarar den senaste tidens krav på samtycke i detta sammanhang, i enlighet med artikel 5.3 och artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

Beroende på vilken form av marknadsföring det rör sig om tillämpas därför olika specialregler, däribland

- ovillkorlig rätt att motsätta sig direkt marknadsföring (utformad för marknadsföring med traditionell post, och för marknadsföring av liknande produkter) enligt artikel 14 b i direktivet, vilket innebär att artikel 7 f i så fall skulle kunna åberopas som rättslig grund,
- krav på samtycke enligt artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation för automatiska uppringningssystem, fax, sms och e-postmarknadsföring (utan undantag)¹⁰⁶, och *faktisk* tillämpning av artikel 7 a i direktivet om skydd av personuppgifter,
- krav på samtycke enligt artikel 5.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation (och artikel 7 a i direktivet om skydd av personuppgifter) för beteendestyrd annonsering, grundat på spårningstekniker såsom s.k. kakor som lagrar uppgifter i användarens dator¹⁰⁷.

Även om det är tydligt vilka rättsliga grunder som kan tillämpas när det gäller artiklarna 5.3 och 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation omfattas inte alla former av marknadsföring och det skulle vara önskvärt att få vägledning om i vilka situationer samtycke enligt artikel 7 a krävs, och för vilka situationer en balans enligt artikel 7 f har uppnåtts, inklusive en möjlighet att välja att undantas från behandling.

I detta sammanhang är det lämpligt att påminna om arbetsgruppens yttrande om ändamålsbegränsning, där det anges att när en organisation som vill analysera eller förutsäga personliga preferenser, beteende och attityder hos enskilda kunder, för att senare informera om åtgärder eller beslut avseende dessa kunder, är ett fritt, specifikt, informerat och ett tydligt ”aktivt” samtycke nästan alltid nödvändigt för att senare användning ska anses vara förenlig med fördraget. Sådant samtycke krävs t.ex. för spårning och profilering i syfte att genomföra direkt marknadsföring, beteendestyrd annonsering, reklam eller datamäklares försäljning av uppgifter, platsbaserad annonsering eller spårningsbaserade digitala marknadsundersökningar.¹⁰⁸

---

¹⁰⁶ Se även artikel 13.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, som ger medlemsstaterna ett val mellan opt-in och opt-out i fråga om direkt marknadsföring via andra medel.

¹⁰⁷ Se för tillämpningen av denna bestämmelse arbetsgruppens yttrande 2/2010 om beteendestyrd annonsering på nätet (WP 171).

¹⁰⁸ Se bilaga II (om stora datamängder och öppna data) i yttrandet (ovan fotnot 9), sidan 45.

Uppgiftsskyddsvänliga alternativ till "gratis" nättjänster

När kunder anmäler sig till "gratis" nättjänster "betalar" de faktiskt för dessa tjänster genom att de tillåter att deras personuppgifter används. Om den registeransvarige också erbjuder en alternativ version av sina tjänster där personuppgifter inte används i marknadsföringssyfte skulle detta därför tala för en positiv bedömning av balansen – eller mot konstaterandet att konsumenterna har en verklig valfrihet, och ett giltigt samtycke därför har lämnats enligt artikel 7 a.

Så länge det inte finns tillgång till sådana alternativa tjänster är det svårare att hävda att ett giltigt (frivilligt) samtycke har getts enligt artikel 7 a enbart genom att gratis tjänster har använts eller att avvägningstestet enligt artikel 7 f faller ut till den registeransvariges fördel.

Ovanstående understryker den viktiga roll som ytterligare skyddsåtgärder, inklusive en fungerande mekanism för att undantas från behandling, kan spela för att ändra den preliminära balansen. Samtidigt tyder det också på att artikel 7 f ibland inte kan åberopas som grund för behandling och att de registeransvariga måste försäkra sig om ett giltigt samtycke enligt artikel 7 a – eller uppfylla vissa andra villkor i direktivet – för att behandlingen ska kunna äga rum.

Uppgiftsportabilitet, "midata" och därmed sammanhängande frågor

Bland de ytterligare åtgärder som kan bidra till att få vågskålen att väga över bör särskild uppmärksamhet fästas vid uppgiftsportabilitet och därmed sammanhörande åtgärder, som troligen kommer att bli allt viktigare på nätet. Arbetsgruppen erinrar om sitt yttrande om ändamålsbegränsning där den har framhållit att skyddsåtgärder – såsom att låta de registrerade/kunderna få direkt tillgång till sina uppgifter i ett bärbart, användarvänligt och maskinläsbart format – i många situationer kan dessa ge dem kraft att ta itu med den ekonomiska obalansen mellan å ena sidan stora företag och å andra sidan de registrerade/kunderna. Det skulle göra det möjligt för enskilda personer att ta del av det välstånd som skapas av stora datamängder och ge utvecklarna incitament att erbjuda sina kunder ytterligare funktioner och tillämpningar.¹⁰⁹

Tillgången till fungerande mekanismer som ger de registrerade rätt att få tillgång till, ändra, radera, överföra eller på annat sätt behandla (eller låta tredje man senare behandla) sina uppgifter kommer att stärka de registrerades ställning och göra att de kommer att kunna få större nytta av de digitala tjänsterna. Dessutom kan det främja en mer konkurrensutsatt marknad, eftersom kunderna får lättare att byta leverantör (t.ex. internetbanker eller energileverantörer som arbetar med smarta nät). Avslutningsvis kan sådan tillgång också bidra till att tredje män utvecklar ytterligare mervärdestjänster, där tillgången till kundernas uppgifter sker på begäran och bygger på kundernas samtycke. Sett ur detta perspektiv är

---

¹⁰⁹ Se initiativ som "midata" i Storbritannien, som bygger på den grundläggande principen att uppgifter ska lämnas tillbaka till konsumenterna. Midata är ett frivilligt program, vilket över tid bör ge konsumenterna bättre tillgång till sina personuppgifter i ett bärbart, elektroniskt format. Huvudtanken är att konsumenterna även bör gynnas av stora datamängder genom att de får tillgång till sina egna uppgifter så att de kan göra bättre val. Se även de s.k. grönknappsinitiativ som kan ge konsumenterna tillgång till sin egen energianvändningsinformation. För mer information om initiativ i Storbritannien och Frankrike, se <http://www.midatalab.org.uk/> och <http://mesinfos.fing.org/>.

uppgiftsportabilitet därför inte bara bra för uppgiftsskydd, utan också för konkurrens och konsumentskydd.¹¹⁰

IV. Slutanmärkingar

I detta yttrande har arbetsgruppen analyserat kriterierna i artikel 7 i direktivet för när behandling av personuppgifter är tillåten. Utöver vägledning om den konkreta tolkningen och tillämpningen av artikel 7 f i enlighet med det nuvarande regelverket är yttrandets syfte att formulera politiska rekommendationer för att hjälpa beslutsfattare när de överväger förändringar av det nuvarande regelverket för uppgiftsskydd. Före själva rekommendationerna följer nedan en sammanfattning av de viktigaste slutsatserna när det gäller tolkningen av artikel 7.

IV.1 Slutsatser

Översikt över artikel 7

I artikel 7 föreskrivs att personuppgifter bara får behandlas om åtminstone en av de sex grunder som nämns i den artikeln kan tillämpas.

Den första grunden, artikel 7 a, betonar den registrerades samtycke som grund för legitimitet. De övriga grunderna tillåter däremot behandling – med förbehåll för skyddsåtgärder och andra åtgärder – i situationer där det, oberoende av samtycke, är lämpligt och nödvändigt att i ett visst sammanhang behandla uppgifterna för att uppnå ett särskilt berättigat intresse.

I vart och ett av leden b, c, d och e anges ett särskilt sammanhang inom vilket behandling av personuppgifter kan anses berättigat. De villkor som gäller i vart och ett av dessa olika sammanhang kräver särskild uppmärksamhet, eftersom de avgör omfattningen av de olika grunderna för berättigat intresse. Kriterierna ”nödvändig för att fullgöra ett avtal”, ”nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse”, ”nödvändig för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse för den registrerade” och ”nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som är ett led i myndighetsutövning” innehåller olika krav, vilka diskuterades i avsnitt III.2.

Led f hänvisar mer generellt till (alla typer av) berättigade intressen hos den registeransvarige (i alla sammanhang). Denna allmänna bestämmelse är dock uttryckligen föremål för ytterligare ett avvägningstest, enligt vilket det krävs att de berättigade intressena hos den registeransvarige eller den eller de tredje män till vilka uppgifterna har lämnats ut – ska vägas mot de registrerades intressen eller grundläggande rättigheter.

Den roll som artikel 7 f spelar

Artikel 7 f bör inte ses som en rättslig grund som endast kan användas sparsamt för att täppa till luckor i samband med sällsynta och oförutsedda situationer och som en ”sista utväg” – eller som en sista chans om inga andra grunder kan tillämpas. Denna grund bör inte heller ses som det främsta alternativet och dess användning öka bara för att grunden betraktas som

---

¹¹⁰ Om rätten till uppgiftsportabilitet, se artikel 18 i förslaget till förordning.

mindre krävande än de övriga grunderna. Den är snarare lika giltig som alla de andra grunderna när det gäller att legitimera behandlingen av personuppgifter.

Rätt använd kan artikel 7 f, under rätt förhållanden och om lämpliga skyddsåtgärder vidtas, bidra till att förebygga missbruk och en övertro på andra rättsliga grunder. I vissa fall kan en lämplig bedömning av balansen enligt artikel 7 f, ofta med en möjlighet att undantas från behandlingen, vara ett gångbart alternativ till olämplig användning av exempelvis grunden ”samtycke” eller ”är nödvändigt för att fullgöra ett avtal”. Sett ur det perspektivet innehåller artikel 7 f kompletterande skyddsåtgärder jämfört med de andra grunderna. Följaktligen bör denna grund inte betraktas som ”den svagaste länken”, eller en öppen dörr som kan legitimera all uppgiftsbehandling som inte omfattas av någon av de andra rättsliga grunderna.

Den registeransvariges berättigade intressen/den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter

Med begreppet ”intresse” avses det bredare intresse som en registeransvarig kan ha av behandling, eller den fördel som denne drar – eller samhället kan dra – av behandlingen. Intresset kan vara tvingande, uppenbart eller mer kontroversiellt. De situationer som avses i artikel 7 f kan därför variera från utövandet av grundläggande rättigheter eller skyddet av viktiga personliga eller sociala intressen till andra mindre framträdande eller rent av problematiska sammanhang.

För att betraktas som ”berättigat” och vara relevant enligt artikel 7 f måste intresset vara lagenligt, dvs. vara förenligt med EU-lagstiftningen och nationell lagstiftning. Det måste vara tillräckligt tydligt formulerat och tillräckligt specifikt för att kunna göra en avvägning mellan den registeransvariges intresse och den registrerades intresse och grundläggande rättigheter. Det måste dessutom röra sig om ett verkligt och faktiskt intresse – dvs. det får inte vara hypotetiskt.

Om den registeransvarige eller den tredje man till vilken uppgifterna ska lämnas ut har ett sådant berättigat intresse innebär detta inte i sig att denne kan åberopa artikel 7 f som rättslig grund för behandlingen. Huruvida artikel 7 f kan göras gällande beror på resultatet av det avvägningstest som ska utföras. Behandlingen måste också vara ”nödvändig för ändamål som rör berättigade intressen hos den registeransvarige”, eller – om uppgifterna ska lämnas ut – hos tredje man. Mindre påträngande metoder som uppfyller samma ändamål är därför alltid att föredra.

Begreppet ”de registrerades intressen” definieras i ännu mer allmänna ordalag, eftersom det inte innehåller något krav på legitimitet. Om den registeransvarige eller tredje man har något eget intresse, såvida detta inte är oberättigat, har de registrerade i sin tur rätt att få alla kategorier av intressen beaktade och vägda mot den registeransvariges eller tredje mans intressen, så länge de är relevanta inom ramen för tillämpningsområdet för direktivet.

Tillämpning av avvägningstestet

Vid tolkningen av tillämpningsområdet för artikel 7 f försöker arbetsgruppen tillämpa ett balanserat förhållningssätt som ger registeransvariga den flexibilitet som krävs i situationer där det inte föreligger någon otillbörlig inverkan på registrerade, samtidigt som de registrerade ges tillräcklig rättssäkerhet och garantier för att denna generella bestämmelse inte kommer att missbrukas.

För att kunna genomföra avvägningstestet är det för det första viktigt att fastställa dels de berättigade intressenas art och källa och huruvida behandlingen är nödvändig för att tillgodose dessa intressen, dels vilka konsekvenser behandlingen skulle få för de registrerade. Vid denna inledande bedömning bör man beakta de åtgärder, såsom ökad insyn eller begränsad insamling av uppgifter, som den registeransvarige avser att anta för att följa direktivet.

Efter att ha analyserat och vägt de båda sidorna mot varandra kan en preliminär ”balans” fastställas, i form av en preliminär slutsats om huruvida den registeransvariges berättigade intressen väger tyngre än de registrerades rättigheter och intressen. Det kan dock förekomma fall där resultatet av avvägningstestet är oklart, och det råder tvivel om huruvida det berättigade intresset hos den registeransvarige (eller tredje man) ske ges företräde samt om behandlingen kan grundas på artikel 7 f.

Därför är det viktigt att utföra en kompletterande bedömning i form av ett avvägningstest. I denna fas kan den registeransvarige överväga om det är möjligt att införa ytterligare åtgärder, utöver efterlevnaden av andra övergripande bestämmelser i direktivet, för att skydda registrerade personer. Dessa ytterligare åtgärder kan t.ex. vara att tillhandahålla en väl fungerande och lättillgänglig mekanism för att garantera en ovillkorlig möjlighet för de registrerade att undantas från behandling.

Viktiga faktorer som ska beaktas vid avvägningstestet

Mot bakgrund av ovanstående ska följande viktiga faktorer beaktas vid genomförandet av avvägningstestet:

- Det berättigade intressets art och källa, däribland
  - om behandlingen av personuppgifter är nödvändig för utövandet av en grundläggande rättighet, eller
  - annars ligger i allmänhetens intresse eller åtnjuter ett socialt, kulturellt eller rättsligt erkännande i den berörda samhällsgemenskapen.
- Konsekvenserna för de registrerade, däribland
  - uppgifternas art, t.ex. om behandlingen kräver uppgifter som skulle kunna betraktas som känsliga eller har erhållits från offentligt tillgängliga källor,
  - hur uppgifterna behandlas, även om uppgifterna offentliggörs eller på annat sätt görs tillgängliga för ett stort antal personer eller stora mängder personuppgifter behandlas eller kombineras med andra uppgifter (t.ex. vid profilering för kommersiella, brottsbekämpande eller andra ändamål),
  - den registrerades rimliga förväntningar, särskilt med avseende på användning och utlämning av uppgifter i det relevanta sammanhanget,

- den registeransvariges och den registrerades ställning, inklusive maktbalansen mellan den registrerade och den registeransvarige, eller huruvida den registrerade är ett barn eller på annat sätt tillhör en mer utsatt del av befolkningen.
- Ytterligare skyddsåtgärder för att förhindra otillbörliga konsekvenser för de registrerade, däribland
  - dataminimering (t.ex. strikta begränsningar för insamling av uppgifter, eller omedelbar radering av uppgifter efter att de har använts),
  - tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att uppgifter inte kan användas för att fatta beslut eller vidta andra åtgärder som avser enskilda ("funktionsseparering"),
  - omfattande användning av aidentifieringsmetoder, aggregering av data, teknik för förbättrat integritetsskydd, inbyggt integritetsskydd, konsekvensbedömningar avseende integritets- och uppgiftsskydd,
  - ökad insyn, allmän och ovillkorlig rätt att undantas från behandling, uppgiftsportabilitet och relaterade åtgärder för att stärka de registrerades ställning.

Ansvarsskyldighet, insyn, rätten att göra invändningar och därefter

I samband med dessa skyddsåtgärder – och den övergripande bedömningen av balansen mellan olika intressen – spelar följande tre frågor ofta en avgörande roll inom ramen för artikel 7 f och kräver därför särskild uppmärksamhet:

- Förekomsten av vissa åtgärder och eventuellt behov av ytterligare åtgärder för att öka insynen och ansvarsskyldigheten.
- Den registrerades rätt att motsätta sig behandlingen, och möjlighet att därefter begära att undantas från behandlingen utan att behöva ange någon motivering.
- Stärkandet av de registrerades ställning i form av uppgiftsportabilitet och tillgång till fungerande mekanismer för att få tillgång till, ändra, radera, överföra eller på annat sätt behandla (eller låta tredje man senare behandla) sina egna uppgifter.

IV.2 Rekommendationer

Den nuvarande lydelsen av artikel 7 f i direktivet är inte tidsbegränsad. Den flexibla ordalydelsen lämnar stort utrymme för tolkning och har ibland – som erfarenheterna har visat – lett till bristande förutsägbarhet och bristande rättssäkerhet. Som framgår av detta yttrande har artikel 7 f, använd i rätt sammanhang och med tillämpning av rätt kriterier, en viktig roll att spela som rättslig grund för att tillåta behandling av personuppgifter.

Arbetsgruppen stöder därför den nuvarande strategin i artikel 6 i förslaget till förordning, som bibehåller balansen mellan olika intressen som en separat rättslig grund. Ytterligare vägledning välkomnas dock för att säkerställa en tillfredsställande tillämpning av avvägningstestet.

Tillämpningsområde och metoder för ytterligare specificering

Ett grundläggande krav är att bestämmelsen förblir tillräckligt flexibel och att den tar hänsyn till både den registeransvariges och den registrerades perspektiv, och det relevanta

sammanhangets dynamiska karaktär. Av denna anledning anser arbetsgruppen att man – i förslaget till förordning eller i delegerade akter – inte bör ange en detaljerad och uttömmande förteckning över situationer där ett intresse *i praktiken* ska betraktas som berättigat. Arbetsgruppen är också emot att definiera fall där en persons intresse eller rättighet *i princip* bör, eller *antas*, väga tyngre än den andra partens intresse eller rättighet, enbart på grund av ett sådant intresses eller en sådan rättighets art, eller på grund av att vissa skyddsåtgärder vidtagits, t.ex. att uppgifterna endast har pseudonymiserats. Ett sådant tillvägagångssätt riskerar att bli både vilseledande och onödigt restriktivt.

I stället för definitiva bedömningar av fördelarna med olika rättigheter och intressen, framhåller arbetsgruppen den *avgörande roll som avvägningstestet bör spela* vid bedömningen av artikel 7 f. Testets flexibilitet måste bevaras, men det praktiska genomförandet måste bli mer effektivt och lättare att efterleva. Detta bör omsättas i en förstärkt *ansvarsskyldighet* för registeransvariga, där den registeransvarige bär ansvaret för att *styrka* att dess intresse inte överskuggas av den registrerades rättigheter och intressen.

Vägledning och ansvarsskyldighet

För att uppnå detta rekommenderar arbetsgruppen att den föreslagna förordningen ska innehålla vägledning i fråga om följande:

- 1) Det vore värdefullt att kartlägga och i ett skäl tillhandahålla en icke uttömmande förteckning över vilka faktorer som ska beaktas vid avvägningstestet, t.ex. det berättigade intressets art och källa, konsekvenserna för de registrerade, och vilka ytterligare skyddsåtgärder som den registeransvarige kan vidta för att förhindra otillbörliga konsekvenser för de registrerade. Dessa skyddsåtgärder skulle bland annat kunna omfatta
  - funktionsreparering av uppgifter, lämplig användning av aidentifieringsmetoder, kryptering och andra tekniska och organisatoriska åtgärder för att minska de potentiella riskerna för de registrerade,
  - men även åtgärder för att säkerställa ökad insyn och större valmöjligheter för de registrerade, t.ex. vid behov en ovillkorlig möjlighet att undantas från behandling, vilket ska vara kostnadsfritt, enkelt och effektivt att begära.
- 2) Arbetsgruppen vill också se ytterligare förtydliganden i den föreslagna förordningen om hur den registeransvarige kan *styrka*¹¹¹ ökad ansvarsskyldighet.

Förändringen av de villkor för registrerade att utöva rätten att göra invändningar som planeras i artikel 19 i den föreslagna förordningen är redan ett viktigt inslag när det gäller ansvarsskyldighet. Om den registrerade motsätter sig behandling av personuppgifter enligt artikel 7 f åligger det enligt den föreslagna förordningen den registeransvarige att visa att hans eller hennes intresse väger tyngst. Denna omvända bevisbörda får starkt stöd av arbetsgruppen och bidrar till ökad ansvarsskyldighet.

Om den registeransvarige i ett specifikt fall inte lyckas visa den registrerade att den registeransvariges intresse väger tyngst kan detta också få stora konsekvenser för hela behandlingen, inte bara med avseende på den registrerade som motsatte sig behandlingen.

---

¹¹¹ Ett sådant styrkande måste fortfarande vara rimligt och betona resultatet snarare än den administrativa processen.

Den registeransvarige får därför i förekommande fall ifrågasätta eller besluta att omorganisera behandlingen, inte bara till förmån för de registrerade i det specifika fallet utan även till förmån för alla andra registrerade som kan befinna sig i en liknande situation.¹¹²

Detta krav är nödvändigt men inte tillräckligt. För att garantera att skydd ges redan från början, och för att undvika att man kringgår den omvända bevisbördan¹¹³, är det viktigt att åtgärder vidtas innan behandlingen påbörjas, och inte bara under de ”invändningar” som görs i efterhand.

Det föreslås därför att den registeransvarige under den första fasen av en behandling ska vidta flera åtgärder. De två första stegen skulle kunna tas upp i ett skäl i förslaget till förordning och det tredje steget i en särskild bestämmelse:

- Den registeransvarige ska utföra en bedömning¹¹⁴ som ska innehålla de sex olika analyssteg som vi har redogjort för i detta yttrande och sammanfattat i bilaga I. Det skulle åligga den registeransvarige att uttryckligen uppge vilka intressen som står på spel, och varför dessa väger tyngre än de registrerades intressen. En sådan förhandsbedömning bör inte göras alltför betungande, och bör fortfarande vara *skalbar*. Den kan begränsas till enbart de väsentligaste kriterierna om konsekvenserna för de registrerade vid första anblicken tycks obetydliga, medan det å andra sidan bör göras en mer ingående bedömning om det var svårt att göra en avvägning, vilken i så fall bör åtföljas av ytterligare skyddsåtgärder. I förekommande fall – det vill säga när

---

¹¹² Utöver omvänd bevisbörda ställer sig arbetsgruppen också bakom tanken i den föreslagna förordningen om att en invändning inte längre måste göras med stöd av ”avgörande och berättigade skäl som rör [den] särskilda situationen” hos den berörda personen. I enlighet med den föreslagna förordningen räcker det snarare med en hänvisning till en (inte nödvändigtvis ”tvingande”) valfri rättslig grund som hänför sig till den registrerades särskilda situation. Ett annat alternativ som föreslogs i LIBE-utskottets slutliga betänkande är att man dessutom avskaffar kravet på att invändningen måste avse den registrerades särskilda situation. Arbetsgruppen stöder detta synsätt eftersom förslaget innebär att de registrerade kan välja att utnyttja en av, eller båda, möjligheterna beroende på vad som passar bäst, det vill säga antingen göra invändningar grundat på sin särskilda situation eller göra invändningar med en mer allmän räckvidd, och i det sistnämnda fallet utan att behöva motivera sitt beslut. Se i detta avseende ändringsförslag 114 till artikel 19.1 i den föreslagna förordningen i LIBE-utskottets slutliga betänkande.

¹¹³ Registeransvariga kan t.ex. frestas att undvika att i varje enskilt fall visa att deras allmänintresse väger över, genom att använda standardmotiveringsformulär eller på annat sätt försvåra utövandet av rätten att göra invändningar.

¹¹⁴ Som påpekades i fotnot 84 bör denna bedömning inte förväxlas med en heltäckande konsekvensbedömning avseende integritets- och uppgiftsskydd. För närvarande saknas heltäckande vägledning om konsekvensbedömningar på EU-nivå, även om man på vissa områden, framför allt när det gäller radiofrekvensidentifiering och smarta mätare, har gjort flera positiva insatser för att definiera en sektorsspecifik metod/ram (och/eller mall) som skulle kunna tillämpas i hela EU. Se ”Branschens omarbetade förslag till ram för konsekvensbedömning av integritets- och uppgiftsskydd för tillämpningar som stöds av radiofrekvensidentifiering (RFID)” och den ”Mall för konsekvensbedömning av uppgiftsskydd för smarta nät och mätarsystem” som tagits fram av expertgrupp 2 i kommissionens arbetsgrupp för smarta nätverk. Arbetsgruppen har avgett flera yttranden om båda dessa metoder.

Dessutom har vissa initiativ tagits för att utarbeta en allmän metod för konsekvensbedömning avseende uppgiftsskydd, som man skulle kunna dra nytta av vid insatser ”på fältet”. Se t.ex. Piaf (en ram för konsekvensbedömning av rätten till uppgiftsskydd och rätten till privatlivet), internet: www.piafproject.eu. För ytterligare vägledning på nationell nivå, se exempelvis CNIL-metoden på <http://www.cnil.fr/fileadmin/documents/en/CNIL-ManagingPrivacyRisks-Methodology.pdf> och ICO:s handbok om konsekvensbedömning av integritetsskydd på http://ico.org.uk/pia_handbook_html_v2/files/PIAhandbookV2.pdf.

behandlingen medför särskilda risker för de registrerades fri- och rättigheter – bör en mer omfattande konsekvensbedömning avseende integritets- och uppgiftsskydd (i enlighet med artikel 33 i den föreslagna förordningen) utföras. Inom denna kan bedömningen enligt artikel 7 f bli en viktig del.

- Den registeransvarige ska dokumentera denna bedömning. Precis som det är skalbart hur detaljerad den bedömning som utförs måste vara, bör även dokumentationens omfattning vara skalbar. Trots det bör viss grundläggande dokumentation finnas tillgänglig i alla utom de mest obetydliga fallen, oberoende av bedömningen av konsekvenserna för den enskilde. Det är på grundval av en sådan dokumentation som man kan göra en ytterligare utvärdering av den registeransvariges bedömning och eventuellt ifrågasätta denna.
- Den registeransvarige ska göra denna information öppen och synlig för de registrerade och andra berörda parter. Insyn bör garanteras såväl för registrerade och dataskyddsmyndigheter som vid behov för allmänheten. När det gäller de registrerade hänvisar arbetsgruppen till LIBE-utskottets förslag till betänkande¹¹⁵, där det anges att den registeransvarige ska informera den registrerade om skälen till varför den registrerades intressen inte överskuggas av den registrerades intressen eller grundläggande fri- och rättigheter. Sådan information skulle enligt arbetsgruppen tillhandahållas de registrerade tillsammans med den information som den registeransvarige måste lämna enligt artiklarna 10 och 11 i det aktuella direktivet (artikel 11 i förslaget till förordning). Detta kommer att göra det möjligt för den registrerade att i en andra fas göra eventuella invändningar, och för den registeransvarige att från fall till fall ytterligare motivera varför vissa intressen väger tyngre. På begäran bör dessutom den dokumentation som den registeransvarige grundat sin bedömning på göras tillgänglig för dataskyddsmyndigheterna, så att dessa kan kontrollera dokumentationen och vid behov verkställa beslut.

Arbetsgruppen ställer sig bakom att dessa tre åtgärder uttryckligen införs i förslaget till förordning på det sätt som anges ovan. Härigenom skulle man erkänna den särskilda roll som rättsliga grunder har vid bedömningen av huruvida behandlingen är berättigad, och klargöra hur viktigt avvägningstestet är inom den vidare ram av ansvarighetsåtgärder och konsekvensbedömningar som föreslagits i det nya regelverket.

Arbetsgruppen anser också att Europeiska dataskyddsstyrelsen bör ges i uppdrag att vid behov ge ytterligare vägledning grundat på denna ram. Detta tillvägagångssätt skulle både göra texten tillräckligt tydlig och genomförandet tillräckligt flexibelt.

---

¹¹⁵ Förslag till betänkande om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän uppgiftsskyddsförordning) (COM(2012)0011 – C7-0025/2012 – 2012/0011 (COD)).

Bilaga 1. Snabbguide om hur avvägningstestet i artikel 7 f ska utföras

Steg 1: Gör en bedömning av vilken rättslig grund som kan tillämpas enligt artikel 7 a–f

Behandling av personuppgifter kan endast genomföras om en eller flera av de sex grunderna – a till f – i artikel 7 kan tillämpas (olika grunder kan göras gällande i olika skeden av samma behandling). Om artikel 7 f redan vid första anblicken förefaller vara lämplig som rättslig grund, gå vidare till steg 2.

Tips:

- Artikel 7 a kan endast tillämpas om den berörda personen har gett sitt fria, informerade, specifika och otvetydiga samtycke. Det faktum att en person inte har motsatt sig behandling enligt artikel 14 ska inte sammanblandas med samtycke enligt artikel 7 a. En lättanvänd mekanism för att motsätta sig en behandling kan emellertid anses utgöra en viktig skyddsåtgärd enligt artikel 7 f.
- Artikel 7 b omfattar behandling som är nödvändig för att fullgöra ett avtal. Bara för att uppgiftsbehandlingen avser ett avtal, eller förutses någonstans i det avtalets avtalsvillkor innebär detta inte att denna grund nödvändigtvis kan tillämpas. Överväg i förekommande fall artikel 7 f som ett alternativ.
- Artikel 7 c tar bara upp tydliga och specifika rättsliga förpliktelser enligt EU-lagstiftningen eller nationell lagstiftning. Vid icke-bindande riktlinjer (exempelvis tillsynsmyndigheters riktlinjer) eller en utländsk rättslig förpliktelse, överväg artikel 7 f som ett alternativ.

Steg 2: Kvalificera ett intresse som ”berättigat” eller ”oberättigat”

För att betraktas som ett berättigat intresse ska följande kumulativa villkor vara uppfyllda:

- Intresset ska vara lagenligt (dvs. i enlighet med gällande EU-lagstiftning och nationell lagstiftning).
- Intresset ska vara tillräckligt tydligt formulerat för att det ska kunna vägas mot den registrerades intresse och grundläggande rättigheter (dvs. tillräckligt konkret).
- Intresset ska utgöra ett verkligt och faktiskt intresse (dvs. inte vara spekulativt).

Steg 3: Gör en bedömning av om behandlingen är nödvändig för att uppnå det eftersträvade intresset

För att uppfylla detta krav, överväg om det går att använda andra mindre långtgående metoder för att uppnå de identifierade ändamålen med behandlingen och för att tillgodose den registeransvariges berättigade intressen.

Steg 4: Fastställ en preliminär balans genom att bedöma huruvida den registeransvariges intressen överskuggas av den registrerades grundläggande rättigheter eller intressen

- Överväg vilken typ av intresse den registeransvarige anför (grundläggande rättighet, annan typ av intresse, allmänintresse).
- Utvärdera den eventuella skada som den registeransvarige, tredje man eller en vidare krets skulle lida om uppgifterna inte behandlas.
- Beakta typen av uppgifter (känsliga i strikt eller vidare bemärkelse?).
- Överväg den registrerades ställning (minderårig, anställd osv.) och den registeransvariges ställning (t.ex. om ett företag har en dominerande ställning på marknaden).

- Beakta hur uppgifterna behandlas (storskalig behandling, datautvinning och profilering, information till ett stort antal personer eller publicering).
- Identifiera de grundläggande rättigheterna och/eller intressena hos den registrerade som kan komma att påverkas.
- Beakta den registrerades rimliga förväntningar.
- Utvärdera konsekvenserna för den registrerade och jämför dem med de fördelar den registeransvariges behandling förväntas ge.

Tips: Beakta den faktiska behandlingens konsekvenser för enskilda personer – se inte detta som något abstrakt och hypotetiskt.

Steg 5: Fastställ en slutlig balans genom att ta hänsyn till ytterligare skyddsåtgärder

Identifiera och genomför lämpliga ytterligare skyddsåtgärder som följer av aktsamhet och omsorg, t.ex.

- dataminimering (t.ex. strikta begränsningar för insamling av uppgifter, eller omedelbar radering av uppgifter efter det att de har använts),
- tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att uppgifter inte kan användas för att fatta beslut eller andra åtgärder som avser enskilda ("funktionsseparering"),
  - omfattande användning av oidentifieringsmetoder, aggregering av uppgifter, teknik för förbättrat integritetsskydd, inbyggt integritetsskydd och konsekvensbedömningar avseende integritets- och dataskydd, och
- ökad insyn, allmän och ovillkorlig rätt att motsätta sig behandling (undantas från behandling), uppgiftsportabilitet och relaterade åtgärder för att stärka de registrerades ställning.

Tips: Integritetsfrämjande teknik och metoder kan både få vågskålen att väga över till förmån för den registeransvarige och skydda enskilda personer.

Steg 6: Styrka efterlevnad och garantera insyn

- Gör upp en plan för stegen 1–5 för att motivera behandlingen innan den inleds.
- Informera registrerade om skälen till varför du anser att vågskålen väger över till den registeransvariges fördel.
- Låt dataskyddsmyndigheterna få tillgång till dokumentationen.

Tips: Detta steg är skalbart. Detaljer beträffande bedömningar och dokumentation bör anpassas till vilken typ av behandling det rör sig om och i vilket sammanhang den genomförs. Dessa åtgärder kommer att vara mer omfattande om en stor mängd information om många människor behandlas på ett sätt som kan få betydande konsekvenser för dem. En omfattande konsekvensbedömning avseende integritets- och uppgiftsskydd (enligt artikel 33) krävs endast när en behandling medför särskilda risker för de registrerades fri- och rättigheter. I dessa fall kan bedömningen enligt artikel 7 f bli ett viktigt led i denna bredare konsekvensbedömning.

Steg 7: Vad händer om den registrerade utövar rätten att göra invändningar?

- Om endast en kvalificerad rätt att undantas från behandling är tillgänglig som skyddsåtgärd (i artikel 14 a krävs detta uttryckligen som en lägsta form av skyddsåtgärd) bör det i det fall den registrerade invänder mot behandlingen säkerställas att det finns en lämplig och användarvänlig

mekanism för att ompröva balansen mellan olika intressen och stoppa behandlingen av den registrerades uppgifter om omprövningen visar att hans eller hennes intressen väger tyngst.

– Om en ovillkorlig rätt att motsätta sig behandling tillhandahålls som en extra skyddsåtgärd (antingen för att detta uttryckligen krävs enligt artikel 14 b eller där detta annars skulle anses vara en nödvändig eller användbar extra skyddsåtgärd): om den registrerade motsätter sig behandlingen bör det säkerställas att hans eller hennes val respekteras, utan att några ytterligare steg behöver vidtas eller någon ytterligare bedömning behöver göras.

Bilaga 2. Praktiska exempel för att åskådliggöra tillämpningen av avvägningstestet i artikel 7 f

I denna bilaga ges exempel på några av de vanligaste sammanhang som kan ge upphov till frågor om berättigat intresse i den mening som avses i artikel 7 f. I de flesta fall sammanför vi två eller flera närstående exempel som är värda att jämföras under en enda rubrik. Många av exemplen bygger på verkliga fall, eller delar av faktiska ärenden som hanterats av dataskyddsmyndigheterna i de olika medlemsstaterna. Ibland har vi dock ändrat de faktiska omständigheterna något för att bättre kunna illustrera hur avvägningstestet ska utföras.

Exemplen anges för att illustrera själva *tankeprocessen* – den metod som ska användas för att utföra det avvägningstest som beaktar en mängd olika faktorer. Exemplen är med andra ord inte avsedda att utgöra en definitiv bedömning av de fall som beskrivs. Genom att i viss mån ändra beskrivningen av de faktiska omständigheterna i ärendet (till exempel låta den registeransvarige anta ytterligare skyddsåtgärder, såsom mer fullständig anonymisering, bättre säkerhetsåtgärder samt mer insyn och mer genuina valmöjligheter för de registrerade) kan resultatet av avvägningstestet i många fall bli ett annat.¹¹⁶

Detta bör uppmuntra registeransvariga att bättre följa alla övergripande bestämmelser i direktivet och i förekommande fall ge ytterligare skydd grundat på personlig integritet och inbyggt uppgiftsskydd. Ju större vikt de registeransvariga lägger vid att skydda personuppgifter överlag, desto mer sannolikt är det att de kommer att klara avvägningstestet.

Utövande av yttrandefriheten eller informationsfriheten¹¹⁷, inklusive i medierna och på det konstnärliga området

Exempel 1: Frivilligorganisation återpublicerar uppgifter om parlamentsledamöters utgifter

En offentlig myndighet publicerar parlamentsledamöters utgifter som ett led i uppfyllandet av en rättslig förpliktelse (artikel 7 c). En icke-statlig organisation som arbetar med öppenhetsfrågor analyserar i sin tur uppgifterna och publicerar dem på nytt i en korrekt, proportionell, men mer informativ version med kommentarer, vilket bidrar till ökad insyn och ansvarighet.

¹¹⁶ En korrekt tillämpning av artikel 7 f kan ge upphov till svåra frågor om bedömningen och som vägledning för bedömningen kan särskild lagstiftning, rättspraxis, riktlinjer samt uppförandekoder och andra formella eller mindre formella standarder spela en viktig roll.

¹¹⁷ För yttrandefrihet eller informationsfrihet, se sidan 34 i yttrandet. Eventuella relevanta undantag enligt nationell lagstiftning för behandling för journalistiska ändamål enligt artikel 9 i direktivet måste också beaktas vid bedömningen av dessa exempel.

Om man antar att frivilligorganisationen genomför den nya publiceringen och kommentarerna på ett korrekt och proportionellt sätt, vidtar lämpliga skyddsåtgärder och rent generellt respekterar de berörda personernas rättigheter, bör den kunna åberopa artikel 7 f som rättslig grund för behandlingen. Faktorer såsom det berättigade intressets art (en grundläggande yttrandefrihet eller informationsfrihet), allmänhetens intresse av insyn och ansvarsskyldighet, och det faktum att dessa uppgifter redan har publicerats och avser (relativt sett mindre känsliga) personuppgifter i anslutning till den av de enskilda personernas verksamhet som är relevant för utövandet av deras offentliga ämbeten¹¹⁸, gör att vågskålen väger över och gör att publiceringen är berättigad. Det faktum att den första publiceringen var lagstadgad, och att de enskilda personerna således borde ha förväntat sig att deras personuppgifter skulle offentliggöras, bidrar också till den positiva bedömningen. Å andra sidan kan konsekvenserna för den enskilde bli betydande. På grund av den offentliga granskningen kan exempelvis den personliga integriteten hos vissa personer ifrågasättas, vilket t.ex. kan leda till valförluster, eller i vissa fall till att en brottsutredning för bedrägeri inleds. Sammantaget visar emellertid dessa faktorer att den registeransvariges intressen (och intressena hos den allmänhet som uppgifterna lämnas ut till) väger tyngre än den registrerades intressen.

Exempel 2: Ledamot av kommunfullmäktige utser sin dotter till särskild assistent

En journalist publicerar en faktamässigt korrekt, väl underbyggd artikel i en lokal nättidning om en lokalt förtroendevald som avslöjar att denne endast deltagit i ett av de senaste elva fullmäktigemötena och att han sannolikt inte kommer att väljas om till följd av en skandal nyligen när han utnämnde sin sjuntonåriga dotter till särskild assistent.

En liknande analys som i *exempel 1* gäller även här. Sett till de faktiska omständigheterna ligger det i den aktuella tidningens berättigade intresse att publicera uppgifterna. Även om personuppgifter har lämnats ut om ledamoten överskuggas den grundläggande yttrandefriheten och friheten att offentliggöra sanningen i tidningen inte av ledamotens rätt till sitt privatliv. Detta beror på att offentliga personers rätt till privatliv är relativt begränsad i samband med deras offentliga verksamhet och på grund av yttrandefrihetens särskilda betydelse – särskilt om det finns ett allmänintresse av att en historia publiceras.

Exempel 3: De översta sökresultaten fortsätter att visa ett mindre brott

En tidnings elektroniska arkiv innehåller en gammal artikel om en person, en gång en lokal kändis och kapten för ett amatörfotbollslag i en småstad. Personen anges med sitt fullständiga namn, och artikeln handlar om hans medverkan i ett relativt litet brottmål (fylleri och förargelseväckande beteende). Personen återfinns inte längre i straffregistret och uppgifterna om hans tidigare brott, för vilket han för länge sedan har avtjänat sitt straff, har strukits ur registret. Personen i fråga är mest irriterad över att när man gör en sökning på hans namn med hjälp av de vanligaste sökmotorerna på internet är ett av de första resultat som kommer upp en länk till denna gamla nyhetsartikel. Trots hans begäran vägrar tidningen att anta tekniska åtgärder som begränsar den breda allmänhetens tillgång till nyheter som rör den registrerade. Tidningen vägrar t.ex. att anta tekniska och organisatoriska åtgärder som – i den mån det är

¹¹⁸ Det kan inte uteslutas att vissa kostnader kan avslöja mer känsliga uppgifter, t.ex. hälso- och sjukvårdsuppgifter. Om så är fallet bör dessa avlägsnas från uppgifterna innan de publiceras första gången. Det är god praxis att vidta en ”proaktiv strategi” och ge enskilda personer möjlighet att se över sina uppgifter innan de offentliggörs, och att tydligt informera dem om möjligheterna och villkoren för offentliggörande.

tekniskt möjligt – syftar till att begränsa tillgången till information från externa sökmotorer med hjälp av personens namn som sökkategori.

Detta exempel illustrerar också den konflikt som kan uppstå mellan yttrandefrihet och personlig integritet. Den visar också att ytterligare skyddsåtgärder – till exempel att man, åtminstone vid en motiverad invändning enligt artikel 14 a i direktivet, ser till att den tillämpliga delen av tidningens arkiv inte längre kommer att vara tillgängligt för externa sökmotorer eller att format som används för att visa informationen inte kommer att tillåta sökningar på namn – i vissa fall kan spela en viktig roll när det gäller att hitta en lämplig balans mellan de två grundläggande rättigheterna. Detta påverkar inte andra åtgärder som vidtas av sökmotorer eller andra tredje män.¹¹⁹

Konventionell direkt marknadsföring och andra former av marknadsföring eller reklam

Exempel 4: Datorbutik marknadsför liknande produkter till kunder

I samband med försäljningen av en produkt erhåller en datorbutik kontaktuppgifter från sina kunder, och använder dessa kontaktuppgifter för att via vanlig post marknadsföra sina egna liknande produkter. Butiken säljer även produkter på nätet och skickar ut säljfrämjande e-post när en ny produktgrupp finns i lager. Kunderna får kostnadsfri, enkel och tydlig information om sin möjlighet att göra invändningar, både när deras kontaktuppgifter samlas in, och varje gång ett meddelande skickas ut, såvida kunden inte redan från början har motsatt sig att uppgifterna behandlas.

Insyn i behandlingen, att personen i egenskap av kund i butiken rimligen kan förvänta sig att få erbjudanden om liknande produkter, och att han eller hon har rätt att göra invändningar bidrar till att stärka det berättigade intresset av behandlingen och skydda de enskilda personernas rättigheter. Dessutom förefaller behandlingen inte göra något oproportionerligt intrång i den enskildes rätt till personlig integritet (i detta exempel antar vi att datorbutiken inte skapar några komplexa profiler av sina kunder, t.ex. med hjälp av detaljerad analys av uppgifter om kundernas klickhistorik).

Exempel 5: Nätapotek utför omfattande profilering

Ett nätapotek bedriver marknadsföring utifrån de läkemedel och andra produkter som kunderna har köpt, inklusive receptbelagda produkter. Apoteket analyserar denna information – i kombination med demografiska uppgifter om kunder, t.ex. deras ålder och kön – för att bygga upp en profil grundad på enskilda kunders ”hälsa och välbefinnande”. Uppgifter om kundernas klickhistorik används också. Dessa samlas inte bara in om de produkter som kunderna har köpt, utan även om andra produkter och om den information som de letade efter på webbplatsen. Kundprofilerna innehåller uppgifter eller prognoser som tyder på att en viss kund är gravid, lider av en kronisk sjukdom eller skulle vara intresserad av att köpa kosttillskott, solskyddskräm eller andra hudvårdsprodukter under vissa delar av året. Nätapotekets analytiker använder denna information för att erbjuda receptfria läkemedel, kosttillskott och andra produkter till enskilda personer via e-post. I detta fall kan apoteket inte åberopa sina berättigade intressen när det skapar och använder sina kundprofiler för

¹¹⁹ Se även mål C-131/12, Google Spanien mot Agencia Española de Protección de Datos, som för närvarande prövas av EU-domstolen.

marknadsföring. Det finns flera problem i samband med den profilering som beskrivits. Informationen är extra känslig och kan avslöja en hel del om sådant som många personer förväntar sig ska vara privat information.¹²⁰ Profileringens omfattning och det sätt den sker på (användning av uppgifter om klickhistorik, prognostiserande algoritmer) tyder också på en hög grad av intrång. Samtycke som grundar sig på artikel 7 a och artikel 8.2 a (när det gäller känsliga uppgifter) skulle emellertid i förekommande fall kunna övervägas som ett alternativ.

Icke begärda kommersiella meddelanden, inklusive för politiska kampanjer eller insamling för välgörande ändamål

Exempel 6: Kandidat i lokalval tillämpar riktad användning av röstlängden

En kandidat i ett lokalval använder röstlängden¹²¹ för att skicka ut ett introduktionsbrev till varje potentiell väljare i hennes valdistrikt för att göra reklam för hennes kampanj inför valet. Kandidaten använder bara uppgifterna från röstlängden för att kunna skicka ut brevet och sparar inte uppgifterna efter det att kampanjen har avslutats.

En sådan användning av den lokala röstlängden ryms inom de rimliga förväntningar som privatpersoner kan tänkas ha, när den sker under den period som föregår ett val. Den registeransvariges intresse är tydligt och berättigat. Den begränsade och riktade användningen av informationen bidrar också till att vågskålen väger över till förmån för den registeransvariges berättigade intresse. För att tillgodose allmänintresset kan en sådan användning av röstlängder även regleras genom lagstiftning på nationell nivå, där särskilda regler, begränsningar och skyddsåtgärder föreskrivs för användningen av röstlängden. Om så är fallet måste även dessa särskilda regler följas för att behandlingen ska vara berättigad.

Exempel 7: Ideell organisation samlar in information för att kunna bedriva riktad reklam

En filosofisk organisation för mänsklig och social utveckling beslutar sig för att samla in pengar på grundval av sina medlemmars profiler. Därför samlar man in information på sociala nätverkssajter med hjälp av särskilda program som riktar sig till personer som ”gillat” organisationens sida, ”gillat” eller ”delat” de meddelanden som organisationen har lagt upp på sin sida, regelbundet läst vissa poster eller vidaretrattat organisationens meddelanden. Därefter skickar man meddelanden och nyhetsbrev till ledamöterna i enlighet med deras profiler. Äldre hundägare som ”gillade” artiklar om djurhem mottar exempelvis andra typer av vädjanden om att skänka pengar än familjer med småbarn. Personer från olika etniska grupper får också olika meddelanden.

Det faktum att särskilda kategorier av uppgifter behandlas (filosofiska övertygelser) gör att villkoren i artikel 8 måste vara uppfyllda, vilket verkar vara fallet när behandlingen äger rum inom ramen för organisationens legitima verksamhet. Detta är dock inte en tillräcklig

¹²⁰ Utöver begränsningar på grund av lagstiftning om uppgiftsskydd, är reklam för receptbelagda läkemedel också strikt reglerad i EU, och det finns också restriktioner för reklam för läkemedel som inte är receptbelagda. Dessutom måste kraven i artikel 8 om särskilda kategorier av uppgifter (t.ex. hälso- och sjukvårdsuppgifter) också beaktas.

¹²¹ Det antas att upprättandet av en röstlängd föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat som exemplet avser.

förutsättning i detta fall. Det sätt som uppgifterna används på överstiger de rimliga förväntningar som privatpersoner kan tänkas ha. Den mängd uppgifter som samlas in, bristen på insyn i insamlingen och vidareutnyttjandet av uppgifter som ursprungligen offentliggjordes för andra syften bidrar till slutsatsen att artikel 7 f inte kan åberopas i detta fall. Behandlingen bör därför inte tillåtas, förutom om en annan grund kan anföras, till exempel enskildas samtycke enligt artikel 7 a.

Verkställande av rättsliga krav inklusive indrivning av skulder genom förfaranden utanför domstol

Exempel 8: Tvist om kvaliteten på ett renoveringsarbete

En kund är inte nöjd med kvaliteten på en köksrenovering och vägrar att betala hela priset. Byggföretaget överför relevanta och proportionella uppgifter till sin advokat för att han ska påminna kunden om att betala och förhandla fram en uppgörelse med kunden om denna fortsätter att vägra att betala.

I detta fall kan de preliminära åtgärder som byggföretaget vidtagit på grundval av grundläggande uppgifter om den registrerade (t.ex. namn, adress, avtalsreferens) för att skicka en påminnelse till den registrerade (direkt eller via sin advokat som i detta fall) anses ingå i den behandling som krävs för att fullgöra avtalet (artikel 7 b). De ytterligare åtgärder som vidtagits¹²², inklusive användningen av ett inkassoföretag, bör dock bedömas enligt artikel 7 f, bland annat med hänsyn till åtgärdernas intrång i och konsekvenser för den registrerades privatliv, vilket kommer att visas i följande exempel.

Exempel 9: Kund försvinner med bil som köpts på kredit

En kund betalar inte sina delbetalningar för en dyr sportbil som han köpt på kredit och ”försvinner” sedan. Bilhandlaren anlitar en utomstående ”inkasserare”. Inkasseraren utför en omfattande ”polisliknande” utredning som bland annat innefattar hemlig telefonavlyssning och videoövervakning.

Även om bilhandlarens och inkasserarens intressen är berättigade, väger vågskålen inte över till förmån för dessa på grund av de påträngande metoder som använts för att samla in uppgifterna, där vissa metoder uttryckligen är förbjudna i lag (telefonavlyssning). Slutsatsen blir en annan om exempelvis bilhandlaren eller inkasseraren endast gör begränsade kontroller för att bekräfta den registrerades kontaktuppgifter för att senare kunna väcka talan vid domstol.

---

¹²² För närvarande skiljer sig de olika medlemsstaternas bestämmelser något i fråga om vilka åtgärder som kan anses vara nödvändiga för att fullgöra ett avtal.

Förebyggande av bedrägeri, missbruk eller penningtvätt

Exempel 10: Kontroll av en kunds uppgifter före öppnandet av ett bankkonto

Ett finansinstitut tillämpar rimliga och proportionella förfaranden – i enlighet med icke-bindande riktlinjer som utfärdats av behörig statlig finanstillsynsmyndighet – för att kontrollera identiteten på de personer som vill öppna ett konto. Finansinstitutet sparar de uppgifter som användes för att kontrollera personens identitet.

Den registeransvariges intresse är berättigat, behandlingen av uppgifterna omfattar endast begränsad och nödvändig information (gängse bruk i branschen, som rimligen kan förväntas av registrerade och som rekommenderas av de behöriga myndigheterna). Lämpliga skyddsåtgärder har vidtagits för att begränsa överdrivna och otillbörliga konsekvenser för de registrerade. Den registeransvarige kan därför åberopa artikel 7 f. Alternativt, och i den mån de åtgärder som vidtas uttryckligen krävs enligt tillämplig lagstiftning, kan artikel 7 c tillämpas.

Exempel 11: Utbyte av information för att bekämpa penningtvätt

Efter att ha inhämtat råd från den behöriga dataskyddsmyndigheten inför ett finansinstitut förfaranden som grundas på specifika och avgränsade kriterier för utbyte av uppgifter med andra företag inom samma koncern om misstänkta överträdelser av reglerna mot penningtvätt. Kriterierna innefattar strikta begränsningar i fråga om tillgång, säkerhet samt förbud mot vidareutnyttjande för andra ändamål.

Av skäl liknande dem som redovisades ovan, och beroende på omständigheterna i det aktuella fallet, kan behandlingen av uppgifterna grundas på artikel 7 f. Alternativt, och i den mån de åtgärder som vidtas uttryckligen krävs enligt tillämplig lagstiftning, kan artikel 7 c tillämpas.

Exempel 12: Svart lista över aggressiva narkomaner

En grupp av sjukhus skapar en gemensam svart lista över ”aggressiva” personer som söker narkotika, i syfte att förbjuda dem tillgång till alla sjukvårdslokaler i de medverkande sjukhusen.

Även om de registeransvariga har ett berättigat intresse av att upprätthålla trygga och säkra lokaler måste detta vägas mot den grundläggande rätten till integritet och andra tvingande hänsyn, såsom behovet av att inte utesluta de berörda personerna från tillgången till hälso- och sjukvård. Det faktum att känsliga uppgifter behandlas (t.ex. hälso- och sjukvårdsuppgifter i samband med narkotikaberoende) stöder också slutsatsen att behandlingen i detta fall troligen inte kan godtas med stöd av artikel 7 f.¹²³ Behandlingen kan godtas om den exempelvis skulle regleras i en lag med särskilda skyddsåtgärder (kontroller, öppenhet och insyn, förhindrande av automatiserade beslut) som garanterar att behandlingen inte leder till diskriminering eller kränkning av de enskilda personernas grundläggande rättigheter¹²⁴. I det sistnämnda fallet, och beroende på om den specifika lagen kräver eller

¹²³ Kraven i artikel 8 om särskilda kategorier av uppgifter (t.ex. hälso- och sjukvårdsuppgifter) måste också beaktas.

¹²⁴ Se arbetsdokumentet om svarta listor (WP 65), antaget den 3 oktober 2002.

bara tillåter behandlingen, kan antingen artikel 7 c eller artikel 7 f åberopas som rättslig grund.

Övervakning av anställda för säkerhets- och riskhanteringsändamål

Exempel 13: Advokaters arbetstid används både för fakturering och för bonusändamål

Det antal fakturerbara arbetade timmar som advokater vid en advokatbyrå redovisar används både för fakturering och för att fastställa årliga bonusar. Systemet förklaras på ett öppet sätt för de anställda som har en uttrycklig rätt att ifrågasätta slutsatserna, både i fråga om faktureringen och i fråga om bonusen, vilket i så fall följs av diskussioner med ledningen.

Behandlingen förefaller nödvändig för ändamål som rör den registeransvariges berättigade intressen, och det tycks inte finnas något sätt att uppnå detta ändamål som är mindre inkräktande. Konsekvenserna för de anställda är också begränsade på grund av de skyddsåtgärder och rutiner som finns. Artikel 7 f skulle därför kunna vara en lämplig rättslig grund i detta fall. Det kan också finnas argument till stöd för att behandlingen av uppgifterna för ett eller båda dessa ändamål också är nödvändig för att fullgöra anställningsavtalet.

Exempel 14: Elektronisk övervakning av internetanvändning¹²⁵

Arbetsgivaren övervakar de anställdas internetanvändning under arbetstid för att kontrollera att de inte använder företagets it-resurser för personligt bruk i alltför stor omfattning. De insamlade uppgifterna omfattar tillfälliga filer och kakor som genereras på de anställdas datorer, vilka visar de webbplatser som besökts och de nedladdningar som utförts under arbetstid. Uppgifterna behandlas utan föregående samråd med de registrerade personerna och företrädare för fackföreningar/bolagets företagsråd. Det saknas dessutom tillräcklig information till de berörda personerna om dessa metoder.

Omfattningen och typen av uppgifter som samlas in utgör ett betydande intrång i de anställdas privatliv. Utöver proportionalitetsfrågor är även insynen i de metoder som tillämpas, som är nära kopplade till de registrerades rimliga förväntningar, en viktig faktor att beakta. Även om arbetsgivaren har ett berättigat intresse av att begränsa den tid som de anställda besöker webbplatser som saknar direkt relevans för deras arbete uppfyller de metoder som används inte villkoren för avvägningstestet i artikel 7 f. Arbetsgivaren bör använda mindre inkräktande metoder (t.ex. begränsa tillgången till vissa webbplatser). Helst bör metoderna diskuteras och överenskommas med arbetstagarrepresentanterna, och meddelas de anställda på ett klart och tydligt sätt.

System för att slå larm om missförhållanden

Exempel 15: System för att slå larm om missförhållanden måste uppfylla utländska rättsliga förpliktelser

¹²⁵ Några medlemsstater anser att viss begränsad elektronisk övervakning kan vara ”nödvändig för att fullgöra ett avtal”, och därför kan grundas på den rättsliga grunden i artikel 7 b snarare än på grunden i artikel 7 f.

En europeisk filial till en amerikansk koncern fastställer ett begränsat system för att slå larm om missförhållanden (whistleblowing), för att rapportera allvarliga överträdelser på bokförings- och finansområdet. Koncernens enheter måste följa en kod för goda styrelseformer som kräver skärpta förfaranden för intern kontroll och riskhantering. På grund av sin internationella verksamhet måste EU-filialen tillhandahålla tillförlitliga finansiella uppgifter till andra medlemmar av koncernen i USA. Systemet är utformat för att vara förenligt med både amerikansk lagstiftning och riktlinjerna från de nationella dataskyddsmyndigheterna i EU.

Skyddsåtgärderna innebär bland annat att arbetstagarna ges tydlig vägledning om de omständigheter under vilka systemet bör användas, genom utbildningsinsatser och andra medel. Personalen varnas för att inte missbruka systemet – t.ex. genom att lämna falska eller ogrundade anklagelser mot andra anställda. Det förklaras också att det står dem fritt att utnyttja systemet anonymt eller att identifiera sig. I det sistnämnda fallet informeras arbetstagarna om under vilka omständigheter information som identifierar dem kommer att återföras till deras arbetsgivare eller vidarebefordras till andra organ.

Om systemet hade krävts enligt EU:s lagstiftning, eller enligt lagstiftningen i ett EU-land, skulle behandlingen kunna grundas på artikel 7 c. Utländska rättsliga förpliktelser kan emellertid inte betraktas som en rättslig förpliktelse i den mening som avses i artikel 7 c, och en sådan förpliktelse kan därför inte göra behandlingen berättigad enligt artikel 7 c. Behandlingen skulle dock kunna grundas på artikel 7 f, t.ex. om det finns ett berättigat intresse av att garantera stabiliteten på finansmarknaderna, eller bekämpa korruption, och förutsatt att systemet omfattas av de skyddsåtgärder som krävs enligt riktlinjerna från de relevanta tillsynsmyndigheterna i EU.

Exempel 16: Internt system för att slå larm om missförhållanden utan enhetliga rutiner

Ett företag som tillhandahåller finansiella tjänster beslutar att inrätta ett system för att slå larm om missförhållanden eftersom det misstänker stöld och korruption bland sin personal och är angeläget om att uppmuntra arbetstagarna att lämna information om varandra. För att spara pengar beslutar företaget att tillämpa systemet internt, och låta arbetet utföras av personal från företagets personalavdelning. För att uppmuntra de anställda att använda systemet erbjuder företaget en kontant belöning (utan att ställa några frågor) till de anställda vars uppgiftslämning leder till upptäckt av oegentligheter och återvinning av belopp.

Företaget har ett berättigat intresse av att upptäcka och förebygga stöld och korruption. Dess system för att slå larm om missförhållanden är emellertid så dåligt utformat (och saknar skyddsåtgärder) att dess intressen överskuggas av såväl de anställdas intressen som deras rätt till privatliv – särskilt de anställda som kan ha utsatts för falska anklagelser enbart i ekonomiskt vinningssyfte. Det faktum att det rör sig om ett internt organiserat system snarare än ett oberoende system är också problematiskt, liksom bristen på utbildning och vägledning om hur man använder systemet.

Exempel 17: Biometriska kontroller i ett forskningslaboratorium

Ett vetenskapligt forskningslaboratorium där man arbetar med dödliga virus använder ett biometriskt system för att få tillträde till lokalerna på grund av den höga risken för människors hälsa om dessa virus slipper ut ur lokalerna. Lämpliga skyddsåtgärder tillämpas, vilket bland annat innebär att biometriska uppgifter lagras på de anställdas personliga id-kort och inte i ett centraliserat system.

Även om uppgifterna är känsliga i vid bemärkelse ligger behandlingen av dem i allmänhetens intresse. Detta, och det faktum att riskerna för missbruk minskas genom lämplig användning av skyddsåtgärder, gör att artikel 7 f är en lämplig grund för behandlingen.

Exempel 18: Dolda kameror för att identifiera besökare och anställda som röker

Ett företag utnyttjar dolda kameror för att identifiera anställda och besökare som röker på otillåtna platser i byggnaden.

Samtidigt som den registeransvarige har ett berättigat intresse av att säkerställa att rökförbudet efterlevs är de medel som används för att uppnå detta syfte – rent generellt – oproportionella och onödigt inkräktande. Det finns mindre inkräktande och mer öppna metoder (t.ex. rökdetektorer och synliga skyltar). Behandlingen uppfyller således inte villkoret i artikel 6, enligt vilket det krävs att behandlingen av uppgifterna inte ska vara ”alltför omfattande” i förhållande till de ändamål för vilka de samlades in eller för vilka de senare behandlades. Samtidigt uppfyller behandlingen förmodligen inte avvägningstestet i artikel 7.

Vetenskaplig forskning

Exempel 19: Forskning om hur skilsmässa och föräldrars arbetslöshet påverkar barns skolresultat

Inom ett forskningsprogram som antagits av regeringen, och som har godkänts av en behörig etiknämnd, bedrivs forskning om förhållandet mellan skilsmässa, arbetslöshet och barns skolresultat. Även om forskningen inte klassificeras som ”särskilda kategorier av uppgifter”, ligger inriktningen dock på frågor som många familjer skulle betrakta som mycket intima personliga uppgifter. Forskningen kommer att göra det möjligt att ge särskilt stöd i skolan till de barn som annars riskerar att drabbas av frånvaro, låg utbildningsnivå, arbetslöshet och kriminalitet. I den berörda medlemsstatens lagstiftning tillåts uttryckligen behandling av personuppgifter (andra än särskilda kategorier av uppgifter) för forskningsändamål, förutsatt att forskningen är nödvändig för viktiga allmänintressen och omfattas av lämpliga skyddsåtgärder, som sedan detaljregleras i genomförandelagstiftning. Detta regelverk innehåller särskilda krav, men även en ram om ansvarsskyldighet som gör det möjligt att från fall till fall bedöma huruvida forskningen ska tillåtas (om forskningen utförs utan de berörda personernas samtycke) och vilka särskilda åtgärder som ska vidtas för att skydda de registrerade.

Forskaren driver en säker forskningsanläggning och den relevanta informationen hämtas under säkra former från folkbokföringen, domstolar, arbetsförmedlingar och skolor. Forskningscentret ger sedan de enskilda individerna en s.k. hashkod så att uppgifter om skilsmässa, arbetslöshet och utbildningsnivå kan kopplas till varandra utan att individernas ”riktiga” identitet röjs – t.ex. deras namn och adress. Därefter raderas de ursprungliga uppgifterna helt. Dessutom vidtas ytterligare åtgärder för att garantera funktionsseparering (dvs. att uppgifterna endast kommer att användas för forskningsändamål) och för att minska risken för identifiering längre fram.

Personalen som arbetar vid forskningscentret genomgår en grundlig utbildning i säkerhetsfrågor och är personligen – eventuellt även straffrättsligt – ansvarig för eventuella överträdelser av säkerhetsbestämmelserna. Tekniska och organisatoriska åtgärder vidtas, till exempel för att se till att personal som använder USB-minnen inte kan föra ut personuppgifter från anläggningen.

Det ligger i forskningscentrets berättigade intresse att utföra forskningen, eftersom den har ett starkt allmänintresse. Även sysselsättningsorgan, utbildningsorgan och andra organ som deltar i systemet har ett berättigat intresse av forskningen, eftersom forskningen kommer att hjälpa dem att planera och tillhandahålla tjänster till de personer som är i störst behov av dessa tjänster. De integritetsrelaterade aspekterna av systemet har utformats väl och de skyddsåtgärder som har införts innebär att de deltagande organisationernas berättigade intresse av att forskningen utförs varken överskuggas av intressena hos de föräldrar eller barn vars uppgifter forskningen baseras på eller deras rätt till skydd för privatlivet.

Exempel 20: Forskningsstudie om fetma

Ett universitet vill bedriva forskning kring olika nivåer av barnfetma i flera städer och landsbygdssamhällen. Trots att universitetet i allmänhet har svårt att få tillgång till relevanta uppgifter från skolor och andra institutioner har det lyckats övertyga några dussintals lärare att under en begränsad tid övervaka de barn i sina klasser som verkar feta och ställa frågor till dem om deras kost, motion, datorspel osv. Lärarna registrerar dessutom de tillfrågade barnens namn och adress så att ett värdebevis för nedladdning av musik från internet kan skickas till barnen som belöning för deras deltagande i forskningen. Forskarna sammanställer sedan en databas över barnen och jämför fetman med fysisk aktivitet och andra faktorer. Papperskopior av de ifyllda intervjufrågeformulären – fortfarande i en form som identifierar specifika barn – förvaras i universitetets arkiv på obestämd tid och utan tillräckliga säkerhetsåtgärder. Fotokopior av alla frågeformulär delas på begäran ut till alla de läkare eller doktorander på universitetet, eller något av dess partneruniversitet runt om i världen, som uttryckt intresse för att vidareutnyttja forskningsuppgifterna.

Även om universitetet har ett berättigat intresse av att bedriva forskning finns det flera aspekter i fråga om hur forskningen har utformats som gör att detta intresse överskuggas av barnens intressen och deras rätt till personlig integritet. Förutom forskningsmetoderna, som inte är tillräckligt vetenskapligt stringenta, är problemet framför allt brist på integritetsstärkande strategier i utformningen av forskningen och den breda tillgången till de personuppgifter som samlas in. Inte vid något tillfälle kudas eller avidentifieras barnens uppgifter och det vidtas inte heller några andra åtgärder för att säkerställa vare sig uppgifternas säkerhet eller funktionsseparering. Giltigt samtycke enligt artikel 7 a och artikel 8.2 a har inte heller inhämtats, och det är oklart huruvida man har förklarat för

antingen barnen eller deras föräldrar vad barnens personuppgifter ska användas till och till vem uppgifterna kommer att lämnas ut.

Utländsk rättslig förpliktelse

Exempel 21: Efterlevnad av tredjelands skatterättsliga krav

EU-banker samlar in och överför en del av sina kunders uppgifter för att uppfylla kundernas skatterättsliga förpliktelser i tredjeland. Insamlingen och överföringen anges i ett internationellt avtal och sker enligt de villkor och skyddsåtgärder som EU och landet i fråga har kommit överens om i detta avtal.

Även om en utländsk förpliktelse inte i sig kan betraktas som en legitim grund för behandling enligt artikel 7 c kan förpliktelsen mycket väl utgöra en sådan grund om den fastställs i ett internationellt avtal. I det sistnämnda fallet kan behandlingen betraktas som nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som har integrerats i det nationella regelverket genom ett internationellt avtal. Om det inte finns något sådant avtal ska insamlingen och överföringen bedömas enligt artikel 7 f, och kan endast anses tillåten om tillräckliga skyddsåtgärder vidtas, t.ex. sådana åtgärder som godkänts av den behöriga dataskyddsmyndigheten (se även exempel 15 ovan).

Exempel 22: Överföring av uppgifter om dissidenter

På begäran överför ett företag uppgifter om utländska invånare till en förtryckarregim i ett tredjeland som vill få tillgång till uppgifter om dissidenter (t.ex. uppgifter om deras e-posttrafik, innehållet i deras e-post, webbhistorik eller privata meddelanden i sociala nätverk).

Till skillnad från exemplet ovan finns det i detta fall inget internationellt avtal som gör det möjligt att tillämpa artikel 7 c som rättslig grund. Dessutom talar flera faktorer emot artikel 7 f som lämplig grund för behandlingen. Även om den registeransvarige kan ha ett ekonomiskt intresse av att följa den utländska regeringens framställningar (för att myndigheterna i tredjelandet inte ska behandla det företaget mindre förmånligt än andra företag) är det ytterst tveksamt om överföringen kan anses berättigad och proportionell inom ramen för EU:s grundläggande rättigheter. Dess potentiellt enorma konsekvenser för de berörda personerna (t.ex. diskriminering, fängelse, dödsstraff) är också ett starkt argument för att de berörda personernas intressen och rättigheter väger tyngre.

Återanvändning av offentligt tillgängliga uppgifter

Exempel 23: Betygsättning av politiker¹²⁶

En frivilligorganisation använder offentligt tillgängliga uppgifter om politiker (löften som gjordes vid tiden för valen och faktiska omröstningsresultat) för att betygsätta dem utifrån hur väl de har hållit sina löften.

¹²⁶ Se och jämför även med exempel 7 ovan.

Även om konsekvenserna för de berörda politikerna kan vara betydande gör den omständigheten att behandlingen grundas på offentlig information och avser politikernas offentliga uppdrag, och att behandlingen har som tydligt syfte att öka insynen och ansvarsskyldigheten, att vågskålen väger över till förmån för den registeransvariges intressen¹²⁷.

Barn och andra utsatta personer

Exempel 24: Webbplats med information för tonåringar

På en frivilligorganisations webbplats ges råd till ungdomar i frågor som rör t.ex. narkotikamissbruk, oönskade graviditeter och alkoholmissbruk. Webbplatsen samlar in uppgifter via sina egna servrar om webbplatsens besökare. Därefter avidentifieras omedelbart dessa uppgifter och förvandlas till allmän statistik om vilka delar av webbplatsen som är populärast bland besökare från olika geografiska områden i landet.

Artikel 7 f kan användas som rättslig grund även om uppgifterna rör utsatta personer, eftersom behandlingen har ett allmänintresse och strikta skyddsåtgärder har vidtagits (uppgifterna avidentifieras omedelbart och används bara för att ta fram statistik), vilket får vågskålen att väga över till förmån för den registeransvarige.

Lösningar i form av inbyggt integritetsskydd som ytterligare skyddsåtgärder

Exempel 25: Tillgång till mobiltelefonnummer som innehåses av användare och icke-användare av en app: ”jämför och glöm bort”

Personuppgifter behandlas för att kontrollera om personer redan har gett sitt otvetydiga samtycke (dvs. att principen ”jämför och glöm bort” används som skyddsåtgärd).

En apputvecklare måste ha de registrerades uttryckliga samtycke för att behandla deras personuppgifter. Apputvecklaren vill t.ex. få tillgång till och samla in appanvändarnas hela elektroniska adressbok, inklusive mobiltelefonnummer till kontakter som inte använder appen. För att kunna göra detta måste utvecklaren först göra en bedömning av huruvida innehavarna av de mobiltelefonnummer som finns i appanvändarnas adressböcker har gett sitt otvetydiga samtycke (enligt artikel 7 a) till behandlingen av sina uppgifter.

För denna begränsade inledande behandling (dvs. kortfristig lästillgång till en appanvändares fullständiga adressbok) kan apputvecklaren åberopa artikel 7 f som rättslig grund, såvida skyddsåtgärder har vidtagits. Skyddsåtgärderna bör inbegripa tekniska och organisatoriska åtgärder för att se till att företaget endast använder denna tillgång för att hjälpa användaren att ange vilka av dennes kontaktpersoner som sedan tidigare använder appen, och som därför redan har gett sitt otvetydiga samtycke till att företaget samlar in och behandlar telefonnummer för detta ändamål. Mobilnumren till de personer som inte använder appen får

¹²⁷ Precis som i exemplen 1 och 2 antas publiceringen vara korrekt och proportionell. Beroende på sakförhållandena i det aktuella fallet kan avsaknad av skyddsåtgärder och andra faktorer förändra balansen mellan olika intressen.

endast samlas in för det strikt begränsade ändamålet att kontrollera huruvida dessa har gett sitt otvetydiga samtycke till behandlingen av uppgifterna, och numren bör därefter omedelbart raderas.

Kombination av personuppgifter från olika webbtjänster

Exempel 26: Kombination av personuppgifter från olika webbtjänster

Ett internetföretag som tillhandahåller olika tjänster, inklusive sökmotor, videodelning och sociala nätverk, utvecklar en integritetsskyddspolicy som innehåller en klausul som gör det möjligt att kombinera alla personuppgifter som samlats in om var och en av dess användare från de olika tjänster som dessa använder, utan att ange hur länge uppgifterna kommer att sparas. Enligt företaget görs detta i syfte att garantera bästa möjliga kvalitet på tjänsten.

Företaget gör vissa verktyg tillgängliga för olika kategorier av användare så att dessa kan utöva sina rättigheter (t.ex. avaktivera riktad reklam och motsätta sig att en särskild typ av kakor används).

De tillgängliga verktygen är emellertid inte tillräckliga för att användarna verkligen ska kunna kontrollera hur deras personuppgifter behandlas. Användarna kan inte kontrollera det specifika kombinerandet av uppgifter från olika tjänster och de kan inte motsätta sig att uppgifter om dem kombineras. Sammantaget råder det en obalans mellan företagets berättigade intresse och skyddet av användarnas grundläggande rättigheter. Artikel 7 f bör därför inte åberopas som rättslig grund för behandlingen. Artikel 7 a är en lämpligare grund, förutsatt att villkoren för giltigt samtycke är uppfyllda.